

Un somriure no costa res, però val molt.
Enriqueix als qui la reben i a qui la brinda.
Brilla un instant i la seva llum se recorda sempre.
Ningú és tan ric o tan pobre que en pugui prescindir.
És alleujament dels cansats, llum pels desanimats, calor pels trists i
antídoto natural per totes els problemes.
I si no us donen l'esperat somriure, sigueu generosos, doneu la
vostra.
Perquè ningú en té tanta necessitat, com aquell que no sap donar-la
als altres.

**DÉU SALVE
EL NOSTRE
POBLE ! ! ! !**

L'ESTEL

**PRENSA
CORDINA**

FRANQUEIG CONCERTAT NUM. 33/29
1281 JOAN M. ALMODOVAR I VARGA
EUCALIPTUS, 6-2E
07160 PEQUERA

A.P.P.E.C
ASSOCIACIÓ
DE PUBLICACIONS
PERIÒDIQUES
EN CATALÀ

ANY XVII. NÚMERO 389

15 DE JUNY DE 1990

PREU: 200 PTS

Fa 15 anys que na Lola Vivó regenta la botiga **lola a Ciutadella de Menorca**: despatxa juguetes, mobiliari infantil, jocs didàctics, etc., a la foto amb la seva neboda Betlem Vivó.

Fa mig any que na Joana Capó ha obert **Es Racó de la Moda a Ciutadella**. A la foto amb el seu amic Sebastià Coll.

Fa 29 anys que en Josep Gomila regenta la **Marisqueria-restaurant Cas Quintu** a la Plaça del Rei Alfons III de Ciutadella. El va comprar a n'en Sebastià Moll, de malnom Es Quintu. Cuina marinerà. La caldereta de llagosta val 6.000 ptes. El menú del dia 1.300.

Va 10 anys que en Germà Jover regenta el **Bar Restaurant Aurora** a la Plaça del Rei Alfons III de Ciutadella. Despatxa la caldereta de llagosta i marisc a 6.000 ptes., el menú de cada dia en val 900 i els festius 1.100. En Germà és la quarta generació que regenta aquest restaurant. El seu rebesavi Llorenç Jover el va obrir fa 125 anys.

Dins aquesta Europa els treballadors no hi tenen ni veu ni vot

Amb l'euro i el Banc Central Europeu, qui governa? Els mercats financers, els especuladors. Dins aquesta Europa els treballadors i la majoria de la població no hi tenen dret ni a la paraula. Banquers, empresaris i mitjans de comunicació adverteixen solemnement que cal respectar la llei de l'euro, que és la llei dels mercats, i aquesta exigeix "flexibilitzar els mercats de treball, abaratir l'acomiadament, reduir els salaris mínims i retallar les prestacions d'atur".

A la vista d'això, les frases de la "Confederació Europea de Sindicats" sobre l'euro, que hauria de servir per crear ocupació, tenen un caràcter surrealista i només enganen a qui vulgui esser enganat. Amb Aznar o amb qualsevol altre, aquí governarà el senyor Win Duisenberg, nou President del Banc Central Europeu, totalment independent de la voluntat dels ciutadans, parlaments, pobles d'Europa, i totalment dependent de les bosses de valors, dels moviments especulatiu. El naixement "oficial" de l'euro, tot i les declaracions triomfalistes, ha evidenciat des del principi el vertader caràcter destructiu d'aquesta operació. La lluita per la presidència del Banc Central Europeu ha demostrat que totes les burgesies, inclosa la francesa, anteposava als seus propis interessos particulars la "independència" del BCE en relació a qualsevol govern i parlament elegit, en definitiva, en relació a qualsevol possible "ingerència" de la voluntat dels pobles d'Europa. En fi, l'acord entre cavallers vengué forçat pel temor a les represàlies dels mercats finan-

cers, dominats fonamentalment pel capital nordamericà. Tot això mostra clarament quin és l'objectiu i quins pretenen ser els "amos" de l'Europa de l'euro.

Basta llegir la pròpia premsa partidària de l'euro. A l'INTERNATIONAL HERALD TRIBUNE del 25 de març, després de dir que "els riscos són enormes", Ralf Dahrendorf explica: "La Unió monetària europea, com a tal, no té cap conseqüència socialment positiva. M'he entrevistat amb molts governs i bancs centrals,

incloent Hans Tietmeyer del Bundesbank i W. Duisenberg, president de l'Institut Monetari Europeu. Tots han insistit sobre el fet que no es podien atribuir falses virtuts a la moneda única, avisant que no ajudaria a l'ocupació ni a l'estat del benestar... Una visió més pessimista és que la instauració d'una zona monetària homogènia més important i poderosa augmenta la competència, empenyent cap a noves fusions, i aquests dos factors augmentaran l'atur".

Pere Felip i Buades

ARENAL D'EN CASTELL - MENORCA

Com a arenalers que som, teniem curiositat per saber com era s'Arenal de Menorca i hi varem anar: un bon lloc per passar-hi unes vacances tranquil·les.

**Especial dedicat a
CIUTADELLA I
POBLES DE MENORCA**
Si vos ha agradat,
telefonau al **26 50 05**
i el vos enviarem
cada quinze dies.

SUMARI

- 2 **Foc i Fum**
- 3 **Les meves impressions sobre la IV Diada Popular per la Llengua la Cultura i l'Autogovern**
- 4 **L'Era d'Aquari**
- 5 **Diari de Balears: Eina imprescindible pel nostre redreçament nacional**
- 6 **La independència interdependent (III). (La diplomàcia necessària)**
- 8 **Les mans al foc (25). Motius**
- 9 **Notícies del món**
- 10 **L'antifranquisme a Mallorca. IV part: L'oposició antifeixista i els comunistes de les illes (OEC) (I)**
- 12 **Una mesquina concessió de la metròpoli col·litzadora**
- 13 **Memòria de la tertúlia de la granja Reus**
- 14 **Petits Anuncis**
- 15 **Cartes dels lectors**
- 16 **L'esperit de les dones i la pagesa oliveirana**
- 17 **La victòria de la israeliana Dana Internacional, tot un crit a la tolerància**
- 18 **Avui Primer de Maig**
- 19 **Parlament del secretari general d'Estat Català, al Cinema Coliseum de Barcelona, el dia 17 de maig de 1998-05-29**
- 20 **La Pau**
- 21 **Cronologia de la Història de Catalunya Plena (XXIV): La història que la Ministra Aguirre ens vol escapar, silenciar i segrestar**
- 22 **Taula d'Aram: L'Alineació. Deixar de banda en Marx, retornar al planteig d'en Hegel (I) El plaer de beure**
- 23 **L'estrella de l'Estel Nova col·lecció de llibres**
- 24 **Esqueixos de ma vida Es gall: Viagra ve, viagra va! Anant d'excursió**

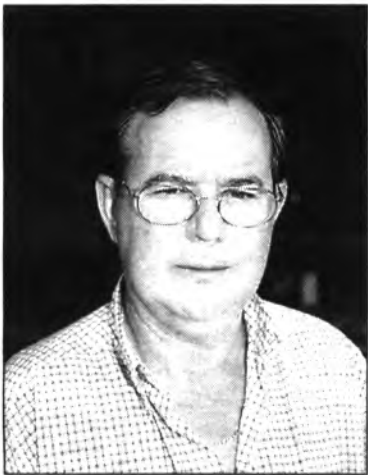
Fa 21 anys que la Família Carrasco-Florit va obrir la Pizzeria ses Voltes a Ciutadella de Menorca. Un lloc on se menja a la carta per una mitjana de 1500 ptes.

Fa 3 anys que en Llorenç Jover regenta el Bar de la Unió d'Antics Alumnes Salesians de Ciutadella. Aquest local és la seu de la Companyia de Teatre Don Bosco, que fa representacions teatrals arreu dels Països Catalans.

Fa 35 anys que en Joan Picó va obrir el Taller de reparació de Motos Picó, al costat del Port de Ciutadella, just davant la casa pairal del lingüista Francesc de Borja Moll.

Fa 10 anys que en Bartomeu Bosc regenta la Fusteria Bosc al Polígon de Ciutadella. Abans, tenia la fusteria dins el poble.

Foc i Fum

MATEU JOAN I FLORIT

**Davers l'any vint del pròxim mil·lenni la Història de la Catalunya, altra volta independent, dirà quelcom com el que segueix: A les darreries de passat mil·lenni, en Mateu de s'Arenal recorregué tot el país escampant la bona nova de que la independència de la Pàtria, era possible i necessària. Durant quinze anys, recorregué totes les botigues, perruqueries, indústries i llocs oberts al públic dels llogarets, pobles i ciutats de Mallorca fent una enquesta -pel seu periòdic L'ESTEL, primer de Mallorca i mes tard dels Països Catalans- amb la pregunta: Viuríem millor independents d'Espanya? El primer semestre de l'any 1998, en Mateu va recórrer l'Illa d'Eivissa i la de Menorca. Va fer molts de subscriptors i amics -tots ells estan fotografiats a L'ESTEL perquè en quedi constància per sempre-. Dia primer de Juny, en Mateu embarcà amb el seu cotxe carregat d'ESTELS cap a Barcelona per anar a Palau de Plegamans al Vallès Occidental on els seus seguidors, els independentistes locals, l'havien convidat per passar una setmana fent campanya contra la opressió espanyola que se feia de cada vegada més violenta i descarada.*

En Mateu va continuar el seu periple per terres catalanes i valencianes. Va passar els darrers anys de la seva llarga vida viatjant per tot arreu del país: una setmana a Mallorca fent la seva publicació i una setmana a fora de Mallorca visitant a la gent, fent-los entrevistes per després enviar-los

ESTELS que els aclariren qui eren, d'on venien i a on anaven.

En Mateu de s'Arenal fou un personatge clau en la independència de la nació catalana. Sense la seva tasca, valenta i decidida, l'alliberament no hagués arribat tan aviat.

**Efectivament: la setmana passada, vaig agafar el vaixell Menorca Exprés a Cala Rajada i, en 75 minuts de conversa agradable amb uns companys, i una becada, tot s'ha de dir, entrava al Moll de Ciutadella. La gent ens va rebre molt bé, també visitarem els pobles de l'interior i els llocs turístics. Vuitanta nous subscriptors no està gent malament, que units als seixanta que havíem fet la passada quinzena a Maó, fan que l'independentisme tenguí ara veu a Menorca. Abans d'això només hi enviaven 3 ESTELS.*

**D'harmonia, podem qualificar l'illa de Menorca. Allà, la natura està en harmonia amb els animals i amb els homes. Cases baixes, emblanquines i netes, poc tràfic a les carreteres, turistes, sobretot de iots, però sense embafar. Allò és harmonia. I la gent, bona gent catalana de parla suau i amable.*

I, és que els menorquins, saben que venen de catalans. Menorca va estar sota el poder de l'Islam quan Mallorca ja feia 60 anys que era catalana, llavors fou despoblada pels turcs que se'n dugueren la població com a esclaus a Constantinoble devers l'any 1500, i va haver de ser altra vegada repoblada de gent catalana. L'any 1715, quan Mallorca i la resta

de Catalunya va caure sota la fèrula castellana, dins la desgràcia, Menorca va tenir la sort de caure sota el poder de l'anglès que li va respectar la llengua i els costums. I ara només fa 200 anys que tengué la desgràcia de caure en mans castellanes. Es per això que Menorca és la terra més catalana, després d'Andorra, de totes les terres de la nostra nació.

**Per les festes de moros i cristians de Sóller l'ex president del Parlament Espanyol Felix Pons feu el pregó de festes, i més tard fou entrevistat per la revista Veu de Sóller. Després d'una llarga entrevista i de recordar la seva ascendència solletrica i que el seu rebesavi era el conegut Josep Pons i Gallarza, l'entrevistador li demana: Ens falta als mallorquins consciència col·lectiva, signes d'identitat? Tot és molt opinable, és la resposta de l'ex ministre i ex president del Parlament pel Partido Socialista Obrero Español,*

Jo crec que hi ha unes referències que són l'idioma, la terra, els costums, però que això no marca un destí, això marca un compromís per mantenir una cultura que si no és un instrument de progrés no és res, si per el contrari aquests signes només serveixen per tancar-nos i per marcar diferències, jo, renunciï als signes d'identitat.

Fèlix Pons Irazabal.

**Que te pareix, secretari? I, que podem esperar d'aquesta gent del PSOE i del PP i dels d'Esquerra Unida. Aquesta gent ja fa temps que han renunciat als signes d'identitat i a la consciència col·lectiva. Els seus signes i consciències són castellanes i si encara empen la nostra llengua i alguns dels nostres signes, és perquè saben que si no ho fan perdran vots entre la nostra gent. Aquesta gent, són uns traïdors a la Pàtria Catalana i és ben hora que la gent els ho digui a la cara.*

**Si voleu sintonitzar un altra canal de televisió en català, cercau el canal 26 i trobareu el segon canal de València.*

**Els 400 habitants sensats a Fornells demanen independència municipal. El batlle pedàni de Fornells, Antoni Riera (PP) està a favor de la creació del municipi de Fornells, en contra del Batlle de Mercadal Antoni Pons, també de PP. Fornells té platja, salines, port, hosteleria... i no ha mester per res als de Mercadal, per cert, el poble més tancat de tot Menorca.*

**Ciutadella de Menorca, és el lloc de Menorca amb més revistes. La degana és la revista setmanal Iris, en espanyol per suposat, i la més fatxa de l'illa, fou fundada en plena era nazi per l'Apotecari Cavaller, en Josep Allés i en Josep Pons, falangistes tots tres. Ara la dirigeix el fill de n'Allés que duu la mateixa línia dels fundadors. Fa poc temps ha sortit "La Veu de Menorca", un setmanari que de català només té la paraula "VEU" i poc més. Suposem que no tindrà llarga vida. També s'hi ha la revista "Cap de Ponent", en català, feta pels joves ciutadellens i és la que connecta més amb el país català que és Menorca. Ω*

mallorquí

per en què paules castella?

CATALUNYA,

Les meves impressions sobre la IV Diada Popular per la Llengua la cultura i l'Autogovern

PER MARINA FERRÀ A-HAMELYNCK

El mes passat vaig assistir amb Miquel López Crespí, Miquel Ferrà i Martorell i Núria López Chicano, de tres anys a la diada nacionalista que convocava l'Obra Cultural Balear i que en anys anteriors comtà amb la presència de personatges com Nils Burwitz o Cristòfol Soler. Aquest any a la seva quarta convocatòria, milers de mallorquins exigien amb una mocadorada els drets lingüístics i nacionals que any rera any reclama el nostre poble.

Entre altres col·lectius que festejaven la diada destaquen: El moviment "Escolta i Guiatge de Mallorca", de les "Escoles Mallorquines", de "Joves de Mallorca per la Llengua", el Bloc d'Estudiants Independentistes (B.E.I.), etc. Entre altres personalitats assistiren Josep Maria Magrinyà, director del "Mirall", l'escriptora Eusèbia Rayó, el cónsul de Sóller a Ciutat i glosador Pere Gil, etc.

Els mocadors de color vermell i blau tenien escrites les següents frases:

"SOM UN POBLE.
TENIM UNA LLENGUA.
LA VOLEM VIVA.
TENIM UNS DRETS.
ELS VOLEM ARA."

A la festa no faltaven passacarrers amb capgrossos, els gegants d'Inca (un sabater i una cosidora), els castellers de València, xeremiers, un drac a l'estil xinès... La marxa anava des de Les Voltes fins a la plaça de Cort de Ciutat de Mallorca. S'ajuntava gent de la resta dels països catalans

Es van vendre xamarretes amb una clau dibuixada amb el lema "La llengua és la clau". El mateix deia

un mural fet per a l'ocasió i col·locat darrere l'escenari. Feia un dia assolat i alegre.

La gent s'ho passà d'allò més bé. Qualque ca també anava vestit amb el mocador de la diada. El drac feia bromes als que passaven per davant.

A la plaça de cort Antoni Mir, president de l'Obra Cultural Balear adreçava unes paraules a la gent congregada per a l'event.

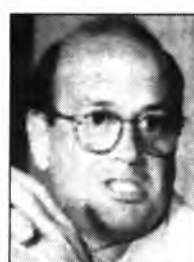
Entre altres coses destacà la necessitat de defensar la Llengua i l'autogovern ara mateix. Que és urgent que ens reconesquin els drets de ser una Comunitat Històrica i que es faci una Normalització lingüística més efectiva, unes majors competències de part de Madrid...

Finalment s'aixecaren els mocadors i es cantà "la Balanguera", que va ser proclamat himne de Mallorca l'any passat per el Consell Insular.

Les meves impressions són positives però hem va semblar poca gent al costat d'altres anys. Els mallorquins hauriem de respondre d'una

forma més participativa a manifestacions per l'estil si volem que ens facin cas alhora de demanar certs drets.

Bé, sempre ha estat i probablement serà el problema del nostre país, ens hem de moure més, hem de lluitar més. Manca passió al nostre caràcter. Per ventura canviaran les coses qualche dia. Les noves generacions sorgides del Boom turístic, com jo mateixa, hem tenguut l'oportunitat de créixer en una democràcia però no hem d'aturarnos de lluitar per els nostres drets sinó seguir la feina dels nostres pares. Encara queda camí per fer. L'existència de neonazis no ens ha de desanimar ni acovardar sinó que ens ha de moure per acabar amb el feixisme dintre i fora del nacionalisme. Desgraciadament està per tot. El terrorisme és un exemple claríssim de nacionalisme feixista. L'única solució és la unió de tots els nacionalistes democràtics per lluitar contra aquesta casta de nacionalisme que predica l'extermini o l'expulsió en lloc de la integració. Ω

Un parlament a escala humana

JOAN HUGUET I ROTGER,
PRESIDENT DEL PARLAMENT
DE LES ILLES BALEARS

Quan el Parlament de les Illes Balears celebra els quinze anys de la seva constitució. Hem volgut aprofitar aquesta data per donar a conèixer als ciutadans de Formentera, Eivissa, Menorca i Mallorca la seva tasca en la conformació d'una autèntica comunitat.

El Parlament és la representació directa de la voluntat democràtica de tot el poble de les Illes Balears, de tal forma que, sense ells, el sistema democràtic, és totalment impracticable. Com a institució bàsica, elegida a través del vot directe i secret dels ciutadans, el Parlament ha dut a terme, durant aquests quinze anys, la responsabilitat de formar i controlar el govern propi de la Comunitat Autònoma, debat les lleis que garanteixin els drets de tots els ciutadans i aprovar els Pressuposts, a través dels quals les Illes Balears decideixen lliurement el seu futur per millorar la qualitat de vida de tots els ciutadans.

La funció legislativa li atorga la capacitat de regular totes aquelles matèries que li són pròpies, perquè un poble necessita sempre unes normes per marcar les pautes de la convivència pacífica i del progrés de tota la societat. Tal vegada no fan falta afeixugar la societat amb un allau de lleis i preceptes. Només els que siguin necessaris. Com que, a més de president del parlament, també som lector d'històries, em vaig trobar amb un dels contes de Lemuel Gulliver, la magnífica obra de Jonathan Swift, que fa una de les millors definicions de la tasca legislativa d'un Parlament: Un dels protagonistes del conte, quan ja està acovardit pel caramull de lleis, decrets i normes d'obligat compliment, es defensa dient: "Una de ses senyes d'identitat d'un Estat Just es tenir poques lleis, però que siguin clares i intel·ligibles per al comú dels ciutadans".

Com a pedra angular del sistema democràtic, el Parlament elegit el president del Govern i exerceix una tasca continuada de control sobre l'acció de l'executiu perquè dugui a terme el programa baix el que es va presentar davant els ciutadans. Per això, tots els grups -uns des del suport parlamentari i els altres des de la crítica i des de l'oposició- duen endavant una tasca positiva i constructiva per a la nostra Comunitat.

Amb una vida de quinze anys, el Parlament de les Illes Balears és encara una institució nova que dona alè i vida a una societat carregada de segles d'història, inquieta, feine-

ra i dinàmica, i que mira el futur amb l'esperança de continuar com a comunitat capdavantera en el benestar social, en respecte cultural i en progrés econòmic.

Amb totes les llums i les ombres d'una obra humana, crec que és just reconèixer que, des d'aquella primera sessió plenària del Parlament a la Llotja de Ciutat, dia 31 de maig de 1983, el poble de les Illes Balears ha viscut una curta però intensa història, perfilada en quatre legislatures que han marcat el període més actiu de modernització de les nostres estructures productives, de dinamització de la vida social i cultural i de recuperació de la identitat de tot el poble de les Illes Balears.

Queda per endavant un camí engrescador. Un camí que ens ha de dur a una autèntica vertebració de la nostra Comunitat amb la posada en marxa de les competències transferides, la reforma de l'Estat d'autonomia i el desplegament de les funcions que el mateix text estatutari dona als Consells Insulars. Però, tant en aquests punts com en les relacions habituals entre poder i oposició, hauríem de tenir molt present aquella recomanació de Santa Teresa: *No es menester ni lamentar-se ni indignar-se, sinó entendre's*. El recurs constant a la gresca dialèctica no és el millor camí de futur.

I, en aquesta tasca de repartiment de responsabilitats, tothom té una feina assignada. Els ciutadans -tots, aquí no hi ha exclusions- estan obligats a participar, sentir, conèixer i estimar allò que ens és propi: la nostra cultura, la nostra història, la nostra societat i la vocació com a poble. I els qui tenim el mandat de representació social i política d'aquests ciutadans, hem d'exercir la funció d'inspirar els poders públics en el sentit de "consolidar i desenvolupar les característiques de nacionalitat comunes dels pobles de Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera, així com les peculiaritats de cadascuna d'elles, com a vincle de solidaritat entre totes les illes", segons diu el nostre Estatut.

Per dur endavant aquesta tasca, fa falta que el parlament estigui perfectament connectat amb el poble del que prové. Només a través d'aquest lligam estret, aconseguirem que els debats, la confrontació d'opinions i els acords siguin realistes, justament els que necessita i demana la pròpia societat, que siguin -en resum- a "escala humana" com recomanava Tomàs Moro als habitants de l'illa de la seva "Utopia". Ω

A la rereguarda del PERIODICO

Ferreres

Fa un mes que en Josep Rubio regenta el **Bar Cova San Valentino** al Port de Ciutadella. Un bar molt agradable dins una Cova gran.

Fa 14 anys que en Biel Moll regenta el **Restaurant Nou Port**, al Port de Ciutadella. Despatxa el marisc i les paelles. Té dos menús; a 2.000 i a 3.500 ptes.

En Rafel del Olmo, natural de Barcelona acaba d'obrir el **Bar la Nova Ona**, a la Plaça dels Pins de Ciutadella. Un bar de tapes i copes. I és del Barça.

Na Rufi Lorente, subdirectora i n'Elena Vallejo, auxiliar, fan feina a l'oficina de **SA NOSTRA**, que està oberta des de fa 15 anys a la Plaça dels Pins de Ciutadella.

L'Era d'Aquari

JULI VERT

Fa cinc anys, amb ocasió del centenari del diari Última Hora, el director en va demanar un article, sobre un tema que -al meu entendre- consideràs interessant. Preocupat per l'assumpte de les altes quotes d'atur que presentaven els Estats membres de la Unió Europea, i tenint present que el nostre percentatge doblava la mitjana comunitària, vaig exposar la necessitat d'enfrontar aquest problema dient que no estarà resolt mentre quedi un sol aturat. Per tant, es tractava de cercar solucions definitives: L'any següent, en tres articles vaig ampliar el meu punt de vista damunt

l'ESTEL DE MALLORCA. Com a mantenidor de les **Tertúlies del Consolat de Sóller**, aquests darrers anys, n'he convocades dues per tractar aquest mateix afer, que mai ha deixat d'inquietar-me. El 17 de gener d'enguany a una publicació de la premsa forana vaig manifestar-me de bell nou sobre aquesta matèria, cada vegada de manera més radical. Aquest darrer treball va ser titulat: **No a la jornada de 35 hores**. Vegeu-ne alguns fragments: *Del maig de 68, queden enlaire aquelles consignes com "la imaginació al poder" o "demanem l'impossible". La primera era la protesta con-*

tra la rutina política considerant inamovibles les normes que regeixen l'actual sistema. La segona era la certesa de que l'home actual no té impossibles, per això no mancava més que proposar-se nous objectius, fins i tot els més utòpics. És per això que em manifest contrari a l'establiment de 35 hores setmanals ja que això no és la solució. Pens que ara és el moment d'estudiar un horari que sia tan efectiu com ho fou en el seu temps el de 48 hores i que fou vàlid durant quasi un segle.

L'horari del futur ha de ser de 30 hores distribuïdes en 4 o 5 dies. Dic això perquè quan s'hagin imposades les 35 hores, el problema de l'atur serà el mateix. Ben entès que a les 30 hores no s'hi pot arribar de cop. Les empreses precisen una planificació racional. I si em dieu que una vagada implantades les 30

hores el problema subsistirà, us diré que jo pens el mateix. Aleshores, les reduccions de feina es faran amb la implantació de vacances d'hivern, dels anys sabàtics i la jubilació als 60 anys, a fi de tenir un repartiment rotatiu de la feina.

Després de les manifestacions del passat dia Primer de Maig i dels actes reivindicatius dels *chomers* francesos, pens que no escriuré pus sobre el tema, perquè allò que jo havia escrit quan ningú en parlava, no tenia altra objectiu que el d'incitar als polítics i als sindicats a que ho tinguessin en compte. No tenc la pretensió de creure que jo hagi influït a que aquest problema estigui ara plantejat. Tard o d'hora això havia de passar. Ara que cada dia se'n parla als mitjans de comunicació, com que ja no tenc res a reivindicar, em puc retirar tranquil. Ω

L'ús de la llengua, l'única garantia de futur

Aquestes són les darreres dades pel que fa a l'ús de les llengües minoritzades del sud-oest europeu.

El "*Mapa Sociolingüístic en Galicia* (real acadèmia Galega, 1995 sobre la llengua inicial a Galitza diu el següent: 62'9% gallec, 25'6 espanyol 11'4 totes dues i 0'6 d'altres. I sobre la llengua habitual: 38'7% solament gallec, 29'9% més gallec, 20'8% més espanyol i 10'6% solament espanyol. La pregunta "Quina és la teva primera llengua?" del "*Questionario Sociolingüístic*" (*Xunta Xeneral del Principáu d'Asturies*, 1991) fou resposta de la següent manera: 35'9 asturiana, 31'8 espanyola, 23'7 una barreja de totes dues, 5'8 totes dues, 2'5 una altra, 1'7 N/S N/C. A Lleón no hi ha dades oficials sobre l'ús de la llengua i a Miranda I Douro i a Sendin (Estat portuguès) es calcula que un 40% de la població parla mirandès, dialecte astur-lleonès.

Pel que fa a l'ús de l'euscar, les dades són competència lingüística de l'*Enquesta sociolingüística d'Euscal Herria* (1996) manifesten que la suma dels monolingües en basc i d'aquells que consideren que poden parlar bé basc i espanyol/francès, segons el cas, són el 26'4% a Zuberoa. Lapurdi i Behe-Nafarroa (Estat francès), el 25'3 a Bizkaia, Guipuskoa i Araba (Estat espanyol).

Quant a l'aragonès, el darrer cens oficial d'Aragón (1981) recollia una pregunta de caràcter lingüístic: "coneixeu o feu servir cap parla pròpia de l'Aragón?". El 4'68% dels enquestats eren ara-

gonesdòfons.

Quant a l'occità, no hi ha dades oficials sobre el seu ús a l'Occitània sota domini de l'Estat francès. Malgrat tot se sol dir que al voltant del 10% de la població de l'Occitània parla la seva llengua. A les *Valades* de l'Estat Italià tampoc no hi ha dades referent a l'ús de l'occità, encara que allí gaudeix de més bona salut que a l'hexàgon. A la *Val d'Aran*, el cens de la població de 1991 diu que el 92'31% l'entén, el 60'87 el parla, el 51'04% el llegeix i el 18'55% l'escriu.

Pel que fa al català, el Cens Lingüístic de 1991 conclou que al País Valencià el 70% de la població l'entén, el 45% el parla, el 25% el llegeix i el 8% l'escriu; a la Franja de Ponent al voltant del 85% el parla; a les Illes Balears el 91% l'entén, el 71% el parla, el 27% el llegeix i el 26% l'escriu (cens lingüístic 1991); a Catalunya el 93'8% l'entén, el 68'3% el parla, el 67'6% el llegeix, i el 39'9% l'escriu (cens lingüístic 1991); a la Catalunya del Nord, el 55% el comprèn, el 34% el sap parlar, el 16% el parla quotidianament, el 16% el llegeix i l'11% l'escriu. (*Enquesta sobre els hàbits lingüístics*, Consell Regional del Lengadòc Rosselló, 1997); els andorrans tenen un nivell de comprensió del català d'un 8'5 sobre 10, 8 de lectura, 7'5 de parla i 5'4 d'escriptura (*Coneixements i usos lingüístics de la població d'Andorra*, 1996); a l'Alguer, aproximadament el 40% de la població el sap parlar. Ω

De la Revista *Llengües Vives*

Sa Capoladora

Diada per la Llengua

És clar que la gent demana "històries" més fortes que la simple reivindicació de la nostra personalitat històrica en base exclusivament al fet lingüístic. Les mallorquines i els mallorquins ja varem manifestar fa tres anys a la Plaça Major quina era la nostra opinió al respecte.

La Diada ja pateix de "repeticionisme" i cada vegada són més evidents els efectes de la manca d'un clima polític de to reivindicatiu, fet especialment associable a la passa enrere feta pel PSM en aquest sentit. Aquest esporugueïment també el poguérem detectar a la Plaça de Cort quan des de l'Organització es va aturar gairebé en sec l'inici espontani d'una important activitat física al so de "boti, boti, espanyol el qui no boti": des del cadafal sortí ràpidament un "està molt bé això de botar, però...".

No farem menció de la solemnitat amb què es va entonar l'himne de Mallorca, perquè no estam preparats per coses tan fortes. Què volem, caure simpàtics o que ens respectin?

Rafel Crespi, intel·ligent del PSM

En una carta publicada al *DdB* el dia 6 de maig el professor Rafel Crespi carregava contra Maria Antònia Munar, ell, intel·ligent i -per tant- del Partit Socialista de Mallorca. Però, si mirau la secció de cartes al director del mateix *DdB* del 13 de maig veureu que na M. Del

Carme Vallerià Cortès demostra que la lleialtat dels votants del Partit Socialista de Mallorca no s'ha de confondre amb beneïta: demana al partit que desqualifiqui públicament tan "sinistre, sexista i desagradable comentarista".

Rafel Crespi, com tants d'altres nacionalistes, en la seva inquebrantable adhesió al PSM perd de vista que el nacionalisme actual necessita d'una visió oberta i plural, d'un enfocament globalitzador que no es complaquesqui mirant-se el llombrígol, llepant culs i amagant les pròpies malalties. Al *DdB* del 24 de maig seguia insistint en les seves pròpies *lumières*.

PNB, EA i BNG vs. CiU

El nacionalisme català està d'enhorabona, però no especialment gràcies a CiU, que segueix tolerant que el Debate de la Nació sigui això mateix, "de la Nació", que utilitza tots els recursos mediàtics al seu abast per fer campanya de les seves reivindicacions però que es conega a l'hora d'explicar obertament als espanyols que som i tenim voluntat de ser, i que això passa per no anar a Madrid a explicar-los-ho una vegada a l'any.

El PNB, Eusko Alkartasuna o el Bloque varen posar en dubte la viabilitat de l'actual constitució espanyola, especialment perquè té tics no democràtics: la monarquia com a forma de govern, l'exèrcit com a garantidor de la "unidad de la patria" i el no reconeixement del dret a l'autodeterminació de les nacions catalana, basca i gallega. Ω

Diari de Balears: Eina imprescindible pel nostre redreçament nacional

Diari de Balears

• 11 números 26 de març de 1998 Any LX. Núm 19 098 Preu: 125 ptes. Pasadís de Mallorca, 10a. Tel. 971 78.81.00. Palma •

Tenim la fe que un dia podríem gaudir de mitjans de comunicació en català de Mallorca

Una de les ambicions més ben-volgudes de tots aquells que un dia, fa molts d'anys, desitjàvem creure amb en país, la seva gent, la seva identitat com a poble i aquesta llengua catalana nostra que ve de Ramon Llull i que els nostres avantpassats ens llegaren com el més preciós dels llegats culturals, tenim la fe que un dia podríem gaudir de mitjans de comunicació en català de Mallorca. Aquesta esperança, moltes vegades per allò de les polítiques errònies i els interessos creats, es difuminava a cada passa, es marcava sota els embats inclements d'uns poders constituïts aliats als nostres somnis de redreçament nacional i cultural. Però a poc a poc el poble, que semblava immers en la indiferència, ha anat, primer, servant llengua i tradicions, i creant, després, nous, diversos canals de comunicació. Sí. Comunicació és la paraula. Una comunitat amb bons mitjans de comunicació (televisió, premsa, ràdio, etc) pot tenir la seguretat que podrà mantindre la seva història, la consciència de si mateix, i podrà combatre l'onada desnacionalitzadora que patim d'ençà el Decret de Nova Planta, quan ens foren arrabassades les nostres institucions d'autogovern. Ara ja sabem que entre les principals aspiracions de tot poble que s'autoestima n'hi ha una d'essencial i que té un interès indubtable: posseir, tenir cada dia a l'abast de tothom un diari (o diversos diaris) en la llengua pròpia. És importantíssim, per tant, aconseguir aquesta relació diària, permanent, d'una publicació amb el lector, portant-li dia rere dia tot allò que el preocupa, tot el que pugui contribuir eficaçment a la formació de la seva personalitat com a ciutadà. A mi particularment, com a col·laborador habitual de *Diari de Balears*, aquesta important iniciativa esdevinguda ja una esplèndida realitat (tenir un diari en la nostra llengua cada dia al carrer), em suposa una fondíssima satisfacció compartida per tots aquells que desitgen saber el que passa en el món i en la seva terra en l'idioma matern. Però aquesta empresa no és ni serà fàcil, ja que, a manca de precedents, el *Diari de Balears*, s'ha de fer així mateix sense cap model, a cada hora, cada vespre, amb un esforç tècnic de primera magnitud, emprant els més diversos aspectes com és la lexicografia, la terminologia, el tractament de temes, estudiant segon a

segon les prioritats informatives, el sentit pedagògic, el caràcter formatiu dels textos, les estratègies de competitivitat amb tota una ingent cobertura informàtica posada al dia amb una actitud exigent de cara a les tecnologies de la informació. Aquesta és la realitat i el repte de *Diari de Balears*.

En un diari que cerca l'enfortiment de la societat civil, tenen un paper primordial les notícies de caire local i de la part forana

Facem ara un incís. Parlem, per exemple, sobre la problemàtica del tractament dels temes; un dels reptes més seriosos del que vol ésser aquest diari. Tant la informació internacional com l'estatal requereixen un esperit de selecció en el camí d'anar destriant tot el que pugui interessar especialment el lector de les illes i li doni, alhora, una visió global del que s'esdevé més enllà de les nostres fronteres marítimes. Al mateix temps, en un diari que cerca l'enfortiment de la societat civil, tenen un paper primordial les notícies de caire local i de la part forana. Aquests espais tenen ja, per sistema, una orientació especialitzada, de manera que cap municipi es troba absent entre les nostres pàgines. És clar que un diari no limita la seva tasca al tractament pur i simple de la notícia, sinó que sabem que sempre s'han de tenir en compte d'una manera primordial els aspectes de formació i entreteniment del lector en la perspectiva d'anar consolidant una ferma consciència nacional. En el camp de l'oci, de l'esplai i de la didàctica, *Diari de Balears* fa un autèntic esforç reconegut per tothom. No menys important és el tractament de la informació esportiva, de la qual el diari ofereix cada dia un amplí ventall informatiu.

Diari de Balears: no pot ésser un mitjà de comunicació d'una sola ideologia o d'un sol partit; ni tan sols d'una plataforma de partits, per molt àmplia que sigui!

En resum: si publicar cada dia un diari en la nostra llengua és contribuir cada vint-i-quatre hores a la reafirmació de la nostra identitat com a poble, *Diari de Balears* no pot ésser un mitjà de comunicació d'una sola ideologia o d'un sol partit; ni tan sols d'una plataforma de partits, per molt àmplia que sigui! Tampoc és tasca exclusiva d'una empresa privada, que en aquest cas serveix com a instrument providencial, però no com a opció tancada o aïllada en

si mateixa. *Diari de Balears* ha de ser el diari que aglutini totes aquelles forces, institucions i sectors culturals i populars que senten l'essència d'aquest país des dels factors comuns que defineixen la democràcia actual: la configuració d'un país amb un sentiment autònom cada vegada més exigent, el respecte als drets humans i nacionals dins de la nostra comunitat i la lluita per la conservació del nostre patrimoni històric, natural i cultural lluny de qualsevol concepció elitista aliena al sentiment popular. Les dificultats del projecte són moltes, no ens hem d'enganyar. En aquest any i mesos de la sortida al carrer de *DdB* hem hagut d'assistir a tot un seguit de pretextos certament vergonyosos, des d'aquell que diu que no llegeix un diari en català perquè no l'ensenyaren a fer-ho fins a aquell altre que diu que li fa pesera llegir en la nostra llengua. A part d'això hem pogut constatar l'existència d'interessos bords destinats a sabotar la nostra iniciativa. I aquí podríem incloure inconfessables gelosies i recels, il·limitades enveges, esbojarrades ànsies de protagonisme que alguns imaginem que el nostre diari podria minvar, fantasmagòriques iniciatives culturals que volen competir amb la solidesa d'un diari com és *Diari de Balears*.

Gosaria dir al nostre director Miquel Serra Magraner que la seva feina ha estat i és eficaç i certament notable

Totes aquestes coses que he comentat tenen una especial significació en aquesta vila i municipi que és el meu i que sempre s'ha distingit per un amor sense mesura a la terra, tant en el sentit físic com espiritual. No vull dir amb això -encara que sigui veritat- que sa

Pobla ha estat el rebost de Mallorca, sinó que també vull afirmar que és una població que mai no ha girat l'esquena a la cultura, com queda demostrat en tantes i tantes iniciatives, moltes de les quals pertanyen a aquesta època democràtica.

Com l'amor per la llengua, del qual ni tan sols el nostre batle actual, l'amic Jaume Font (portador de la flama de la llengua), se n'ha pogut sotstreure. Alhora el consistori pobler té molt clara la visió del que és l'esmentat patrimoni cultural, i constitueix una de les administracions locals que més treballen en aquest sentit. Altres entitats locals -com és el cas de l'OCB- han sabut connectar igualment amb les institucions de cara a totes aquelles iniciatives pobleres que van en benefici de tots. Jo mateix vos podria parlar d'aquells personatges, en aquest cas del batle Miquel Crespí Pons ("Verdadera") que com tants d'altres va ser un dels nostres principals arquitectes de la cultura de sa Pobla. Aquí ningú no ignora la importància decisiva que tengué la construcció de l'Escola Graduada per al progrés de la nostra comunitat.

En l'agraïment de tots els que treballam en el que fou gran projecte i que avui ja és destacable realitat, gosaria dir al nostre director Miquel Serra Magraner que la seva feina ha estat i és eficaç i certament notable. La seva experiència periodística, amb el coneixement de les més avançades tècniques, és tota una garantia de qualitat i estricta professionalitat.

Per acabar, un prec que ha de prevaler per damunt de totes aquestes paraules: no deixeu que *DdB*, empresa de tots, pugui desaparèixer algun dia. La hipotètica desaparició del diari significaria també -que no ho dubti ningú- l'acta de defunció de la consciència cultural i històrica del nostre poble. I això, cap dels aquí presents aquesta nit no ho consentirem.

Moltes gràcies per la vostra assistència.

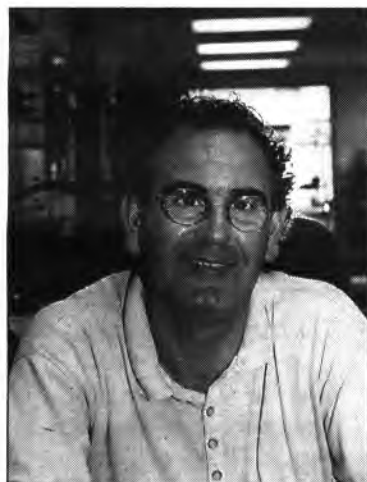
(Miquel López Crespí)

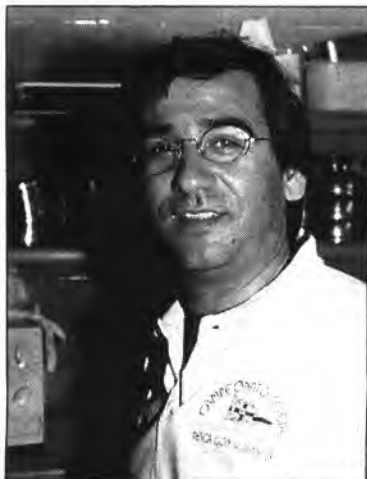
Fa 3 anys que el matrimoni Galmès-Mercadal regenta la **Botiga Automoció Menorquines**, al carrer de Bilbao de Ciutadella

Fa un any que el matrimoni Rocha-Fernández ha obert el **Taller de Toldos Ciutadella** al carrer de sant Antoni Maria Claret de Ciutadella.

Fa 4 anys que en Josep Pons va obrir la **Botiga de Mobles d'Oficina Versàtil Menorca** a Ciutadella.

Fa 11 anys que en Dioni Gelabert regenta el **Restaurant Can Dioni** al Port de Ciutadella. Aquest restaurant està dins les coves més grans del port, on abans hi havia l'Escorxador del poble. A la carta se menja per una mitjana de 4000 ptes., el menú en val 1950.

La Independencia Interdependent (iII) (La diplomàcia necessària)

FRANCESC CASTANY DE CASO, ESTAT CATALÀ

El fet que el Departament d'Estat dels EUA convidés Pere Esteve per explicar l'evolució que en el futur poden tenir països sense estat com Catalunya només respon a la preocupació que l'evolució dels nacionalismes ha desencadenat després de l'ensulsiada comunista i els conflictes als Balcans. L'interès dels EUA és enorme i l'estem deixant desaprofitar per no anar a les clares encara que sospitin cap a on van els trets. I ho dic perquè ja al 4/2/1990, en la visita que Jordi Pujol féu als EUA, el president americà del moment, George Bush, li va engiponar si Catalunya caminava cap a la independència o no. Ja ens podem imaginar els subterfugis i malabarismes de Pujol per acabar dient que el projecte de Catalunya és desenvolupar-se dins del marc espanyol. Tot plegat des de Washington es mirà amb interès i expectació i això vol dir que políticament importem més del que en un principi ens pot semblar (llegiu el llibre de l'expert americà en política internacional John Newhouse intitulat "Europa a la deriva"). Amb les actituds Pujol-Esteve l'únic que aconseguim és no estrènyer llaços singulars (pre-estats) amb els americans i evitar que el procés d'internacionalització del plet català no es materialitzi, si ja no com a interès vital per als EUA, sí com a interès important de primer ordre en la seva política de cohesió i reforçar Occident i la seva política de seguretat a la Mediterrània. Per contra el que sí aconseguim és que la depredatòria i jacobina França ens vegi com un interès vital de primer ordre tot presentant-se com la potència política de la UE que és la que li permetrà seguir jugant un rol mundial amb l'excusa que ho fa al servei d'Europa (els altres europeus que podrien jugar aquest rol no s'hi volen embolicar, a priori, de manera determinant. Els alemanys a causa del seu passat nazi i els britànics a resultes dels seus lligams amb els EUA). I és per aquesta voluntat de recuperar espai i influència en l'arena internacional que França pot adoptar el rol determinant de com quedarà afaixonada la Península Ibèrica, ja que els EUA, en la seva política de "stick and carrot" envers la desafiant França, li poden donar aquest marge perquè els francesos s'entretinguin a copar la seva vanitat de "grandeur" continental. Mentre els EUA jugaran el rol de "honest broker" (mediació entre les parts), França jugarà el rol polític (intervencionista a distància) a favor d'una part o de l'altra ja que Espanya no ha deixat mai de ser vista pels francesos com el seu "backyard" o pati del darrere. França serà l'únic Estat europeu que des del primer moment intentarà dirigir els esdeveniments peninsulars envers els seus propis interessos amb una acció diplomàtica d'un abast que farà feredat, perquè no oblidem que una política exterior de gran volada és vista per la majoria dels francesos com a quintaessència de la seva identitat nacional i amb temps de flaqueja l'escenari hispànic pot ser vist pels jacobins com un baló d'oxigen per reafirmar el rol internacional de França.

França, així, és clau en el desllori-

gament d'aquest futur conflicte si no sabem interposar el rol dels EUA a favor nostre. En una època on la fi dels estats-imperi (mal dits estats-nació) és una tendència que no s'atura, França posarà tots els mitjans per a mantenir-ne la seva estructura; com a bona mare de la criatura que és. El que portarà en principi a una reacció dura com si de la pèrdua d'una altra Algèria es tractés, més quan hi ha el contenciós nord-català pel mig i l'abast estratègic sobre Occitània. I és entre aquests dos factors on oscil·larà el suport francès. En un principi el suport incondicional de França serà envers "l'estat-nació" Espanya i si aquest doblega coercitivament la independència de Catalunya, la seva posició serà invariable amb un to d'entusiàstic hispanisme (més valorat que mai com a quintacolumna contra el poder anglo-saxó d'una Amèrica del Nord que oprimeix el francòfon Quebec). Però si des del principi Catalunya es manté ferma contra els embats imperials d'Espanya i se la sap espolsar convenientment, el panorama canviarà amb una França vacil·lant fins que vegi com un fet irrefutable la voluntat catalana i es decanti per acceptar l'Estat català; el que comportarà que la seva política estratègica es dirigeixi a solidificar el rol d'influència o de "big master" sobre el poderós arc catalano-occità que la pròpia existència de l'Estat català potenciarà de manera irrefrenable i ineludible d'on la principal beneficiària a curt termini en serà França. En definitiva, de l'Hexàgon en un principi només en podem esperar un fervent espanyolisme per reacció estatista, que només variarà pel grau d'estoïcisme amb el que els catalans ens mantinguem en els nostres tretze. De fet el resultat del plet català, ben internacionalitzat, no deixarà de ser la conseqüència del pols particular entre els EUA (amb Alemanya i més discretament Anglaterra) i França. Catalunya pot esdevenir la gran peça clau per repensar i redefinir Europa i les bases on s'ha de sustentar la fortalesa de la civilització occidental. Ara bé, esdevenir protagonista de l'evolució de tot un continent no es pot realitzar seguint l'estratègia actual basada en el buidatge de les prerrogatives estatals a través d'una devolució gradual, per negociació, d'aquestes prerrogatives als ens subestats (col·lectius) que componen l'Estat. Això seria una aproximació tècnica a les pretensions del pujolisme que en un principi pot semblar un gran cop d'astúcia política, però que no té cap mena de fonament real perquè tot el que "s'aconsegueix" són concessions, no cessions. La diferència estriba en que les concessions jurídiques del tipus Estatut o de finançament són lleis orgàniques de l'Estat i pertant amb mecanisme jurídic d'anul·lació o recuperació per part de l'ens sobirà, que és l'Estat, quan li convingui; deixant a valor zero tots els esforços i temps esmerçats en complicats processos de negociació sobre formalismes buits de contingut sobirà. Les cessions només es poden donar en entorns federals o confederals i cap d'aquests sistemes podrà quallar a Espanya. El fede-

ralisme perquè només funciona com a ens descentralitzador per a una mateixa realitat nacional homogènia (Alemanya, els EUA...) que no és el cas d'Espanya que amb un Estat federal seria un calc jurídic del que fou Iugoslàvia. I la confederació no és viable perquè parteix del principi d'autodeterminació de pobles prèviament independents que volen coordinar-se en una mateixa estructura política perquè el benefici és ampli i retroactiu per a totes les realitats nacionals participants (co-sobirania). I a Espanya aquesta presa de posició és negada perquè la seva constitució no es basa en una relació positiva d'igual a igual, si no que és una relació que neix de la sotmissió per dret de conquesta. Es per això que les actuals autonomies són, de fet, materialitzacions sobre la idea de la província única, però tractades de la mateixa manera que una província tradicional, el que fa que les nacions sotmeses no percebin el seu estatus de "societat diferent", el que fa mantenir-les en la frustració i victimisme permanents. A més

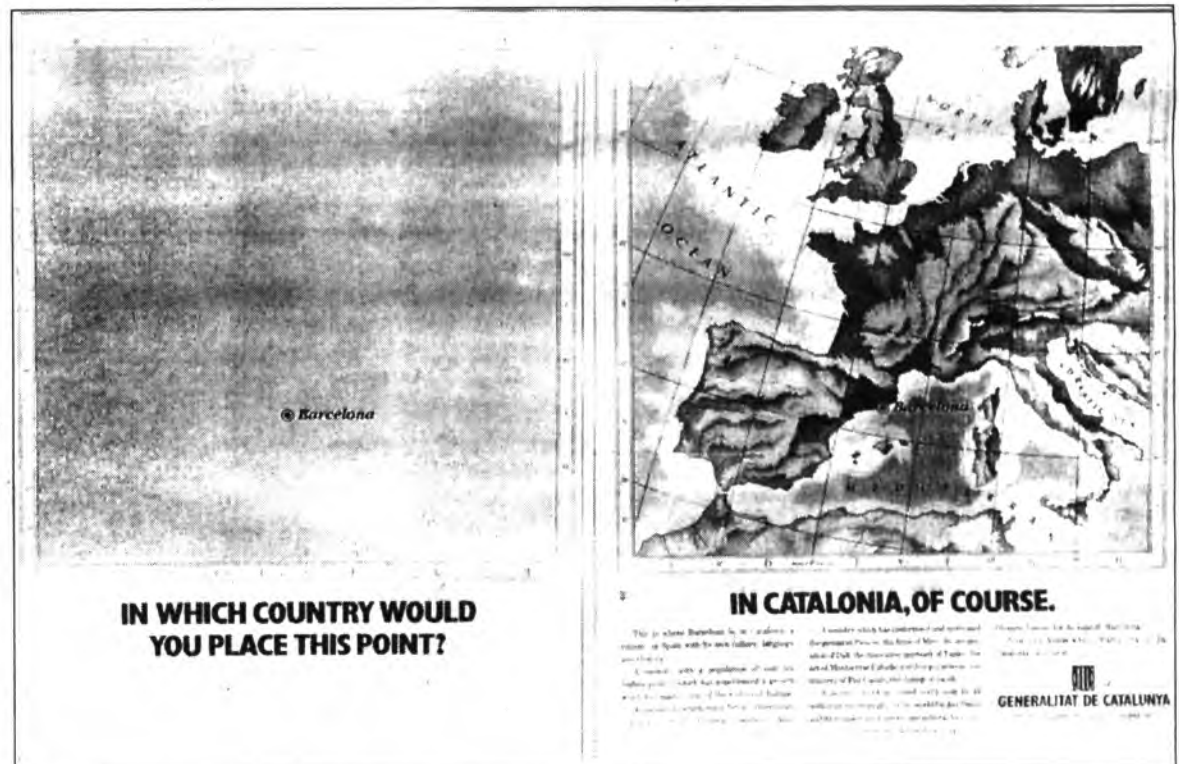
de sumir-les en l'estranyesa i insatisfacció cròniques.

És per això que si aquesta política de buidatge polític de l'Estat no és concebuda com a tàctica essencial en el si d'una estratègia de caràcter netament independentista; aquesta no té ni so ni to. L'únic pel que serveix és per a pujar els fums i les banyes de la mala llet al personal espanyol que es veu "discriminada" i chantajeada per los catalanes ("Si están en España, los catalanes son españoles") i legalment de raó no els en manca. A qui manca raó és al Pujol de torn que vol jugar a la ruleta russa més perillosa que es pot donar a Espanya: "el quiero y no puedo". Es a dir, el qui fa de l'oportunisme del qui es creu més llest que ningú i de l'ambigüitat fatal dels mediocres; les seves credencials d'acció política. És així com enlloc de voler alliberar una nació s'acaba reconeixent que "Espanya és una realitat molt entranyable". És ha dir, s'acaba degenerant. I de mentres, els tambors dels Arkans espanyols que volen recuperar "lo robado por los catalanes" sonaran de cada dia més fort. L'anteriorment citat José Maria Tortosa, ens remarca la clara tendència independentista del plet nacional català i també la reacció espanyola que s'hi oposarà:

"España pasa en 1996 de los 'jóvenes nacionalistas' como llamó la prensa estadounidense a los socialistas de 1982, a los nacionalistas del Partido Popular,

acentuando la posibilidad de dar la razón al spot electoral de Esquerra Republicana de Catalunya en las elecciones autonómicas de 1995: independencia de Cataluña en el año 2010, más probable en el 2020 (això ho diu, segurament, seguint l'anàlisi que feu el professor Edward Mortimer a les pàgines del prestigiós diari "Financial Times" del 24/1/1990), y con independencia de las oscilaciones coyunturales. Desde el punto de vista de las clases dominantes a escala mundial, no es muy importante que Cataluña se independice. Nada en contra, y a favor el "divide y vencerás" que permite negociar mejor las inversiones. Desde el punto de vista de las clases dominantes a escala española, la cosa no es tan sencilla y son de prever resistencias muy enconadas por parte de los espanyolistas de viejo y nuevo cuño."

És a dir, que fem el que fem, ja sigui "revolució tranquil·la" a l'estil Quebec o independència de facto a l'estil de Croàcia, ja podem comptar amb la reacció enconada d'un espanyolisme fàctic que es constituirà en "Partido de la Guerra" per exercir com a lobby intimidador contra els catalans. Els canons en defensa de la "democràcia" contra els "violents". Se sap que Espanya només amb sang entra i ho han tingut sempre històricament ben clar. D'una manera més tècnicament històrica ho ha explicat el reputat historiador Pierre Vilar en el seu assaig "Pensar histò-

ció inferior reflexa el president de la Generalitat de Dalt, Jordi Pujol, rebut a la Casa Blanca pel president dels EUA, George Bush, el 4/2/1990.

El procés d'autodeterminació de Catalunya no es pot basar en campanyes puntuals a la premsa internacional o en fotos fetes a mida per a ser inserides en els fulletons de propaganda impresos per a les eleccions que toquin. Aquestes accions només serveixen per dissimular i fer creure que a fora s'està fent tot el que s'ha de fer quan de fet tot queda en un foc d'encenalls per a gaudi dels catalans que creuen en la política basada en el de mica en mica s'omple la pica. El procés d'internacionalització és més profund i sibil·lí que tot això i els catalans fariem bé d'aplicar-nos-hi si volem arribar a bon port. (Il·lustració superior, anunci publicat a la premsa internacional a l'estiu de 1992 dies abans de la inauguració dels Jocs Olímpics de Barcelona. La il·lustració

Podrà l'exèrcit d'Aznar acabar amb les reivindicacions del nacionalisme català? Des d'un punt de vista tècnic, polític i geoestratègic l'exèrcit espanyol és un tigre de paper

ricament" (1996): "Entre Catalunya i Castella, entre Barcelona i Madrid, i indubtablement, avui, entre Sarajevo i Belgrad, les relacions psicològiques d'inferioritat i de superioritat en els encreuaments entre política i economia són els fenòmens més aclaridors. Un procés semblant s'esdevé entre les classes socials. Els dos fenòmens es creuen. No sense perill d'explosió". I la visió que a la Mésa tenen del tema és aquesta relació de superioritat-imperi versus inferioritat-colònia. És la visió del "Partido de la Guerra", aquell que es constituïrà a l'entorn de tots els poders fàctics del "Imperi" (uniformats -exèrcit i església- i oligarques -"demòcrates", propagandistes multimèdia i banquers). Tal manera com se succeï amb les castes soviètiques de Sèrbia que vehicularen les agressions armades contra Croàcia i Bòsnia. Ací, el paper de Radovan Karadzic ja el té assumit el mateix Jiménez-Losantos i per aplicar les tècniques d'un Raskovic (doctor en psiquiatria a l'Institut de Salut Mental de Zagreb on es formà Radovan Karadzic i autor d'una doctrina pseudo-científica que afavoria la creació d'ambients pertorbats a través del racisme i el nacionalisme) per legitimar la causa dels espanyols, qui millor que Luis María Ansón (ABC) o els hereus d'Antonio Herrero (COPE). Ells saben que l'ambient genocida flota a l'aire i que només caldrà manipular-lo convenientment. A ells no els ve de nou la percepció del conflicte que en feia el representant de "Médicos del Mundo" a Bòsnia, Alberto Fernández Liria, quan diu: "És una cosa que fa molta por, perquè l'ambient de Mòstar és molt semblant al de qualsevol ciutat espanyola" (diari "El País" 26/8/1996). I no és estrany, tenint en compte que Espanya s'ha gestat a partir de l'odi ètnic contra Catalunya i que avui dia segueix tant viu com sempre; més encara per la creixent desigualtat socio-econòmica interterritorial i l'anomia (estat de desintegració cultural que sorgeix a resultes de la confusió i la mútua contradicció de les normes existents que creen una greu desorientació en la conducta social que s'acaben transformant en intolerància i desinterès total per la convivència) que està assolant l'Estat espanyol de manera molt crítica. És d'aquest malestar on es fa el lliet perquè les llavors de la violència siguin fatal-

ment germinades. El caos socio-econòmic espanyol que es generarà enmig del previsible fracàs de la Unió Europea, només serà la gota que farà vessar el got irremeiablement.

Espanya a finals de segle passat va perdre tota opció per fer la revolució industrial i va marcar el seu definitiu declivi imperial. A finals del segle XX, Espanya no podrà fer tampoc la revolució tecnològica-mediàtica degut a la hipoteca històrica i cultural que porta a les espatlles i es tornarà a quedar al marge dels nous temps. I això marcarà la seva fi com a realitat estatal amb la pèrdua de la seva colònia més preuada: Catalunya. No, però, sense desitjar que s'acompleixi la premissa imperial de l'espanyolisme fundador del nazisme hispànic desacomplexat de les JONS (Juntas de Ofensiva Nacional Sindicalistas), Onésimo Redondo: "Si Cataluña quiere la independencia, que se la gane con sangre!". La recança per la fallida de tot plegat, la canalitzaran criminalment envers el boc expiatori de sempre: els catalans. Però malgrat que de ganes de mossegar no els en manca pas; la qüestió estructural i conjuntural no la tenen posada en safata com al 1936. La feblesa d'Espanya, en l'actualitat, és la més notable de tota la seva història, malgrat que en principi es pugui pensar el contrari. El llop segueix essent llop, però solitari (aquesta vegada no tindrà ajuda militar internacional de ningú a diferència de l'italo-germànica que va rebre el 1936). A més, el llop està desdentat fins l'extrem que qualsevol professional seriós no té vergonya de reconèixer que és un "tigre de paper" (com el va definir el coronel Amadeo Martínez-Inglés en el seu llibre "España Indefensa"/ Ediciones B, 1989) o més tècnicament analitzat com un "exèrcit residual de ferralla". Amb un exèrcit on més del 70% del parc mòbil és inservible i les municions reservades per a situació de conflicte serveixen per a realitzar un poc d'entrenament seriós donada la seva escassetat; no és pot esperar resultat militar positiu de cap mena. El racionament del combustible per reduir costos és tan sever que la meitat de la flota és amarrada i els vehicles i avions que funcionen les passen magres per complir els mínims d'ensinistrament. En un informe sobre la defensa espanyola en el 1994 "España y su defensa. 1994: el aumento

de la vulnerabilidad" dels professors universitaris, experts en qüestions estratègiques, Rafael L. Bardají i Ignacio Cosidó poden concloure "La situación de la defensa española en 1994 es realmente tan mala que no nos parece exagerado afirmar que se encuentra al borde de la quiebra técnica" i senyalen com a exemple evident que per muntar l'operatiu de cascos blaus per Bòsnia, l'exèrcit de terra va haver de tirar mà de vint unitats diferents per agrupar cada un dels contingents destacats. Per al manteniment dels mil homes a Bòsnia, l'exèrcit de l'aire ha hagut d'estirar al límit les seves capacitats de transport i bona part del material de terra fou canibalitzat per mantenir l'operatiu de desplegament. I això sense que aquest contingent es trobés en situació operativa de guerra ni un sol dia.

Però és a la vista de l'informe oficial de la defensa espanyola del 1996 on veiem que les "forces armades" espanyoles estan en fallida tècnica definitiva, on la situació de l'exèrcit de terra està molt lluny d'allò desitjable i presentant més que greus mancances. En el 1998 s'ha realitzat el projecte de compra de 300 tancs alemanys Leopard II per proveir-se d'una força acuirassada operativa (els requisits de l'Euroforça hi obliguen) amb cara i ulls donat que Espanya és potser l'únic país del món amb carros de combat de tres nacionalitats: M-60 dels EUA, AMX-30 de França i Leopard d'Alemanya; el que obliga a triplicar les cadenes de manteniment dels vehicles amb tots els mal de caps logístics que això representa. A més, sense quadres adequats ni tropa motivada quines accions meritòries podrien fer?. En cas d'intent d'agressió armada per sufocar la independència catalana, un "exèrcit" destarlatat com l'espanyol només tindria opció a apuntalar algun punt geogràfic on s'haguessin parapetat colonitzadors rebels a la independència pels volts de territori fronterer. Però en l'actual estat, físic i moral, dels espanyols mai podria operar com a exèrcit d'ocupació en un territori hostil on tindria tots els flancs per cobrir i cap mena de front establert. A més, un intent armat d'aquesta mena només serviria per posar-se a les esquenes una hipoteca econòmica de grans proporcions per al final no guanyar quasi res i sí perdre molt per una humiliació evident. Els pot passar que siguin víctimes

de la seva supèrbia i no sàpiguen veure en el català només que feblesa i dots pel comerç. La sorpresa se la poden emportar, de manera majúscula, igual que els àrabs amb els jueus israelians. Darrere de tot català hi ha un almogàver i cal recordar que amb la història a la mà "el pacifisme i l'antimilitarisme català són molt recents", com molt bé ha remarcat el professor de la UB, Francesc Roca, en el seu article "La sociedad militar" (diari "El País" 31/7/1996). Nosaltres som un poble bel·licós i només li calen líders adequats que els donin una bona raó, cap millor que la independència com serà el cas, perquè defensin a ultrança la seva llibertat. Amb el màxim de cohesió i consens amb que es donarà la qüestió favorable a la independència, el Principat el donaran per perdut quan s'hagi d'enfrontar a una sèrie de ràtzies interfrontereres que desbaratin les seves forces convencionals i vegi que per allà la cosa és impenetrable. Llavors, voldran pressionar per les Balears i pel País Valencià amb la maquiavèlica idea que si el Principat limita la seva acció nacionalista a les "cuatro provincias" i deixa els territoris històrics de València i les Balears sota domini espanyol, Espanya acceptarà la independència del Principat. Però això seria un error majúscul d'absoluta manca de visió d'Estat per al naixent Estat català. La hipoteca demogràfica, cultural i de potencial econòmic que representa no donar batalla per tots els territoris històrics de Catalunya, no ens la perdonaria cap generació; molt especialment les valencianes. No resoldre decididament el sud català és hipotecar el futur de l'Estat català amb un greu problema d'ulsterització a la valenciana. L'Estat català no podria dirigir plenament els seus esforços envers la reconstrucció i modernització del seu cos socio-econòmic perquè hauria de malgastar esforços i temps preciosos a capejar un conflicte de baixa intensitat de llarga durada. És a dir, naixerem amb el mateix infortuni polític que la República d'Irlanda escindida de l'Irlanda del Nord sota domini britànic. Deixar València a mans espanyoles és una garantia de dependència que permetrà interferir i manipular els assumptes catalans de manera intermitent, com si d'una punxa mal clavada al peu es tractés. És a dir, que malgrat que la "nostra" part fos independent, hauríem de seguir aguantant la mala llet d'Espanya.

Per a qualsevol observador, i no cal tenir la visió sèrbia de Jiménez Losantos, se li fa evident que el País Valencià està força convulsat. Ja fa anys que Raskovic-María Consuelo Reyna i Karadzic-Lizondo han atiat el foc de la iugoslavitació al sud català. Però malgrat això, la majoria del País Valencià manifesta una valencianitat totalment aconpletable a la catalanitat del conjunt; malgrat que l'ambient "provincial" amordassi els anhels d'unió dels valencians tan per la via cultural com per l'econòmica. La minoria netament franquista de les capitals (València i Alacant) ha imposat, amb el suport d'Espanya, un ambient reaccionari i totalitari al conjunt de la població. Això crea entorns psicològics distorsionats que voldran ser aprofitats pels espanyols per canalitzar una neteja ètnica amb totes les de la llei. Només amb un suport explícit des del Principat i una determinació resoluta a arribar si més no a Alacant es pot evitar una autèntica guerra civil on el titubeig català només pot recol·lectar un alt cost en vides de catalans del sud i una dramàtica participació, per trasllat de pobla-

cions segons adscripció ètnica, per una entrada tardana del Principat en acció d'ajuda envers València. On de València fins Alacant seria espanyol i de València fins a Castelló de la Plana quedaria integrat dins l'Estat català; el que resultaria en una rarefacció de les relacions inter-peninsulars i en la percepció d'unes perilloses ran-cúries d'un conflicte inacabat.

Les Balears les tindrem al costat des del primer moment, malgrat que certs grups de l'oligarquia es mantinguin en l'ambigüitat. Aquesta actitud, però, es convertirà en franca adscripció a l'Estat català, sobretot quan s'afaiçoní el cinturó pan-català del País Valencià.

En vista de l'evolució traçada en cas de conflicte armat, hom pot pensar que tot plegat pot tornar a ésser una ensulsiada i els catalans sortir-ne ben escaldats. En una més que remota possibilitat això pot ésser així, però ací es faria vàlid allò del "perdent i tot, vencerem!". Per molt desballestada que sortís l'aventura independentista, aquesta vegada no hi hauria res a fer en nom d'Espanya. El conflicte no es podria camuflar entre una lluita entre rebels/feixistes i rojos/demòcrates. És a dir, no es podria camuflar en un suposat conflicte civil com han repetit insistentment els propagandistes de la "reconciliación entre hermanos" a resultes de la guerra de 1936-1939. Aquest darrer conflicte meridionalment ètnic no deixaria excuses de mal enteniment per ideologies. Deixaria descarnades unes ferides incurables que només portarien a fatals irredemptismes que una Espanya impossibilitada, a tots els efectes, per a constituir-se en cruel dictadura no sabria com afrontar per a mantenir el propi ordre intern; tasca més que quimèrica sotà qualsevol prisma. A més, la "victòria" d'Espanya comportaria que la independència seria un fet psicològic innegable tan profund que l'esquenada entre els uns i els altres no deixaria tirar endavant absolutament res. Com passa ara entre musulmans, croates i serbis en la Bòsnia "democràtica" acordada per Dayton. El problema dels espanyols és, però, que els americans s'han après molt bé la lliçó balcànica com ho demostra fefaentment la lectura del llibre "To end a war" (Acabar una guerra) del que fou secretari d'afers europeus del Departament d'Estat nord-americà, Richard Holbrooke. Dues advertències clares. La primera és que la intervenció americana es feu en nom de l'interès nacional dels EUA perquè la guerra de Bòsnia estava enverinant i posant en escac tota l'Aliança Atlàntica (fonamentalment el procés d'ampliació de l'OTAN, les relacions amb Rússia i l'estratègia d'Occident al Pròxim Orient). La segona és de caràcter geopolític i radica en la idea que Europa és una expressió geogràfica, però no pas una entitat política. Ara com ara el procés d'independència de Catalunya mantindria aquests pressupòsits estratègics, malgrat formulacions tàctiques diferents, de manera invariable amb l'afegit que l'Estat català seria aliat dels EUA i reforçaria el paper geoestratègic d'Occident. El procés de desintegració inevitable de l'Estat espanyol l'únic que farà és reforçar la posició americana sobre Catalunya evitant derivs de violència total, encara que n'hi haurà però limitada ja que les fronteres sense consens, i amb Espanya no n'hi haurà, sempre s'han imposat mitjançant la violència tot al llarg de la història. Amb tot i en definitiva, només queda preguntar-nos on són les ambaixades oficials de Catalunya a Washington i a Bonn/Berlín?. **Q**

Fa un any que en Joan Florit regenta el **Bar Es Mos** al Port de Ciutadella. Despatxa els entrepans i les begudes, i posa bona música.

Fa 2 anys que en David Alzina és el director de La Caixa a Ferreies. En David, nascut a Ciutadella, fa 17 anys que és veí de Ferreries.

Fa 30 anys que en Joan Mascaró regenta la **Fàbrica de Sabates Ferreries** que va fundar son pare, n'Antoni Mascaró fa 48 anys. Exporten a Sud Amèrica, Península i venen a les Illes.

Fa 4 anys que n'Antoni Marqués regenta el **Bar Can Bernat** a la Plaça de l'Església de Ferreries. Un bar on hi va la gent del Barça, la del Madrid i, sobretot la del Betis. A la Foto amb la seva filla.

LES MANS AL FOC (25)

Motius

PERE GRI

Per **motiu**, **motivum**, es pot entendre allò que mou o quelcom que mou. En aquest sentit, un motiu és un productor de moviment. Com a tal, és una causa, l'anomenada causa motiva. Aquesta causa ha estat concebuda a vegades com una causa directa (en un subjecte humà, el motiu que l'empeny a fer el que fa).

Molts d'autors han opinat que l'intel·lecte mou la voluntat, i això vol dir que generalment s'executa un acte voluntari en virtut de qualque fi expressat, o expressable, racionalment. Altres autors han estimat que es erroni pretendre que l'intel·lecte, encara entès com a raó o fi, mou la voluntat i han manifestat que l'únic que pot fer és **inclin-la**. Els qui han insistit en el caràcter motor, o motriu (**motiu**, en quant adjectiu), de l'intel·lecte han estat denunciats com **intel·lectualistes**.

Per aclarir el sentit de **motiu** s'han proposat diverses distincions. Jean Paul Sartre, a *L'Être et la Néant* (1943), indica que s'entén ordinàriament per **motiu la raó d'un acte, això és, el conjunt de les consideracions racionals que el justifiquen**. El motiu és distingit del mòbil, el qual és **considerat ordinàriament un fet subjectiu, com un conjunt de desitjos, emocions i passions que m'empenyen a executar un cert acte**. Els psicòlegs, afirma Sartre, s'interessen pels mòbils, a diferència dels historiadors, que cerquen motius.

Nous sabria dir els motius pels quals la Guerra Civil va ésser a Porreres distinta a la d'altres llocs. És ben cert, però, que en el camí cap a la mística, sense la purificació de la voluntat, diu Sant Joan de la Creu, la de l'enteniment i de la memòria no serviríem per res. En la pràctica, la purificació de la voluntat suposa l'ordenació de les quatre passions: goig, esperança, dolor i temor de Déu. Ell només parla de la primera, del goig. Va passant revista a totes les clas-

ses de goig i explicant en cada cas com s'han de comportar.

Però les conseqüències poden ser molt greus. Quantes vegades no ha passat que algú ha cregut -i no només quan se sent místic- sentir veus o veure visions, que ha tingut per revelacions divines o d'éssers superiors, creient que havia d'obeir les seves indicacions. Moltes vegades no només s'han fet mal a ells mateixos, sinó que han arrossegat a altres en la seva al·lucinació i il·lusió, fundant àdhuc noves religions l'origen de les quals són estats de consciència simplement subjectius, sorgits de les profunditats inconscients de les seves ànimes.

Segueix enderiat en relacionar-ho tot amb la religió. Però les coses eren així en aquell temps, i només ho comprendreu si coneixeu els motius inconscients que fan que l'home s'aferrí amb força, en algunes ocasions, a la religió, deixant-la mig oblidada en altres èpoques.

El procés místic que vivien les distintes col·lectivitats de l'Estat espanyol es traduïa, sobretot, en un major interès dels uns pels altres, tant per bé com per mal. La fraternitat era només

entesa entre els iguals, i no amb l'enemic declarat. Potser seria per això que, encara que en el llibre d'actes del Consistori de Porreres no aparegui cap referència als nombrosos crims comesos mentre s'anava en contra dels rojos, si que hi he pogut observar nombroses mostres de fraternitat i de goig amb els del mateix bàndol.

Per exemple, en sessió ordinària del 14 de juny de 1937, *exposa la presidència que havia tingut notícies que en el dia d'avui havia estat llicenciat l'oficial Saix Bernat Vaquer Mesquida, el qual, dia 4 de maig darrer cessà en el càrrec amb motiu d'haver estat cridat a files. Assabentada la Comissió Gestora de les manifestacions de la presidència, acordà per unanimitat reintegrar-lo en el càrrec amb caràcter interí i en iguals condicions*.

Iguals o desiguals, a tots ens uneix el camí cap el misticisme, del que tampoc us se dir si això és positiu o negatiu. Però no em negareu que resulta entretingut això de conèixer el que diuen els grans teòrics de la Humanitat, i aplicar-lo llavors a la vida quotidiana del temps de la Guerra Civil del meu poble. Ω

Turquia/Kurdistan

Un futur incert, després de la prohibició dels partits pro-kurds

Ni amb la intensificació de la persecució dels kurds dintre dels Estats turcs i iraquia, amb mitjans molt superiors dels que disposa la resistència kurda, el govern turc no ha aconseguit cap dels seus objectius. De fet, l'ofensiva turca en el territori kurd de l'Estat iraquia no ha pogut destruir cap punt neuràlgic de la resistència kurda. Els kurds morts en l'operació no arriben als dos cents, mentre que els soldats turcs que hi ha deixat la vida sumen uns quants mil·lenars, la majoria d'Estat de la unió Europea, àdhuc Alemanya, força filo-turca, s'han anat declarant adversaris d'una guerra que, a més de no tenir cap sentit, no aconsegueix trobar cap sortida, ni militar, a la situació. És simptomàtic que els Estats exportadors d'armes cap a Turquia es plantegin si val la pena continuar fent-ho, almenys amb les mateixes facilitats que fins ara.

Internament, el govern turc, en lloc de reaccionar davant els fracassos i d'encetar un camí de diàleg amb els kurds, ha posat en pràctica una nova fórmula per apartar, d'una manera legal i definitiva, els kurds de qualsevol òrgan de poder: ha fet aprovar una llei electoral segons la qual cap partit no pot tenir un escó si no aconsegueix el 10% en tot el territori de l'Es-

tat turc. Com observava José Iglesias, membre actiu del Centre de Catalunya del Kurdistan (*El Temps*, 12.2.96) "aquesta llei suposa, per exemple que en una ciutat d'un milió d'habitants com Diyarbakir, on el Partit de la Democràcia del Poble, el Hadep [el partit que ha succeït el Partit de la Democràcia, ara prohibit] ha guanyat les eleccions amb un 56% on el Refah [partit islàmic integrista] només ha fet el 18%, els islamistes obtinguin cinc diputats i el Hadep cap, perquè en tot l'Estat no ha aconseguit el 10% de vots".

Per acabar de complicar les coses, al problema kurd s'ha afegit el problema del ràpid ascens dels partits musulmans integristes, precisament en un Estat que es defineix com a laïc i es vanta de dir-se'n. Però l'amenaça per als ja dèbils i debilitats equilibris polítics interns que repre-

senta l'integrisme islàmic, en lloc de llegir-los en els termes adequats, el govern turc els vol presentar com un argument més perquè els Estats europeus incrementin el suport militar a totes les causes pro-turques. Estratègia, segons que comenta Kemal Nezan, en l'article citat, del "xantatge habitual. Abans, Ankara aixecava la bandera del perill comunista per justificar la repressió contra els progressistes, els sindicats i els kurds; ara l'excusa és l'integrisme. Això no significa que el perill integrista no sigui ben real, malgrat tots els discursos que sentim sobre la laïcitat de l'Estat turc. Els integristes, no mancats de mitjans financers, s'implanten en el terreny de la pobresa, del desàrrelament, de la frustració. Una fracció no negligible de kurds, que han trobat refugi en els barris perifèrics de les grans ciutats, han

votat en les últimes eleccions municipals al Partit Islàmic de la Prosperitat. Era l'únic partit turc que s'havia pronunciat contra la Guerra del Kurdistan (...). A les properes eleccions, els kurds poden donar els seus vots als integristes (...) com a signe de descontentament. De fet, la política de la primera ministre Sra. Çiller atia l'integrisme.

El 5 de gener de 1996, l'Alt Consell Electoral turc publicava els resultats definitius de les eleccions legislatives anticipades que havien tingut lloc a tot el territori de l'Estat el 24 de desembre últim. Cap dels partits que havien concorregut a les eleccions s'emportava el triomf, però el partit més votat era el "Partit de la Prosperitat" 21,32% islamita, seguit de dos partits de dreta, el "Partit de la Mare Pàtria" 19,66% i el "Partit del Just Camí". Fi. Ω

L'escriptor Miquel Ferrà i Martorell diserta a l'Escola de Cuina "Alcari!" sobre la Història de la Gastronomia Balear

Fa dues setmanes, l'escriptor Miquel Ferrà i Martorell va ésser convidat per l'Escola de Cuina "Alcari" que prepara cursos de cuina per alumnes de totes "les edats, sexe i paladars", com diu el seu slogan. La majoria d'aquests cursos, subvencionats, compta amb una bona participació i amb un professorat molt divers, entre els que esmentam, entre d'altres, Joana Garau, Pere Ramis, Marina Verdier, Pepa Camiña, Lina Sansó i fins i tot, el senyor Halim, del restaurant EL Safir, que va impartir un curs de cuina àrab.

Miquel Ferrà parlà de les diferents etapes històriques de la nostra cuina, les influències de cada moment, els productes que cada civilització dugué al nostre territori i l'època preturística i la taula que proposà a finals del XIX Pere d'Alcàntara Penya. Una vin-

L'escriptor Miquel Ferrà i Martorell entre algunes alumnes de l'escola Alcari.

tena d'alumnes i convidats mantingueren, després de la xerrada, un llarg diàleg amplià la informació. Intervingué Miquel López-Crespí, escriptor, sempre interessat en aquests aspectes de la cultura popular, Marina Ferrà Hamelynck que relacionà la gastronomia amb aspectes molt importants de la sociologia i algunes alumnes comentaren també les seves experiències en aquest camp.

Miquel Ferrà ha participat enguany

en altres cicles de conferències, com el que dirigit pel professor Par Cateura versà sobre "El judaisme i les seves vessants", parlant Miquel Ferrà del tema: "Entre l'erudició i la tolerància: la figura de Mossén Antoni Pons". Recentment, també, Ferrà va ésser convidat per la Facultat de Filosofia i Lletres per a parlar de la seva obra, acte del qual es va fer un audiovisual que a la llarga compondrà un arxiu sobre els nostres escriptors. Ω

**ASSESSORIA
TÈCNICA LABORAL**

**Josep Planells i Roig
Col·legiat nº 566**

**C/ Militar 225 baixos
Tlf. i Fax 971 74 44 20
07600 s'Arenal de Mallorca**

Fa 37 anys que la Família Ponsetí regenta els **Taller Nàutic Ponsetí** a la barriada des Port de Ciutadella.

* Fa 20 anys que en Ferran Cardona regenta el **Bar cas General** a la Plaça dels Pins de Ciutadella de Menorca. Un lloc on ho tenen clar i són del Mallorca, del Barça i del València. En Ferran ha jugat a la filial del Mallorca, a la filial del Barça i amb el Galdenc d'Alacant. Amb el Menorca de Maó i amb el Ciutadella va jugar la promoció a segona que van guanyar contra l'Algesires. Va obrir aquest bar son pare, Biel Cardona fa 50 anys.

Fa 5 anys que na Pilar Palau és la delegada d'Assegurances Mapire a Ciutadella de Menorca.

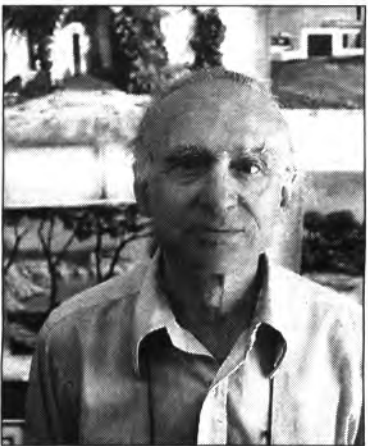
Fa 25 anys que en Rafel Serra regenta la **Sabateria Ciutadella**.

N'Elisabet Hernandes i la seva filla Ainès Olmo, acaben de convertir el **Restaurant Menjar des Born**, que regentaren durant 15 anys, en el **Souvenir Sa Pedra** a la Plaça des Born de Ciutadella.

Fa 25 anys que na Carme Gener va obrir la **Botiga de Moda Infantil Mayca** a la Contramurada de Ciutadella.

En Francesc Silvestre d'Alcoi (Alacant) va obrir ara fa 16 anys la **Botiga Calitja**, a la Plaça des Born de Ciutadella. Pinta paisatges i els ven als turistes i als ciutadellencs.

Fa un any i mig que en Miquel Moll regenta el **Restaurant Tasti Tasti**, devora el Canal Salat de Ciutadella. Despatxa menús a 850 ptes.

Notícies del món

Egipte

Després de l'atemptat fonamentalista on 58 turistes moriren a Luxor el novembre del 97, 40 cristians també han estat morts a l'Alt Egipte. Els diaris no en parlen pas.

La policia de seguretat ha aprofitat, a més, l'estat d'excepció per arrestar no sols als fonamentalistes sinó també un munt de cristians, els quals són tractats amb la mateixa violència que els activistes musulmans. P.O.

Nigèria

La dictadura militar confisca escoles cristianes

Les esglésies de Nigèria exigeixen la restitució de totes les escoles missioneres confiscades per l'Estat (en mans de l'ètnia musulmana Hausa) d'ençà el 1976. En termes enèrgics, el Consell cristià de Nigèria (anglicans, metodistes i baptistes) fa aquesta demanda i es plany de la degradació del nivell d'aquestes escoles, la majoria de les quals han passat a ser centres d'ensenyament islàmic. (P.O.)

Turquia

"Purificació religiosa": Una altra "solució Final" turca

A principis de segle, un 30% de la població sota administració turca eren cristians (armenis, ortodoxes-grecs i ortodoxes-sirians). Avui no hi viuen ni un 1% de cristians. Turquia dugué a terme, al final de la Primera Guerra Mundial genocidis generals contra les minories armènia, kurda i grega, amb més d'un milió de morts civils i exterminà així la major part de cristians, pertanyents a aquestes minories nacionals.

La província (kurda) de Mardin, al sud Est, era des de sempre el bastió de la minoria cristiana siriana. La repressió, a causa de la guerra de l'Exèrcit turc contra els kurds, ha obligat a deixar la regió a la majoria de cristians (70.000 el 1930 a 2000 avui), els quals han marxat vers Istanbul o Europa.

Jove cristià kurd damnat sense proves

El cristià ortodox siria, de nació kurda, Soner Önder (23 anys) ha vist

confirmada al seva condemna, que havia recorregut, pel tribunal Suprem d'Ankara ço vol dir que no veurà el carrer abans de complir el 30. Llaavors haurà passat 14 dels seus millors anys enmig d'unes condicions degradants, característiques de els duríssimes presons turques enmig de criminals. Recordeu el film *L'express de mitjanit*. Als 16 anys fou damnat a mort, falsament acusat de complicitat en un atemptat amb bomba. Fa un any li commutaren la pena per la de 16 anys i 8 mesos de presó, però va apel·lar: l'havien obligat a signar una acusació autoinculpatòria amb els ulls embenats i pressionalat per la policia turca, la qual el torturà, segons consta en un informe mèdic oficial.

Ara haurà d'apel·lar a la Cort europea dels drets de l'home, en un moment en que Europa, per pressions d'Alemanya, França i Espanya (que acaba de vendre armes per valor de molts milers de milions de dòlars a Turquia), fan l'ull gros a les sistemàtiques violacions dels drets humans de la pseudodemocràcia turca. I encara que acceptin la demanda, cosa incerta, el procediment trigarà encara entre 2 i 3 anys.

Podeu escriure (sols entén una mica d'anglès i d'alemany) a: Soner Önder/Bayrampasa Kapali Cezaevi/ Siyasi Tukuken-Istambul/ Turquia. Ω

Bona Gent celebrà el mes de Maria

El passat dia 17 de maig, l'associació d'amics de la tercera edat "Bona Gent" celebrà, en olor de multitud (unes sis-centes persones) l'acte paralitúrgic del Mes de Maria, en el marc de l'ermite de la Bonanova. Assistí a l'acte el batle de Palma, Joan Fageda, acompanyat de la seva secretària, Mª Angels Muntaner. Hi va haver berenada típica mallorquina, a base de panades, cocarrois i vinet de Binissalem. Missa. I la celebració del Mes de Maria: càntics tradicionals ("Venid y vamos todos con flores a María...", "Oh Maria, Mare mia, salvadora del mortal", etc. etc. I, com a colofó, gran ofrena floral a la Verge de la Bonanova. (Redacció) Ω

NO EMPRENYIS

EL MEU POBLE

L'antifranquisme a Mallorca. IV part

L'oposició antifeixista i els comunistes de les illes (OEC) (I)

MIQUEL LÓPEZ CRESPI, ESCRIPTOR

Els comunistes de les Illes: hereus de la Federació Comunista Catalano-Balear, del BOC (Bloc Obrer i Camperol) i del POUM (Partit Obrer d'Unificació Marxista)

En el Diccionari vermell de Llorenç Capellà (Moll, 1989) podeu veure (pàg. 102) una famosa fotografia d'esquerrans mallorquins a punt de partir d'excursió. És, segurament, un Primer de Maig dels anys trenta. A part de la famosa dirigent comunista Aurora Picornell (assassinada a Porreres el dissabte de Reis del trenta-set), la fotografia ens mostra el conegut activista Ateu Martí (primer director del setmanari comunista Nuestra Palabra), en Jaume Campomar i en Gabriel Picornell, tots tres afusellats igualment pel feixisme en temps de la guerra.

Si ens hi fixam bé comprovarem com alguns dels militants que hi surten retratats porten, obert, un famós setmanari. Es tracta de La Batalla, revista obrera d'orientació comunista (no estalinista) que prengué nom del grup polític del mateix nom. La Batalla s'imprimia a Barcelona i es venia al preu de 15 cèntims. Els articles editorials eren generalment de Joaquim Maurín. Els col·laboradors més assidus eren Hilari Arlandis, Pere Bonet i Jordi Arquer. A la tardor de 1923 es constitueix a Ciutat de Mallorca la Federació Comunista Catalano-Balear (el primer nucli comunista mallorquí data de l'any 1921). Ignasi Ferretjans, des de El Obrero Balear, afirma que a primers de març del 1926 ell formava part del comitè de la FCCB. La Federació té, doncs, un fort nucli de militants a Palma de Mallorca (els lectors de La Batalla de la fotografia abans esmentada?). Els revolucionaris reunits al voltant de La Batalla estaven en desacord amb la passivitat de la direcció del Partit Comunista (que feia poca cosa contra la dictadura de Primo de Rivera). Hem parlat abans de Joaquim Maurín, que era el dirigent de la Federació Comunista Catalano-Balear. Pel novembre del 1930, aquesta s'unificà amb el Partit Comunista Català per donar origen al BOC (Bloc Obrer i Camperol).

La Federació Comunista Catalano-Balear no volgué condemnar Trotski i els bolxevics soviètics perseguits per la nova burgesia "roja" instal·lada a Moscou

La Federació Comunista Catalano-Balear en realitat era un nom que, en la pràctica, es confonia amb els Comitès Sindicalistes Revolucionaris i La Batalla. Quan l'estalinisme començà a depurar els comunistes del partit bolxevic (assassinats en massa, farses judicials, etc), Maurín i el grup de La Batalla no volgueren condemnar Trotski i els trotskistes, com havia esdevingut obligatori per als dirigents dels partits afiliats a la Internacional. D'altra banda, els dirigents comunistes catalans i mallorquins podien prendre aquesta posició perquè no havien estat nomenats per Moscou i, de fet, els Comitès i La Batalla eren el Partit Comunista, a Catalunya. En la pràctica ens trobam amb dos partits comunistes (i cap és d'obediència soviètica!). El Partit Comunista Català edita Treball, mentre que la Federació Catalano-Balear publica La Batalla. A començaments de l'any 1930 la Internacional decideix expulsar la Federació Catalano-Balear del partido (el comunisme oficial) perquè Moscou volia unes organitzacions submissives i uns dirigents obedients.

L'any 1923 les agrupacions comunistes de Barcelona i Ciutat de Mallorca decideixen organitzar la Federació Comunista Catalano Balear (vegeu El Bloc Obrer i Camperol, 1930-1932 de Francesc Bonamusa, pàgs. 184-186). Més tard, el nucli dirigent de la FCCB a Mallorca no romprà amb el PCE quan aquest expulsà els partidaris de Trotski i de la Revolució Permanent. Els oficialistes editaran Nuestra Palabra, que a mitjan del 1931 se substituí "Órgano de la Agrupación Comunista Palmesana (Sección Española de la Internacional Comunista)". Els simpatitzants de La Batalla (més tard militants del BOC, organització comunista no sotmesa a Moscou) s'agruparan entorn d'un dels fundadors de l'Agrupació Comunista de Ciutat de Mallorca: Antoni Bauzá.

A les acaballes de la dictadura el nostre col·laborador Miquel López Crespi era un dels màxims difusors de la premsa esquerrana (que estava prohibida per la dictadura de la dreta feixista). En la fotografia el podem veure venent la revista dels comunistes de les Illes (OEC) Democràcia Proletària. Miquel López Crespi patí més de quaranta detencions per part de la Brigada Social per defensar la llibertat d'expressió del nostre poble.

Els comunistes de les Illes (OEC) no tinguérem mai cap relació amb l'estalinisme ni amb el carrillisme (P"CE")

Per a aprofundir encara més en l'origen del comunisme a les Illes cal estudiar dos "clàssics" de la història del moviment obrer com són els llibres editats per Curial El Moviment obrer a Mallorca, de Pere Gabriel (Curial-Lavínia, Barcelona 1973) i El Bloc Obrer i Camperol (1930-1932), de Francesc Bonamusa, igualment editat per Curial l'any 1974. Cal explicar que, si hem parlat abans de La Batalla, de la Federació Comunista Catalano-Balear, de Joaquim Maurín, és per fer entendre una mica l'origen d'organitzacions revolucionàries del tipus OEC i d'altres que no tenien cap tipus de vinculació amb l'estalinisme (ens referim al P"CE" de Carrillo-Pasionaria). Per posar-ne uns exemples: així com partits tipus PTE, PCE(ml), etc, provenen de successives escissions de l'estalinisme, organitzacions com l'OEC no tingueren cap relació, ni remota!, amb els hereus de Stalin a l'Estat espanyol. Nosaltres, amb altres corrents del moviment obrer (LCR, PORE, AC o fins i tot Germania Socialista i el Moviment d'Alliberament Comunista [MAC] del País Valencià), ens consideràvem hereus de l'oposició bolxevic als botxins de Stalin que liquidaren les conquestes socials de la Revolució d'Octubre.

L'OEC i el procés d'unitat amb el PSM(PSI)

L'Organització d'Esquerra Comunista (OEC) a nivell estatal fins que cada organització nacional anà adoptat un nom adient a la història de cada país fou un dels partits de militància més nombrosos, amb els quadres dirigents, militants i publicacions més interessants, de tots els grups revolucionaris existents en temps de la clandestinitat. Si exceptuem els defensors del carrillisme, no trobarem entre els partits d'aquells moments cap altre que si li pugui comparar. L'OEC és, sense dubte, l'organització comunista més gran de les Illes (hem de tenir en compte que feia anys que la direcció del P"CE" ja no portava endavant una política comunista havent renunciat, a les acaballes de la dictadura, a la lluita pel Poder Obrer, per l'autodeterminació i independència de les nacionalitats, abandonant qualsevol mobilització contra la monarquia, etc, etc). L'OEC (la posterior OEC de les Illes) era el resultat del procés de creixement polític i organitzatiu dels Cercles d'Obrers Comunistes (COC) sorgits l'any 1970 al Principat. Els COC es fusionaren l'any 1974 amb els Nuclis Obrers Comunistes d'Euskadi i en pocs anys arribaren a tenir una forta implantació a totes les zones de l'Estat. A les Illes tingué militants i simpatitzants en quasi tots els pobles de

Mallorca i Menorca. A Eivissa hi començava la implantació quan, a causa de determinats problemes polítics derivats de la transició que analitzarem més endavant, la majoria de l'OEC decidí obrir un procés d'unitat amb el PSM(PSI). De totes maneres, cal anar a cercar l'origen primer de l'OICE (després OEC) en el FLP-FOC i, també, entre els nombrosos grups de cristians pel socialisme d'aleshores.

L'OEC a nivell internacional mantenia contactes i participava a conferències i activitats de Lotta Continua i el Partit d'Unitat Proletària d'Itàlia, amb la Lliga Comunista Revolucionària i l'Organització Comunista de Treballadors de França; igualment s'establiren contactes amb Mandel i el Secretariat de la Quarta Internacional, però no ens integràrem dins aquesta perquè consideràvem que encara (començaments dels anys setanta) no existien les bases d'una nova organització internacional. També es mantenien estretes relacions de col·laboració amb el Moviment d'Esquerra Socialista de Portugal, i amb el Moviment d'Esquerra Revolucionària de Xile (MIR). Si l'OEC, abans i en temps de la transició, no va ser (a nivell de diaris) tan coneguda com, per exemple el PTE, l'ORT, el mateix MC, va ser senzillament perquè mai no participàrem en els fantasmals muntatges "unitaris" promociats pel carrillisme (P"CE") i sectors del franquisme reciclat. En aquell temps -darreries del franquisme- bastava que formassis part d'una "taula per a la democràcia" o de qualsevol "junta democràtica" sense incidència en el poble o en la lluita enmig del carrer, per a sortir retratat a tots els mitjans d'informació que promocionaven la reforma del règim i el manteniment de la monarquia que ens llegava el dictador.

Aconseguir la destrucció de l'Estat imperialista espanyol i de la injusta societat d'explotats i explotadors

Com explicava, era molt difícil "sortir" a la fotografia perquè no participàvem en cap instància unitària amb partits fantasmals, opusdeistes, burgesos i/o franquistes reciclats. A part, l'OEC i altres partits consellistes

EP!!!

PARES, EDUCAU-ME EN CATALÀ, A MALLORCA HI HA EL MEU FUTUR

L'ANTIFRANQUISME A MALLORCA IV part

de M. López Crespi

Cada quinze dies a L'ESTEL (d'agost del 1997 fins a l'agost del 1998)

Per demanar números endarrerits, telefona al 26 50 05

L'OEC era un partit comunista contrari a l'estalinisme. En la fotografia una assemblea de militants.

teníem una concepció molt especial, i completament diferent a la de tots els altres partits d'esquerra, del que era el "partit" o "fer política". En el fons -i tots els exmilitants d'OEC ho poden confirmar- nosaltres lluitàvem per una nova manera d'intervenir en la societat. He contat en altres ocasions (L'Antifranquisme a Mallorca, 1950-1970, El Tall Editorial) que, més que practicar una política d'estricta proselitisme, el que ens interessava era estar enmig del poble, sense protagonisme de sigles, per tal d'anar elevat els nivells de consciència i d'organització autònoma de la classe obrera i el poble treballador. Érem, per tant, ben lluny del messianisme i el "consignisme" burocràtic dels grups que es creien -i es creuen!- detentors de la "Veritat" (inclòs el P"CE carrillista).

Ben cert que no negàvem que el nostre objectiu estratègic era la consecució d'una societat comunista en la qual, desaparegudes les classes socials i l'Estat (forma d'opressió d'unes classes sobre d'altres), s'eliminarien les diferències de poder entre persones, entre nacions, etc, etc, i es passaria realment a l'exercici d'una autèntica llibertat. Enteníem que la classe obrera, tots els sectors explotats pel capitalisme, eren els més interessats en aquest objectiu igualitari. Per a nosaltres la lluita per a la transformació de la societat de classes només era possible si es basava en un projecte social, en un autèntic projecte de construcció del socialisme on el poder radicàs en les masses treballadores organitzades en Consells. És a dir, no res de democràcia delegada. La nostra concepció de la participació popular anava molt més enllà de la possibilitat d'ex-

ercir el dret al vot cada quatre anys; lluitàvem per un tipus de ciutadà capaç de dirigir ell mateix l'Estat sense necessitat d'intermediaris costosíssims.

Per l'autonomia obrera i la democràcia directa

Enfront de la delegació de poder que impulsava el reformisme, tant burgès com obrer, ens esforçàvem, com a tasca prioritària, per reafirmar, construir i defensar totes les formes i processos d'autoorganització. Les assemblees de secció i de fàbrica, de barris, de la pagesia, de la universitat, d'aturats, de col·legis i instituts. Per a nosaltres, les assemblees i organitzacions d'afectats per qualsevol problema havien de prendre en les seves mans la decisió de quins eren els seus objectius i quins mitjans es podien emprar per tal d'aconseguir-los. Per als comunistes d'OEC (i molts d'altres grups revolucionaris no reformistes) la democràcia obrera era una de les armes principals contra la política burgesa que, ja en aquella època, intentava -avui ja quasi ho ha aconseguit completament- dur la passivitat i l'individualisme al si dels sectors populars explotats pel capitalisme, com a forma d'allunyar-los de qualsevol possibilitat de decisió sobre el seu propi destí, delegant les possibles alternatives en els sindicats pactistes i en els partits electoralistes, en els polítics professionals que només lluiten per una bona poltrona al costat del poder i un bon sou que els allunyi del treball quotidià (i per altres privilegis molt més

Democràcia Proletària

Organ del Comitè de Direcció Política de les Illes de l'OICE

Número 3 Novembre 76 15 ptes.

¡Recuperem la veu dels nostres Pobles i del nostre Camp!

Democràcia Proletària, la revista dels comunistes de les illes.

"sophisticats", com són, per exemple, les orgies que dirigents pretesament "socialistes" com Roldán es pagaven amb els nostres impostos).

L'autonomia obrera i la democràcia directa esdevenien, doncs, l'eix central de tota la intervenció dels comunistes illencs (OEC) i de la resta de les distintes nacions de l'Estat espanyol.

Superar les restriccions de la democràcia burgesa.

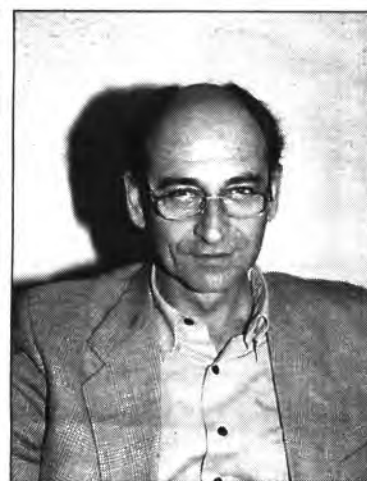
Aconseguir l'autodeterminació, avançar envers una societat igualitària

Aquest nou tipus de democràcia popular que portàvem diàriament a la pràctica (a fàbriques, barris, instituts, universitats, etc) en contra de l'opinió dels grups reformistes que només volien l'actual tipus de democràcia burgesa, es concretava en anar impulsant una estructura d'assemblees com a òrgans màxims de decisió dels treballadors, veïns, estudiants, pagesos (el que anomenàvem el Bloc Històric Anticapitalista i Revolucionari). Aquestes estructures flexibles i operatives de delegats obrers i d'altres sectors explotats pel

capitalisme, elegits i revocables en tot moment (per tal d'impedir la consolidació d'una capa parasitària de polítics professionals que visquessin a costa del poble). Allunyat de les concepcions etapistes dels estalinistes (P"CE i grupets afins) que dividien les lluites del poble en infinitat d'"etapes" per les quals forçosament s'havia de passar (primer la democràcia burgesa, després la democràcia popular avançada, després el socialisme, després...), nosaltres pensàvem que en el capitalisme actual l'enfrontament entre burgesia i classes i nacions oprimides es presentava obertament i definitivament, amb la qual cosa apareixia el socialisme, el poder dels treballadors, com a única solució real a la crisi de societat que ens plantejava la dictadura de la burgesia.

Era evident -i amb això també ens diferenciàvem dels partits molt més economicistes -tot i que nosaltres ho érem molt!- que pensàvem que tan sols la lluita per les reivindicacions concretes era "lluita de classes", oblidant els aspectes polítics, culturals, ideològics, etc, de la mateixa lluita de classes. Per a nosaltres, els comunistes de l'OEC, l'enfrontament amb les diverses formes de dominació del capitalisme avançat, com dèiem abans, no podia donar-se parcel·lat, separat en els seus aspectes econòmics, polítics, ideològics o culturals. Aquell era un enfrontament global o indivisible que el pobre treballador assumia en les seves lluites més avançades, perquè allò que de veritat es plantejava en aquells anys de la transició era la transformació de totes les relacions socials.

El nostre concepte (en parlarem en altres capítols) de Bloc Històric Anticapitalista i Revolucionari - "tots els oprimits amb la classe obrera, la classe obrera amb tots els oprimits" - era conseqüència d'aquesta teorització del bloc de classes populars objectivament anticapitalistes; i en la pràctica diària significava que s'havien d'assumir, i lluitar per acabar amb elles, tot tipus d'opressions específiques -especialment l'opressió de les nacions de l'Estat. Ω

Des que es va obrir, ara fa 16 anys, en Llorenç Rotger és el director de l'oficina de SA NOSTRA a Ferreries.

Fa 19 anys que en Joan Bosco Faner de Ciutadella, és el rector de la Parròquia de Ferreries. La parròquia és la titular de l'Institut de Ferreries, i a més organitza els Escoltes, la Fraternitat de Malalts, Càritas, el Grup de Matrimonis i "Una Illa per el Món" (Missions).

Fa 10 anys que en Josep Allès regenta l'Apartotel Loar a Ferreries. 18 apartaments dobles i 12 més grans. Els seus pares ja tenien la Fonda de Ferreries a partir de 1961. S'hi pot anar a menjar, els dies feiners a 950 ptes. i els festius a 1350.

Fa 33 anys que en Francesc Gomila va obrir el Taller Gomila al Migjorn Gran.

RECORDA
Quan hakis llegit aquest periòdic, si no en fas la col·lecció, regala'l a un amic, veí o parent

EL PAÍS HO NECESSITA

CENTRE D'ESTUDI DE JUDO

Renshinkan

— LLEVANT MALLORQUÍ —

Tlf. 55 15 84
Mòbil 989 68 68 97

Una mesquina concessió de la metròpoli colnitzadora

PERE FELIP I BUADES

El Règim Especial per a les Balears, aprovat pel Parlament espanyol el passat dia 21 de maig, es qualifica per si mateix com una xereca i mesquina concessió de la metròpoli colonitzadora a la població indígena colonitzada (les Illes Balears). I no només és xereca la concessió en tots els aspectes (econòmics, polítics, fiscals, culturals etc.), sinó que, a més, és ofensiva per l'enorme engany que, en connivència amb els polítics que vergonyosament han desertat i renegat de la defensa d'aquesta terra i d'aquest poble, ens obliga cada dia més a combregar amb rodes de molí i a adormissar-nos amb contínues campanyes mediàtiques de desinformació, desinterés i avorriments integral.

Si no, com s'entén que aquest Règim Especial vulgui augmentar la promoció turística o que contempli "una adequada priorització" de les inversions estatals a les Balears en carreteres, obres hidràuliques, litoral, costes i platges, parcs naturals i infraestructures turístiques? Com és possible que nosaltres, els mallorquins, siguem tan "caps de fava", que, després de tants anys de pagar i sufragar el negoci turístic espanyol amb impostos

i més impostos damunt els nostres caps, després d'aguantar i consentir una economia i unes inversions públiques cada vegada més migrades a ca-nostre, ara els nostres representants polítics ens venguin allò que l'Estat espanyol contemplarà, a partir d'ara, una adequada priorització de les inversions estatals...?

Doncs, no, no ens basta. Allò que volem és que ens pagui el deute que té amb nosaltres. Que ens torni tot allò que ens ha furat i ens rescabali del deute que ha contret envers les Balears amb tants i tants anys d'esprèmer-nos econòmicament, culturalment i moralment. Volem que, ja!, aquest Estat no ens carregui més amb impostos per sostenir el negoci turístic dels altres: el cost d'aigua, la incineració de fems, la recollida, el sanejament de la badia, la seguretat ciutadana, la neteja etc., que ho carreguen damunt les nostres espatles, com fins ara hi han carregat el cost de les carreteres, obres hidràuliques, litoral, costes i platges, parcs naturals i infraestructures turístiques, etc. Volem que els nostres conciudadans en prenguin consciència i diguin: BASTA JA! Basta de tanta manca de responsabilitat dels qui regeixen els

nostres destins. Basta ja, de tanta mentida! Comencem a qüestionar i a preguntar: a qui beneficia el turisme i per què? I en què ens beneficia a nosaltres, pagadors d'imposts, aquest turisme?

Sense oblidar el gran estrall, que aquest mateix turisme està ocasionant a la cultura i a la llengua pròpia, i la desfeta que ha ocasionat a la pròpia identitat com a poble, ens cal obrir els ulls i qüestionar les conseqüències de l'enorme aflluència demogràfica, atreta per l'atracció turística, d'"espanyols", els quals ens estan imposant la seva política, cultura, llengua, els seus costums, les seves "vírgenes del Rocío", misses "rocieras", sevillanes, "viva-i-olé!" i també la seva peculiar forma de viure. Basta donar una ullada pels suburbis de Ciutat per veure-ho: Son Gotleu, Corea, "Virgen de Lluc", "Los Almendros", etc.

En fi, basta ja! Al manco de viure enganats i adormits. Basta ja! de no demanar responsabilitats als qui s'atreveixen a dirigir-nos, comandar-nos i aixafarnos. BASTA JA! L'any que ve hi haurà eleccions. Estiguem promtes i preparats per dir: BASTA JA! Ω

Unió Obrera Balear

PER JOSEP SERRA. PRES. D'ESQUERRA REPUBLICANA-MALLORCA

Quan el Sindicat Autònom de Treballadores i Treballadors d'Estalvi de les Illes (SATEI) estava preparant la celebració del seu primer congrés i anuncià la seva intenció de dur a terme simultàniament la refundació de la Unió Obrera Balear com a intersindical la meua primera reacció fou de sorpresa. La racionalització posterior, emperò, em dugué a condiderar la proposta no només com a "valenta" sinó també com a encertada.

La Unió Obrera Balear, societat obrera constituïda a Palma el 1881, va sorgir amb la sana intenció d'impulsar un moviment obrer propi a l'illa. Entre les seves referències ideològiques hi havia el republicanisme federal i l'anarquisme, les mateixes que unes dècades després serien a la base de la fundació d'Esquerra Republicana Balear i d'Esquerra Republicana de Catalunya. La UOB desaparegué durant el decenni dels noranta del segle passat, però els seus principis, condensats en el lema "Treball, Cultura i Estalvi", han mantingut plena vigència tot i ésser centenaris.

Una organització sindical que aglutina sindicats sectorials autònoms de les illes Balears i Pitiüses amb voluntat de crear un moviment obrer autòcton i, per tant, forçosament, de caràcter nacionalista?

Sí. El nostre món està evolucionant constantment cap a una globalització que cada cop exigeix una major "flexibilitat" en quasi tots els aspectes essencials de la nostra vida. La mundialització comporta la necessitat d'organitzacions caracteritzades per la flexibilitat, l'adaptabilitat, la creativitat, l'aprofitament de les oportunitats, la col·laboració, una orientació positiva cap a la resolució de problemes i el compromís per maximitzar la seva capacitat d'aprendre sobre el seu ambient i sobre elles mateixes. Treball, cultura i estalvi (entès en el més ampli sentit de gestió adequada de tot tipus de recursos limitats: aigua, energia,

territori, ...) seran tres aspectes essencials, encara.

Els sindicats de classe tradicionals difícilment compten amb un 10% d'afiliació entre el conjunt dels treballadors, una baixa quota de militància que també afecta altres organitzacions "qualificades" com són els partits polítics. I la cosa empitjora constantment. Els símptomes de crisi en les macrocorporacions polítiques i sindicals obeeixen en gran part al fet de comptar amb estructures burocràtiques que les converteixen en maquinàries pesants i lentes que no poden donar resposta a les necessitats que planteja un context social que cada cop canvia més ràpidament.

Els sindicats autònoms tenen l'avantatge de conèixer perfectament el medi en que actuen i disposen de la capacitat de reaccionar ràpidament davant qualsevol eventualitat. La seva unió en una intersindical els pot donar la força necessària per poder participar en les negociacions amb l'administració al costat dels tradicionals sindicats de classe que han monopolitzat gairebé absolutament aquest aspecte de la vida política i social.

L'aportació que pot fer la UOB a l'enfortiment del teixit social a Mallorca, i a les illes Balears i Pitiüses en el seu conjunt, resulta extremadament valuosa en un context en què es produeixen reaccions concretes en organitzacions com Alternativa per Mallorca o l'Associació per la Defensa de Mallorca que es caracteritzen per situar-se a les antípodes de les posicions jacobines mantingudes pels partits polítics, sindicats i altres organitzacions encara dominants.

La "modernitat" de la Unió Obrera Balear pot ésser el seu capital més valuós de cara a la seva voluntat de convertir-se a curt termini en una organització majoritària a la nostra terra, lliure del "orden y mando" que tant sovint ens arriba de la capital d'Espanya. Ω

ACAMPADA JOVE ARBÚCIES'98

17, 18 I 19 DE JULIOL

ABONAMENT: (PRET A ACAMPAR, CONCERTS, 1 DINAR, XERRADES I TALLERS)
3500PTES. ANTICIPAT 4000PTES. TAQUILLA

CONCERTS: (CAMP DE FUTBOL A LES 22.00H)

DIVENDRES 17: FESTIVAL SKARBÚCIES'98
900PTES. ANTICIPADA 1200PTES. TAQUILLA

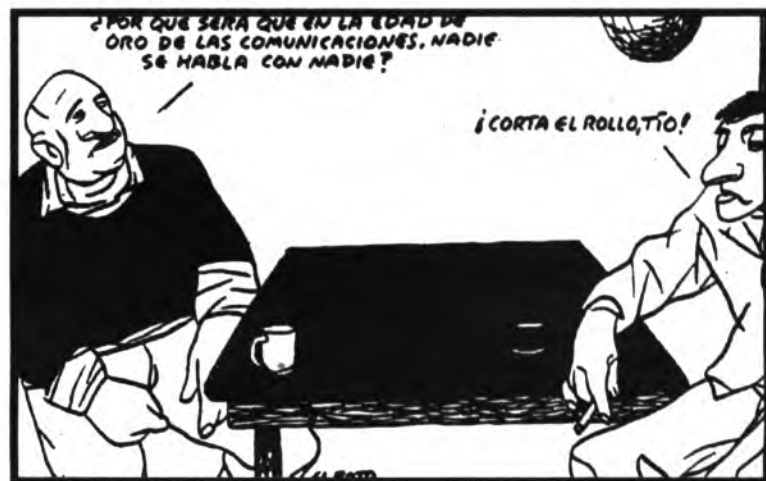
DR. CALYPSO
SKATALÀ
OBRINT PAS
AMUSIC SKAZZ BAND

DISSABTE 18: FESTIVAL DE ROCK CATALÀ
1400PTES. ANTICIPADA 1700PTES. TAQUILLA

GOSSOS
LAX'N'BUSTO
SOVIETS

AUTOCARS I INFORMACIÓ: 93.451.83.96 [HTTP://CAT.ORG/JERC/ARBUCIES'98](http://CAT.ORG/JERC/ARBUCIES'98)

PUNTS DE VENDA: DISCS CASTELLÓ (BCN) ServiCaixa
KERRA DISC (BCN) MUSEU LA GABELLA (ARBÚCIES) * La Caixa
REVOLVER (BCN) BAR JIMMY JAZZ (IGUALADA) ORGANITZA: JERC

Memòria de la tertúlia de la granja Reus

MIQUEL FERRÀ I MARTORELL, ESCRIPTOR

Ja no existeix fa molts anys la "Granja Reus", un cafè en el començament del carrer de la Unió, allà on avui es troba un gran magatzem de sastreria. Era un local dels anys 30, molt clàssic i aquell curs 1966-1967 una partida de joves, que volíem esser escriptors i poetes, formàrem una tertúlia setmanal i nocturna. Parlàvem de gèneres i autors, llegíem les primeres obres o discutíem de política. La llista de contertulians és llarga i significativa.

I ben aviat es va veure dividida en dos grups quasi irreconciliables, els que enarboraven l'ideari del surrealisme i els que ens sentíem atrets per la literatura social. Ningú, però, llevat del novel·lista-poeta-pintor Antonio Fernández Molina, que era aleshores el secretari de la revista de Cèla "Papeles de Son Armadams", estava encara molt definit. Recordo Climent Picornell, Antoni Verd, Emilio García, Gaspar Sabater (fill), Antoni Figuera... No hi man-

caren "literats" vinguts de la Península, convidats a fer-nos una xerrada. M'agradà molt de conèixer Miquel Labordeta, el germà del cantant, fallit fa dues dècades a la seva Saragossa natal. Un altre autor, aleshores bastant conegut, aquest de la regió murciana, Antonio Beneyto. El grup es relacionà amb tots aquells que publicaven a la col·lecció "La esquina" com Max Aub, Mario Angel Marrodán, Juan-Eduardo Cirlot, Lucila Cabrejas i Joan Brossa. També sortí d'allà dedins una col·lecció de quaderns de poesia, "Tamarindo", de la que jo formava part, juntament amb Gaspar Sabater i Antonio Fernández Molina, del consell de direcció. Però tant a una com l'altra publicació hi predominava la llengua castellana i la tendència surrealista. Així doncs no m'hi vaig sentir identificat molt de temps ja que, aleshores, jo seguia col·laborant en català a la revista "Lluc" i em sentia atret per la nostra llengua

literària. El castrisme com a política, la narració social com a gènere, em semblaven molt més propers. I el mateix pensaren Antoni Verd, Antoni Figuera, Climent Picornell i algun altre. Passat el curs, la tertúlia es diluí com el sucre dins aquell cafè aromàtic i espès. Escriptors madurs, addictes al Règim, com Manuel Alvarez de Sotomayor, estiraren cap al seu vent. En aquells dies vaig fer també amistat amb una escriptora catalana resident a Mallorca, Maria-Dolors Cortey que em confirmà la necessitat d'escriure en la nostra llengua. De tot plegat, conservo, però, un bell record.

No es farien esperar, en aquella presa de posicions, les inquietuts polítiques, que ens dividiren igualment. No mancà qui es proclamàs partidari de la "falange autèntica", que volien perllongar la vella ideologia feixista al marge de la dictadura. Però jo ja em sentia d'esquerrades des dels setze anys i aleshores ja n'havia fet vint-i-sis. La tertúlia quedà doncs definitivament clausurada.

En vendrien d'altres. Un altre escriptor que vaig conèixer aleshores era Cristòfol Serra, que també conreava les seves obres en castellà i que anys després vaig

retrobar en el claustre de professors de l'Escola de Magisteri. També hi ha hagut entre ell i jo una certa amistat, encara que seguiríem discrepant en el tema de la llengua. Així i tot, li vaig fer un article elogiós en el "Diario de Mallorca" sobre la seva obra "Péndulo" que em produí una magnífica impressió. Temps eren, doncs, de curiositats i esperances, de temors vers el futur, encara molt incert, i de fer servir l'enginy per a crear il·lusions i fantasies. Totes les fantasies que quedaren d'alguna manera reflectides en la meua novel·la breu "La Universitat", de la que deia Gabriel Janer Manila alguns anys després (15 de maig de 1972): "Se'm va perdre la teua adreça entre papers i llibres i no havia pogut escriure't malgrat les ganes que en tenia des de la lectura del teu llibre. He de dir-te que la vaig començar tot d'una... i no la vaig deixar fins que la vaig haver acabada, perquè em va interessar moltíssim des del primer moment; sobretot perquè era l'obra d'un home de la meua generació, d'un jove com jo, immersit en el maremagnum d'aquest temps... Hi ha un estil vigorós, amb una forta dosi de imaginació..."

Que més podia demanar? Ω

Fa 6 anys que en Miquel Marchena regenta el **Bar Restaurant sa Plaça** al Migjorn Gran. Despatxa menús a 1000 ptes. i és del Sevilla. A la foto amb els seus cambrers.

Fa 24 anys que n'Antoni Morilles fa obrir la **Ferreria Morilles** al Migjorn Gran. Se dedica a la construcció i treballa el ferro i l'alumini.

Miquel Ferrà Martorell i Bernat Pujol presentaren El Cadàver, una obra teatral de López Crespí

Miquel Ferrà Martorell i Bernat Pujol (del grup de teatre **Taula Rodona**) presentaren el vint-i-sis de maig en el Centre de Cultura de Sa Nostra l'obra **El cadàver**, de l'escriptor de sa Pobla Miquel López Crespí. Aquesta excel·lent obra de teatre mallorquí contemporani s'havia estrenat en el Principal de Palma el 30 de maig de 1996. Ara l'ha editada Pagès Editors en una de les més importants de les seves col·leccions (Teatre de Butxaca).

Miquel Ferrà Martorell i Bernat Pujol destacaren el significat

d'aquest homenatge a Emili Darder, el darrer batle republicà de Ciutat de Mallorca, assassinat pels feixistes l'any 1937. També es parlà de la modernitat del muntatge realitzat per la Companyia "Taula Rodona" i de la direcció que, en el seu moment, realitzà Adolfo Díez. Es recordà les magistrals interpretacions de les actrius Aina Segura, Maria Magdalena Aguiló, Esperança Barceló i Maguita Mora. Finalment s'anàlitzà la situació de l'escena mallorquina a les acaballes del segle XX i de la urgent necessitat de donar

a conèixer autors que, des de sempre, han defugit la mediocritat **rekionalera** del teatre(?) de l'autoodi.

En la presentació de l'obra de Miquel López poguérem veure l'escriptor i destacat polític nacionalista **Josep Melià**; les escriptores **Eusèbia Rayó** i **Rosa Mª Colom**; els també excel·lents autors **Miquel Julià** i **Joan Pla**; membres del grup musical **Al-Mayurqa** com **Antoni Roig**; el fundador de les Aules de Poesia, Teatre i Novel·la dels anys seixanta i dinamizador cultural

Jaume Adrover; alguns familiars d'**Emili Darder** i del dirigent socialista pobler **Jaume Serra Cardell**; dirigents dels sindicats de les Illes entre ells, **Joan Gelabert** de la CGT; les actrius **Aina Segura**, **Esperança Mestre**, **Maria Magdalena Aguiló** i **Maguita Mora**; membres de **Revolta** i **Alternativa per Mallorca**; el pintor **Jaume Martorell**; estudiants, universitaris, dirigents polítics com **Cecili Buele** del **PSM**; membres d'associacions de veïns i públic en general que seguí amb atenció les intervencions dels presentadors i de l'autor de l'obra. Ω

(Redacció).

Fa 12 anys que n'Antoni Casali va obrir el **Bar Restaurant Chic** al Migjorn Gran. Despatxa la cuina mediterrània, el peix i la carn. A la carta se menja per una mitjana de 3000 ptes. Les tapes (en plats grans) en valen 1000. Els dilluns tanca.

Na Maria Gomila i la seva filla Catina Mesquida fa 3 anys que regenten la **Pizzeria s'Auba** al Migjorn Gran. Se menja a la carta a partir de les mil pessetes.

DE TU DEPEN

Els uns parlen castellà perquè consideren que "fa més fi". El bé allò que és realment fi, noble i normal: parlar la llengua del país on vivim.

¿PARLARÀ CATALÀ?

Perquè ja n'estem tips que encara duri el reat de cervell que varen fer als nostres pares. La responsabilitat de la nostra generació és anar al fons del problema.

La nostra llengua està en perill.

No parlem en foraster.

PETITS ANUNCIS

BORSA
IMMOBILIÀRIA

Llog per dies apartament a Palmanova. És ideal per trobades amoroses. Tel. 469441.

Deixaria cambra doble a casa compartida, jardí i hortet. Molt econòmic. Preferentment gent jove. A Santa Ponça, urb. Galatzó. Tel. 671419.

Traspàs fusteria al carrer d'Antoni Rosselló a la barriada de la Soledat de Ciutat. Tlf. 271065

Cerc cases per llogar tot l'any (anys 98/99), amb piscina. Tlf. 864424.

SERVEIS
PROFESSIONALS

S'ofereix jardiner amb coneixements de cuina. Demanau per en Lluís. Tel. 604790.

Cerc feina per guardar nins petits a ca seva a ca meva per les zones de Sineu i Maria. Tel. 525380.

La Casa Catalana de Mallorca ensenya ball de bot i sardanes. Tel. 753559.

Si vols fer feina amb els àngels, apunta't al "Taller dels Àngels". Informació al telèfon 281642 (Xesca).

Cerc feina per guardar nins a Can Picafort o Inca. Carrer Nou, 5, Maria de la Salut.

S'ofereix pintor empaperador, econòmic, seriós, ràpid i net. desplaçament per tot Mallorca. Tel. 203239

Planxisteria, pintura, mecànica. Taller San Francisco. Camí de Son Fangos. Tel. 490314. Es Pili-lari.

Pneumàtics Son Ferriol. Equilibrat de rodes, canvi de rodes i pegats, alineament de direccions assistida per ordinador. Avda. del Cid, 73. Tel. 427553. Son Ferriol.

Si teniu qualque vidre trencat, crida al 473819 i el vos posarem tot d'una.

Cerc feina per fer a ca meva. Tipus ceràmica, sabates o similar. Tel. 297067.

Cerc feina de representant d'arts gràfiques o comercial de publicitat. Tel. 297667.

Es confecciona o arregla qualsevol peça de vestir, cortines, coixins, etc. Tel. 771005.

Es passen treballs a màquina i per ordinador. Netejat i rapidesa. Tel. 771005.

Televisors, vídeos, ràdio-cassettes, els arreglam. Electrònica J. Garcies. C/ Francesc Frontera, 10. Tel. 264335. Coll d'en Rabassa.

Gabinet de Psicologia. Neurosis, trastorns de caràcter, psicoteràpia infantil, depressió. Tel. 427193.

Cerc feina per guardar nins a la comarca de Cala d'Or. Tlf. 842156.

PERSONALS

Al·lota de 17 anys s'ofereix per a feina seriosa o per a donar classes d'EGB. Tel. 677727.

Vull deixar d'ésser esclau dels castells. Cap partit polític m'ajuda a aconseguir la llibertat. Me vols ajudar tu? Telefona'm al 964 531 175. Josep Casalta.

Atenció, catalans i catalanes independentistes. Vull cartejar-me amb tots vosaltres. Estic boja pel bon rock català: Sau, Els Pets, Lax'n'busto. No us talleu i escriu a Marta. Indústria, 114-08030 Malgrat de Mar.

Als Països Catalans es fa molt bona música! M'agrada, però, en especial la que surt de Mallorca a càrrec d'en Tomeu Penya. Independentistes, si somneu en una nació lliure plena de música catalana i de vibracions nostres, escriu-me: Francesc Bujet. Passeig del Migdia, 32-2-3-17200 Palafrugell.

Ens agradaria cartejar-nos amb al·lots i al·lotes que com nosaltres estiguin penjats/penjades per Lax'n'busto i que defensin la nostra llengua. Raquel Llagostera Costa. Gardènia, 4-08880 Cubelles.

Cercam gent entre els 18 i els 45 anys per excursions, sortides, etc. Abstenir-se els qui vagin de mala fe. Apartat 1.792 Ciutat.

Pensionista de 78 anys, 1'80 d'altària, català. Vull conèixer senyora pensionista entre el 50 i 70 anys, per no estar tot sol. Tenc bona pensió i pis amb 5 habitacions i dos banys. Cerca'm al 462536. Ferran.

Hola! Som una al·lota felanitxera. Som molt independentista, i estic boja pels Sau, pels Oculis i pels Pets. Segur que si m'escriu-feim una gran amistat. Som molt divertida. Adéu. M. Glòria. Carrer d'en Magallanes, 29-07670 Porto-colom.

Senyor seriós i responsable de 53 anys. S'ofereix per cuidar senyor major i atendre'l en totes les seves necessitats. Per entrevista podeu escriure a n'En Carles. C/ Reis Catòlics, 31-07008 Ciutat de Mallorca.

Vull intercanviar revistes, còmics, fanzines i adhesius amb tots aquells joves que estiguin orgullosos de tenir sang catalana o basca a les seves venes. Pau Arranz. C/2 Volta 31-07209 Son Mes-quida-Mallorca.

Cerc al·lota fins els 33 anys amb les ungles llargues, romàntica, una femella maca. Escriu-me a: Oscar, C/ Ausias March, 36-6-1 07003 Ciutat.

Jove de 29 anys, fadrí, amb estudis universitaris, agradós i simpàtic, desitjaria conèixer al·lota formal de 20 a 27 anys. M'agrada el ball de saló i som bastant actiu. Anima't i escriu-me a l'apartat 690 de Ciutat.

Estudiant de ciències polítiques de 26 anys. Som independentista andalusí i m'agradaria mantenir correspondència amb independentistes catalans. Antonio. Apartat 74 Sant Fernando (Cádiz).

Hola! Soc un noi de 12 anys. En dic Josep i soc del Barça. m'agrada el futbol i el bàsquet. Voldria cartejar-me amb alguna persona. Sóc català. Escriu-me. Josep Chillida. C/ la Bassa, 23 43530 Alcanar (Tarragona).

Hola, Em dic Raquel i tenc 14 anys. Tenc ganes d'escriure'm amb gent de 14 a 16 anys. Si vols escriure'm... Raquel González-C/ Ansel Calvé, 13, 1º 3º-08950 Esplugues de Llobregat (Barcelona).

Som un jove de 24 anys, fadrí, cansat d'espanyolistes monàrquiques. Vull cartejar-me amb al·lotes independentistes d'entre 20-28 anys. Som simpàtic, idealista, seriós en temes de parella i català. Prometo respondre. La meva adreça és: Miquel Àngel Rodríguez; Pl. Poeta Juan Bosch, 4-4c; 18013 Granada (Andalusia).

Cerc al·lota sense fills de 22 a 28 anys. Signe Lleó o Sagitari, que sia capaç d'estimar sense traïció. Telefona'm al 512018 dies feiners a partir de les 23 hores.

Fadrí sincer de 30 anys, simpàtic i agradable vol conèixer al·lota formal per una relació seriosa de parella. Escriu a: Sebastià, carrer des Cubells 6, 07660 Cala d'Or, o telefona'm al 657739.

Es passen treballs per ordinador. Perfecció, netedat i rapidesa. Interessats trucar al tlf. 474404.

Atenció: administrativa cerca amigues i amics per a sortides, excursions, i a l'estiu anar a la platja. Bústia Postal 1400-07080 Ciutat.

Cercam músics per a crear una Banda de Música a s'Arenal de Mallorca. Tel. 971 26 17 19. Maties.

COMUNICATS

La Generalitat de Catalunya ofereix a entitats de franc llibres, fulletons i material informàtic sobre la nostra història nacional. Per rebre'ls, cal enviar una sol·licitud a la Generalitat fent esment de l'entitat, adreça, telèfon, l'ús que hom en pensa fer i el nom complet del qui fa la petició amb la signatura i segell de l'entitat. Molt indicat per a professors d'història, ciències socials, català, centres d'ensenyament, biblioteques...

Si vols rebre la revista L'ILLA gratis, la pots demanar a Edicions Bromera, Polígon Industrial, 46600 Alzira. Tel. 96-2402254

Per a tots aquells i aquelles que vulguin lluitar contra l'invasor, contra els traïdors, contra l'exploració obrera, i per una terra lliure i catalana, els Maulets tenim obert l'apartat de correus 349 C.P. 43480 de Salou (Tarragona), per a qualsevol informació o col·laboració contra l'ocupant.

Si voleu rebre una subscripció gratuïta al Butlletí de la Fundació per la Pau (entitat contra l'armamentisme i la guerra) podeu adreçar-vos al telèfon (93) 3025129 o al carrer Pau Claris, 89, Barcelona 08010.

Si voleu rebre llibres en català gratuïts sobre diferents temes d'actualitat, socials o teològics, sols us cal escriure a *Cristianisme i Justícia*, carrer Roger de Llúria, 13, Barcelona 08010, o telefonau al (93) 3172338.

La delegació catalana de la CSEM, grup d'ajut als països de l'Est, fa una crida per enviar roba, menjar, sabates, medicines etc. Per demanar adreces on enviar-ho personalment, podeu adreçar-vos a: Benjamí Planes, CSEM, passatge Miquel Carreres, 11, 08206 Sabadell. Tel. (93) 7262 918.

Professora titulada fa classes de solfeig, piano i harmonia. Individuals i en grup. Tel. 756114. Magdalena.

Universitèria fa classes de repàs d'EGB i català a la zona de Pere Garau de Ciutat. Tel. 243383.

Si voleu intercanviar adhesius, revistes, informació, etc., sobre el tema d'alliberament nacional, escriu a l'Associació «Xavier Romeu». Apartat de correus, 36. 43480 La Pineda. Tarragona.

El Consell Nacional Català ofereix diversos llibres, gratuïtament, a tot aquell que els els demani, al voltant dels drets i història de la comuna pàtria catalana. Podeu escriure a l'apartat 15.071 de Barce-lona-08080.

Si voleu rebre informació sobre les Joventuts d'Esquerra Republicana (JERC), i rebre els nos-

tres butlletins, escriu ara mateix a: JERC-Illes. Santiago Russinyol 1, àtic. 07012 Ciutat de Mallorca.

Estam interessats en un intercanvi cultural amb persones i institucions dels Països Catalans que desitgin informar-nos sobre el passat i el present del dits països i estiguin interessats en qüestions vinculades a l'Argentina. Escriu-nos a: Baigorria 1337 .200 Rosario-Argentina.

Acció Cultural del País Valencià i el Bloc Jaume I ja és a Internet. Si voleu intercanviar propostes d'acció i lluita, o informar d'activitats, etc., podeu connectar: ACPV @vlc.servicom-es

Vos recomanem boicotejar les ONG's espanyoles AGNUR Espanya, Médicos del Mundo i Unicef amb els bancs espanyols Central Hispano i Banco de Santander que els donen suport.

Subscripcions gratis a còmics en català per a nins de 6 a 10 anys. "El Llaüt de Xàbia" -Apartat 53-Xàbia 03730 Patrocinat pel Magnífic Ajuntament de Xàbia.

Cursos gratuïts de llengua andalus. Podeu adreçar-vos a: LLENGUA (Ensenyansa a Dittansia de la Yenwa Andalusia) P. Pedro Romana, 1-4-2-14007 Còrdova.

Si ques recibir el Puxa Asturias en to casa, y de baldre, sólo tienes qu'enviar la dirección a: Endecha Astur-Puxa. Cai Llangreu, 10, 2º-Xixon 33206-Asturies.

La meua col·lecció té 20.000 adhesius polítics. Faig exposicions. Crec persones que hem facin arribar enganxines de l'Esquerra Revolucionària. Paniello. Apartat 139-22400 Monsó-Osca.

"El Full" és una publicació interna de l'Associació Roca i Ferreres. Si voleu rebre'l gratuïtament comuniquen-vos el vostre nom i adreça: Apartat de correus 9247, 08080 Barcelona.

Lluita, la revista de l'independentisme valencià és a Internet: <http://www.estelnet.com/lluita>.

Si voleu afiliar-vos a sindicats nacionals catalans: C. S. C * 93 4541188.

Oferim de franc cursos bíblics i subscripcions a revistes cristianes en català: Ajuda Evangèlica dels Països Catalans. Apt. de Correus 1.022. 12995 Castelló. Tlf. (964) 207607.

Els Castellans de Mallorca, necessitem gent!! Si t'agrada passar-ho bé. Si vols tenir nous amics sans i saludables. Si t'agrada fer pinya amb un projecte nou: Festejats de Castelló!! Vine a veure'ns!! Assagem els dissabtes a l'Escola d'Adults son Canals. Carrer son Canals, 10. Telèfon 452414, Isidre.

Pintors, escultors, fotògrafs, etc., interessats en exposar les seves obres, així com gent interessada en comprar o simplement en visitar l'exposició del moment, podeu passar pel Café es Museu. Carrer Guillem Timoner, 10-Felanitx.

Motos
Salom

Jeroni Pou, 9 • Tel. 468136
Tomàs Forteza, 24 • 462686

A tots els menorquins que lluiten per l'alliberament i reunificació nacional, si voleu rebre informació sobre el Partit per la Independència (PI) i de la seva branca juvenil. Joves independentistes dels Països Catalans. Escriu a: Maür-Ruben Vinent. Carrer dels Frares, 49. Cat-07701 Maó. Menorca.

Animo a tots els independentistes de ls Illes i de la resta dels Països Catalans que solen anar a les festes de Menorca per l'estiu a que ajudin, a més de beure pomada, a fomentar la consciència nacional. Porteu tots el mocador independentista al coll.

Grup folclòric sense gaire pretensions cerca sonadors i sonadores, cantaires i gent engrescada per seguir fent coses. Actuem alguna vegada, no guanyem gaire, però ens ho passam d'allò més bé. Ens reunim els dimecres a les 20'30 al Rafal Vell (Antiga escola). Som gent acollidora. Trucau al 971 505374

Els nacionalistes interessats per un sistema d'intercanvi cultural i turisme alternatiu per a nacions sense estat, podeu informar-vos a: Turisme Alternatiu: Bústia Postal 1.171 Castelló 12005. Es tracta d'un sistema de llarga trajectòria provada arreu del món, molt adaptable i econòmic.

Les persones interessades en les activitats de les Associacions i clubs UNESCO poden adreçar-se a la Federació Catalana de la Unesco: Mallorca, 207-08036 Barcelona. Tlf. 932534367.

Necessitam persones amb idees i ganes de tirar endavant la nostra llengua i la nostra cultura. Associació la Brúxola. Tlf. 93 4353323.

Coleccionau Fanzines? Voleu saber que fan els/les independentistes del Tarragonès? Subscriu-vos al Butlletí del Col·lectiu independentista "El Timbaler de Bruc". Per 600 peles el rebreu cada dos mesos durant un any. Bústia Postal, 7- 43893 Altafulla.

Si us interessen les llengües minoritzades de més a prop, adreçeuvos a: **Llengües Vives**. Bústia Postal 5224/08008 Barcelona.

BORSA DEL
MOTOR

Si vol un cotxe nou de la nostra gamma, véngui i en parlarem. Agència oficial Renault. Tel. 413867. Son Ferriol.

Compara cotxe molt econòmic al contat. Tlf. 121123.

VENDES

Venc piano marca TLEYEL, un quart de coa, en bones condicions. Mig milió de pessetes. Tlf. 939 373 151.

ANUNCIAU-VOS DE FRANC A L'ESTEL

Nom.....DNI.....
Cognoms.....Tel.

ATENCIÓ

- Escriu un sol anunci per cupó
- Usau lletres majúscules
- Escriu dins el requadre el text

Ompliu aquest cupó i enviau-lo a:
L'ESTEL. Apartat de Correus 124. 07600 S'Arenal de Mallorca

RECORDA
Quan hakis llegit aquest
periòdic, si no en fas la
col·lecció, regala'l a un amic,
veí o parent
EL PAÍS HO NECESSITA

Cartes dels lectors

Vergonyós, o tan sols patètic, és haver d'escoltar el sobradament conegut Alfonso Guerra afirmant amb profunda convicció que "no hi hauria terrorisme si abans no existís el nacionalisme".

I encara més ràbia em fa sentir que els seus companys o enemics de l'intel·ligible sistema polític el recolzen, demostrant, a més l'ignorància deixant de banda la incapacitat ja demostrada per resoldre el problema terrorista, una superioritat incomprensible. Quina culpa tenen, o tenim, aquells que atribuïm un valor altíssim a la nostra nació? Som nosaltres, pel fet d'estimar-nos la nostra terra, éssers violents, inhumans o persones qualificades de terroristes?

Serietat, senyors defensors del poble, que vostès també són nacionalistes espanyols, i de cap manera són insultats per manifestar-ho. Jo, per la meua part, estic ben orgullosa de demostrar que ho sóc i no per això sóc una delinqüent terrorista. Ω

Astrid López Ridaura.
Segur de Calafell (Tarragona)

El catorze per cent

Senyores i senyors: queda clar que tots quedem reduïts a un percentatge estadístic que posteriorment es publica

i el resultat és "inapel·lable".

Jo pens, honestament, que m'hi he de negar si faig cas de les darreres estadístiques en que se va saber que un 14% dels espanyols se sent anticatalà. Opín que això és ofensiu pels qui residim a territori català ja que sens dubte és el mateix un català que un gallec, un andalús i un extremeño. Això me fa arribar a la conclusió que la imatge que els polítics volen vendre de Catalunya (no tots), els intel·lectuals (no tots) i els altres líders d'opinió (no tots) difereix de la realitat i es recolza en tòpics malintencionats amb fins partidistes o de lucre.

No crec que cap ciutadà dels Països Catalans s'hagi de justificar a perpetuïtat, de la mateixa manera que no han de fer-ho els murcians o els canaris.

Me cansa la incompetència d'uns senyors que haurien de fer que els espanyols, gent progressista, oberts a cultures i gents i, pel que es veu, basant la seva filosofia de fons en l'enfrontament submergit dels qui habitem dins Espanya. Tal volta no són tan incompetents.

La moral final és que hauríem de ser més positius, no deixar que ens embarquin en unes històries que no duen enlloc. Si l'enquesta ens parla d'un 14% en contra dels catalans, seria millor que es parlés dels 86% restant. Ω

J.V.

Publicada a Barcelona l'obra Record de Praga de Miquel López Crespí

L'escriptor de sa Pobla Miquel López Crespí acaba de publicar a Barcelona, Record de Praga

L'escriptor de sa Pobla i col·laborador del Diari de Balears, i de l'Estel de Mallorca (entre moltes altres publicacions), Miquel López Crespí, acaba de publicar Record de Praga, un poemari que l'any 1997 guanyà un dels més importants premis de poesia que són lliurats al Principat. Aquest premi tenia una dotació de tres-cents cinquanta mil pessetes. Cal dir que, mesos abans, l'escriptor de sa Pobla havia guanyat, amb una traducció de la seva obra al castellà, el Premi Internacional de Poesia que concedeix la Diputació de Soria (dotat amb un milió de pessetes). Miquel López Crespí també havia guanyat el premi que atorga la Fundació Maurí al millor poemari presentat al seu concurs. El jurat era format per destacats intel·lectuals principatins i el guardó comportava igualment la publicació. Fa poc temps que Miquel López Crespí guanyava també alguns dels premis de poesia més envejats dels Països Catalans (lliurats a Alacant i Tarragona) amb les obres Hivern i Anyada de sang.

L'autor de sa Pobla ha publicat darrerament diverses obres de narrativa, teatre, poesia i assaig

L'autor de sa Pobla ha publicat darrerament diverses obres de narrativa, teatre, poesia i assaig. Entre els més estacats podem citar: Els poemes de l'horabaixa (poesia, Andorra 1994); Crònica de la pesta (narrativa, Girona, 1993); El cicle dels insectes (poesia, Edit. Moll, 1992); L'Antifranquisme a Mallorca (1950-1970) (memòries, El Tall, Ciutat 1994); Històries del desencís (narrativa, Moll, 1995); Punt final

El nostre col·laborador Miquel López Crespí és guardonat a Barcelona per la seva obra Record de Praga.

(poesia, Edit. Moll, 1995); L'obscura ànsia del cor (poesia, UIB 1996); Vida d'artista (Premi de narrativa de la Generalitat de Catalunya, Girona 1995); Planisferi de mars i distàncies (poesia, Edit. Columna, 1996); Estiu de foc (novel·la, Editorial Columna) i El cadàver (teatre, Pagès Editor). Algunes de les seves traduccions han estat guardonades i publicades a Madrid, Bilbao, Sevilla, València, París, etc. Entre aquestes traduccions al castellà que han rebut premis internacionals podem destacar el Premi Internacional de Literatura "Camilo José Cela" concedit a l'obra El mecanismo del tiempo. Ω

(Redacció).

Restaurant
Cas Carbone

Dimarts
tancat

Ctra. de Manacor, km 28 • Tel. 64 65 04 • 07230 Montuiri

RESTAURANTE
Casa Jacinto

c/ Barranc, 20 • Tel. 40 18 58 • Gènova

SERVEIS DE MANTENIMENT
RESTAURACIONS I DECORACIONS NAUTQUES

MARC GOMILA I LLAMBIES
DIRECTOR

PORT ADADAIA
PORT ESPORTIU LOCAL 4 TEL. 971 18 88 05
FAX 971 37 22 90 - MOBIL 908 63 66 66
ADREÇA POSTAL: AV. MONT TORO, 1-3B
07730 ALAIOR (MENORCA)

TENNIS
SON RIGO

Tennis
Futbol-sala
Hàndbol
Petanca
Cir. footing

Squash
Volei
Mini-golf
Tennis taula
Gimnàs

Final Avda. Son Rigo • Tel. 74 33 66
Sometimes • Palma de Mallorca

CAN TITO RESTAURANT
PEIXOS I MARISCS FRESCS
CUINA MALLORQUINA

c/ Palmera, 6 • Tel. 27 10 16 • 07006 El Molinar (Palma)

SERVIAUTO
ARENAL S.A.

SERVEI OFICIAL

Carretera Militar, 185 • Les Cadenes
Tel. 26 81 11 • Fax 74 32 77
07006 S'Arenal-Palma (Mallorca)

RESTAURANT S'HOSTALOT

Menú dies feiners: 650 ptes. Cuina Mallorquina
Porcella rostida • Escaldums • Carn Torrada

Camí Vell de Sineu, km 5 • Tel. 42 87 12
S'Hostalot

Toldos ARAGON

ENVELATS BALCÓ - TERRAÇA - CAPOTES-
ENVELATS PLANS - COBERTORS PISCINA -
LONES - TREBALLS A MIDA

Aragó, 112 - baixos
Telèfon 27 01 00 07008 - Palma de Mallorca

Carrer de
Manacor, 121-C

Tel. 27 85 18

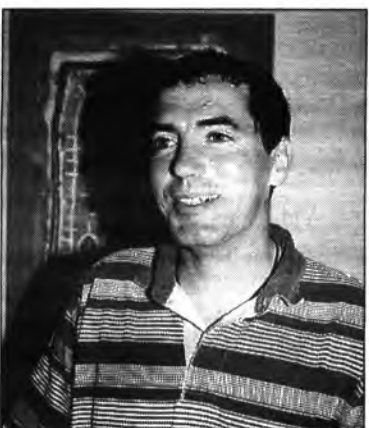
07007 Palma de
Mallorca

Automòbils
PLA DE NA TESA

Compra i venda de vehicles
C/ Weyler, 12 • Tel. i fax 60 04 45 Pla de Na Tesa

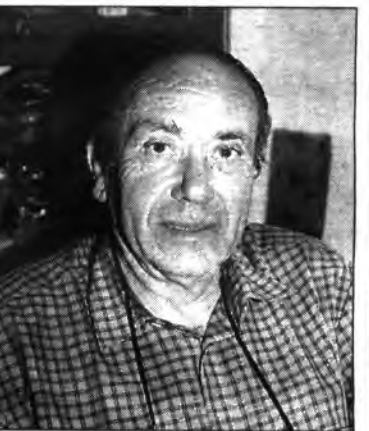
La Família Coll-Pons regenta des de fa 17 anys el **Bar Romaní** a n'Es Mercadal.

Fa 16 anys que en Biel Mercadal és l'amo de l'**Espai Biel Mercadal** a n'Es Mercadal. En Biel és l'inventor de la **Roba de Menorca**: Pinta les teles i els mariol.los, la ceràmica i tot allò que sia pintable. La seva germana, na Maria Mercadal, és la cònsul de Menorca a Ciutat de Mallorca, te botiga oberta al carrer de Jaume II, abans la tenia al carrer del Carme. En Biel fa exposicions a Egipte, a Polònia i a altres indrets d'Europa i als USA.

Fa 7 anys que la Família Riera regenta el **Restaurant Es Port** a Fornells. Despatxa menús a 1.500 ptes. A la carta se menja entre les tres i les cinc mil pessetes.

Fa 30 anys que en Joan Sans regenta la **Botiga de Calçat Rústic** a Fornells, a l'edifici de la Confraria dels Pescadors. Abans era la botiga de comestibles del poble.

L'esperit de les dones i la pagesa oliveirana

El prestigiós sociolingüista **Lluís V. Aracil** ha afirmat que els homes poden adquirir més fàcilment que les dones una llengua (B) diferent a la seva (A).

Ells esdevindrien bilingües abans i, a més, hi restarien més temps. Correlativament, elles esdevindrien bilingües més tard, tot i que després arribarien a ser unilingües en l'altra llengua abans que els homes (això es pot comprovar perfectament a la Catalunya Nord). La hipòtesi fora aquesta: el bilingüisme femení *comença després i acaba abans que el masculí* (com sabem el bilingüisme és un procés transitori més o menys llarg en què els parlants d'un idioma n'adquireixen un altre; tots dos conviuen durant un cert temps, fins que l'un s'acaba imposant a l'altre, bàsicament per qüestions polítiques o socials).

En l'etapa dita de *bilingüïtzació inicial* (adquisició de l'altre idioma) els homes s'avançen i les dones es retarden. Inversament, en l'etapa d'*unilingüïtzació final* (abandó del l'idioma propi i retenció del de fora) les dones es posen al davant i els homes s'endarrereixen. És a dir, que el "temps de bilingüisme" és més breu en les dones que en els homes, car són bilingües mes poc temps. Elles arribarien més tard, doncs a l'adquisició de la nova llengua però, en contrapartida, serien més ràpides que ells a l'hora de culminar la *substitució lingüística* (això ocorre quan aquesta segona llengua novinguda esdevé col·loquial i generalitzada, de tal manera que passa a ser la llengua primà-

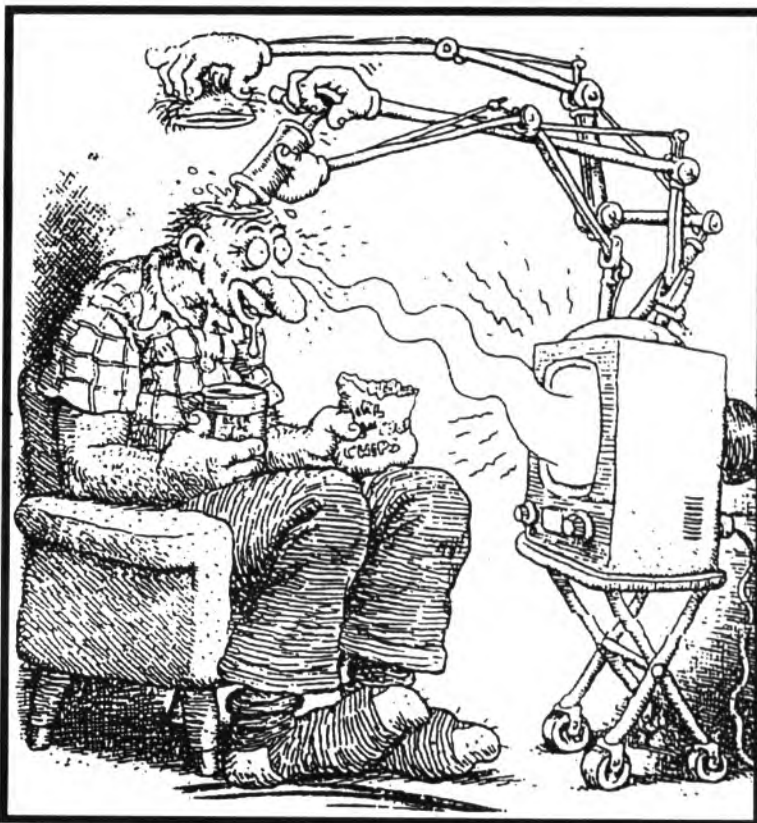
ria i nativa. Breument: les dones es torben a aprendre l'idioma B, per be que després s'apressen a abandonar l'idioma A.

Sembla que aquesta teoria, que Aracil anomena *l'esprint de les dones* tendria una explicació de tipus sociocultural, és a dir, quelcom relatiu als noms respectius d'ambdós sexes. L'un, el masculí, fora més *obert i ric* que el femení, que seria més *pobre i reclus*. Els homes, en definitiva, accedirien a una gamma més àmplia d'activitats i d'ocasions que les dones. Elles, però, en tenir-hi via lliure, actuarien d'una manera impetuosa i atropellada. Més: la coexistència de dos idiomes esdevindria, a la vida de les femines, prou més conflictiva que no pas a la vida dels mascles (açò tendria molt a veure, probablement amb *economia del llenguatge*, i d'economia, les dones en solen estar assabentades). Podria afegir, en aquesta línia que elles intueixen millor allò que és bàsic per a qualsevol país: a cada territori, a cada poble, li correspon una sola llengua.

Tanmateix, sempre tindrem la possibilitat de copsar estimulants experiències perso-

nals i gratificants recreacions cinematogràfiques o teatrals que ens retornin la plena confiança en el sexe oposat. En aquest sentit, no fa gaire hem tengut l'oportunitat de veure el film *Viatge al principi del món*, del reputat director portuguès *Manoel de Oliveira*. A *Viatge*, un actor francès, de pare lusità, decideix visitar el poble d'aquest, amb l'esperança de conèixer una tia seva. Però la dona desconfia del nebot que no parla el mateix idioma i que s'ha d'ajudar d'un intèrpret per fer-se entendre. En un moment de la conversa, i referint-se al germà d'ella, declara: "Mal pare degué ésser que no ensenyà la llengua pròpia al seu fill". La lògica aclaparadora de la pagesa oliveirana, viva imatge de la rural i autèntica Portugal, ens pot fer reflexionar sobre la hipòtesi araciliana i la complementarietat dels sexes. De fet, com apuntà el reputat escriptor nord americà *William Faulkner*, "algunes de les millors persones són dones i crec que tot jove hauria de tenir tracte amb una vella, només per escoltar-la. Parlen amb més sentit". Ω

Andreu Salom i Mir

**LES AUTORITATS SANITÀRIES
NO ADVERTEIXEN QUE VEURE
LA TELEVISIÓ PERJUDICA
SERIOSAMENT LA SALUT**

Fa 4 anys que n'Anna Garrido regenta el **Forn Salat i Dolç** a Fornells.

Fa 10 anys que na Marta Rosselló fa feina a la **Botica s'Escull** de Fornells.

Fa 6 anys que en Tomeu Rotger regenta el **Restaurant sa Grava** a Aló. Despatxa menús a 900 ptes. És del Madrid.

Fa 23 anys que en Joan Juanico d'Aló regenta el **Souvenir Marc** a s'Arenal d'en Castell.

**prou agressions
dels estats espanyol i francès
a la nostra llengua**
*Volem viure plenament
EN CATALÀ*

La justícia a Catalunya:
*Volem viure plenament
EN CATALÀ*

La victòria de la israeliana Dana Internacional, tot un crit a la tolerància

PER MARINA FERRÀ-HAMELYNCK

Els partits d'esquerra i les organitzacions progressistes festejaven el diumenge 10 de maig el triomf d'Israel, amb 176 punts, a l'edició del festival d'Eurovisió d'enguany celebrat a la ciutat britànica de Birmingham, en la seva 43ª edició. Aquest event ha commocionat tota l'opinió pública jueva que es troba dividida.

Na Dana Internacional ha nascut ara fa 29 anys a una família de classe obrera a la ciutat de Tel Aviv, amb el nom de Iàron Cohen.

De petit li agradava jugar a les pepes i a les disfresses, i psicològicament ja es sentia una dona. Però va ser als 15 anys quan s'adonava de la seva identitat sexual definitiva. Llavors diu ella que pregant al Mur Occidental aixecava el seu cor a Déu tot diguent que s'havia equivocat però que li perdonava. Als 24 anys es feia l'operació de canvi de sexe a Londres i començà la seva carrera artística a diverses discoteques de Terra Santa. Ha estat la seva participació com a representant del seu país al festival organitzat per totes les televisions europees amb la cançó "Diva" la que ha encès la flama de la polèmica. L'opinió pública està dividida entre els ortodoxes que la veuen com un "degenerat" els quals no s'han aturat de propinarli amenaces, insults, malediccions, que han espenyat diverses actuacions seves; i que fan declaracions com les que

segueixen: "canviar de sexe és pitjor que la sodomia", "no s'ha d'enviar a Eurovisió a un degenerat". Després del triomf: "És una vergonya"...i les organitzacions i partits progressistes que la defensen. Ella mateixa s'ha defensat diguent: "Voleu regular la nostra vida amb lleis de fa dos mil anys. Deixaume tranquila. Déu no us pertany. M'han triat per representar

als ciutadans d'Israel, no a l'Estat Jueu." Entre altres declaracions dels esquerrans hebreus destaca la de Mijal Eden del partit Merets, (que ve a ser més o manco com Esquerra Unida) que després del festival deia: "Dana Internacional ens ha posat a tots els israelians l'examen de ser tolerants", "Crec que el triomf de Dana és de tots els qui a Israel creuen en un pluralisme genuí".

Paral·lelament a les manifestacions de goig per el triomf de na Dana a la plaça Isaac Rabin de Tel Aviv, els partits ultraortodoxes protestaven per l'esdeveniment. Malgrat que s'esqueixin les vestimentes aquests religiosos que semblen de la Inquisició, això ha suposat un triomf de la tolerància, i una reacció anti-feixista de tots

els europeus. Suposa una pallissa no només per l'ultradreta jueva sino que per tota la del continent. Esperem que aquesta edició suposi alguna cosa més que una manifestació de rebuig als règims i les ideologies totalitàries, és a dir, que se pugui tallar-lis el pas una mica més dins el panorama polític europeu i mundial. Ω

Dana Internacional

Na Catalina Tudurí des Mercadal regenta el **Complexe Romani** a s'Arenal d'en Castell. Ven un poc de tot i a més te el restaurant del complexe comercial.

Fa 2 anys que en Marcellí Sanchez a qui veim amb el seu cuiner, regenta el **Restaurant Addaia** al Port Addaia de Menorca. Un port natural, el més gran de l'illa, infra utilitzat encara. Amb uns quan dics flotants a les seves aigües podria acollir centenars de vaixells dels que solquen la Mediterrània.

Fa 2 anys que el matrimoni Puig-Florit va obrir la botiga **Nàutica Puig** al Port d'Addaia.

En Marc Gomila d'Aló regenta des de fa 6 anys les **Drassanes Marddaia S.C.** del Port d'Addaia. Fa reparació de barques en fusta i fibra.

Fa 23 anys que n'Angel Garcia regenta el **Taller Mecànic de Barcos Addaia Motor Servicis** al Port d'Addaia.

Fa 6 mesos que na Trini Sanchez, a qui veim amb la seva filla Elisabet, regenta el **Bar Deisi** a Aló. També regenta el **Restaurant Los Amigos** del mateix poble. Al Deisi se despatxen plats combinats a 800 ptes., el menú del Restaurant los Amigos val 900 ptes i 1.100 els festius.

Fa 14 anys que na Conxita Camps i el seu home Andreu Vinent regenten el **Restaurant Ximenes** a Aló. Despatxen els menús a 850 i a 1.450 amb 16 plats a elegir. A la foto amb la cambrera.

Fa 3 anys que en Joan Mulero regenta el **Bar Can Mulero** a Aló. És un bar del Barça. En Joan, que fa un metre noranta d'altura ha jugat durant 25 anys en equips de bàsquet federat.

Núria Feliu: Recital de Poesia de les Illes

Amb un gran èxit de públic, Núria Feliu ha "desvetllat" els poetes de les Illes. El recital es va fer el passat dia vint-i-sis de maig en el Teatre Municipal de Ciutat sota el títol "Desvetllant poemes". La històrica cantant catalana explicava a la periodista de **Diari de Balears** Margalida Tous que havia descobert la majoria de poetes mallorquins contemporanis a la llibreria Ona de la Gran Via barcelonina. Els poetes escollits per Núria Feliu eren **Miquel Bezares, Miquel Cardell, Francesc Florit, Gabriel Florit, Rafel Horrach, Miquel López Crespí, Pere Orpí, Margalida Pons, Pons Pons, Jaume Rosselló, Blai Bonet i Marià Villangómez**. La cantant actuà a Ciutat dins el cicle "La vida en vers" que programa l'Ajuntament. Ω

(Redacció)

Na Molly Curtin d'Anglaterra, regenta des de fa 27 anys el **Souvenir Los Barri-les** a Cala'n Porter.

Fa 10 anys que en Josep Moya, natural de Ciutadella i d'ascendència mallorquina, regenta el **Restaurant Los Barri-les** Cala'n Porter. Despatxa menús a 1250.ptes. Restaurant especialitzat en pizzes i menjars ràpids. La cuina està oberta des de les 10 del matí a les 10 del vespre.

Fa 8 anys que en Joan Coll de Maó regenta el **Restaurant Rústic Cala** a Cala'n Porter. Son pare, Joan Coll va obrir aquest restaurant fa 23 anys.

Fa mig any que la Família Beach d'Anglaterra ha obert la **Botiga Taller Quick Printing** Sant Climent. Imprimeixen damunt tela i damunt altres superfícies.

Fa 4 anys que en Joan Olives regenta el **Forn Nou** a Sant Climent. Va fundar aquest forn el seu avi, Rafel Morro, fa 60 anys.

N'Agueda Mercadal i el seu fill Xavier Vilchez regenten des de fa 3 anys el **Supermercat Sant Climent**, a Sant Climent de Maó.

Fa 20 anys que na Cati Vidal regenta la **Botiga d'Electrodomèstics Sayque** a Sant Lluís. Na Cati, ja coneixia l'Estel, que havia comprat als quioscs de Mallorca.

Fa 3 anys que na Maria Sintes regenta la **Pastisseria Sandra** a Sant Lluís.

Avui Primer de Maig

MIGUEL ÀNGEL RODRÍGUEZ I FERNÁNDEZ

Avui és Primer de Maig, Dia dels Treballadors, així és que no és el meu dia, perquè jo no sóc treballador, ja que estic aturat. Potser caldria inventar-se el Dia dels Aturats, perquè tal i com estan les coses, els treballadors pertanyen avui a una classe social de la qual molts i moltes n'estem exclosos, i les seves festes no sé ben bé si són les nostres, les dels aturats. Tot i això, avui he anat a la manifestació que feien la majoria dels sindicats i algunes altres organitzacions, ací a Granada. Fins i tot m'he posat un pin amb l'eslògan "independència i socialisme", i m'he posat una enganxina del col·lectiu Avalot i una altra amb l'estelada on s'hi podia llegir "ETT. Esclavatge laboral." Per la ràdio, segons m'ha contat ma mare més tard, han dit que a la "manifa" hi érem unes 2.000 o 3.000 persones. Poquets, sobretot si tenim en compte que Granada és una ciutat amb més de 200.000 habitants. Avui ací comença una festa, "Les Creus", que llançarà al carrer moltíssima més gent que no pas la manifestació. Malgrat el nom, no penseu que aquesta festa és religiosa, bé, no sé pas si tindrà arrels religioses, suposo que sí. Per tota la ciutat s'hi posen creus fetes amb flors, i al costat de cadascuna una barra per a que la gent begui. O sia, que la gent no va de creu en creu, sinó de barra en barra. És la religiositat que es viu ací: pagana i etflica. *Sant Hilari, sant Hilari, fill de puta qui no se l'acabi*, que en diem a casa. I és que la gent passa de reivindicar coses, tant se val que tingui un bon treball o que estigui aturat, allò important és passar-s'ho bé, que són quatre dies.

Durant la "mani" m'han lliurat un parell de papers, manifestos, un del Partit Comunista dels Pobles d'Espanya (PCPE) i un altre de Nació Andaluza (NA). Els del PCPE reparteixen un manifest signat, a Madrid, pel Comitè Central del PCPE, el 19 d'abril (a cas els militants andalusos d'aquest partit no saben

escriure, i per això necessiten que els seus amos de Madrid els escriguin els manifestos?). En fi, ens diuen coses com *Itàlia, Bèlgica, Gran Bretanya i altres països de l'Europa imperialista són testimonis de multitudinàries manifestacions i concentracions obres.* Pregunto: des de quan són països Bèlgica i Gran Bretanya?, no existeix cap nació belga ni britànica, ja que tant Bèlgica com Gran Bretanya són estats plurinacionals, però no països. Com es pot lluitar contra l'imperialisme si ja d'entrada no es solidaritzen amb els escocesos, irlandesos, gal·lesos, flamencs, etc.? Això sí, al començament del manifest parlen de solidaritat. També parlen dels pobles oprimits i explotats d'Amèrica Llatina, Àfrica i Àsia. Ni una ratlla que parli de les nacions oprimides d'Europa, com Andalusia o Catalunya. Sempre és més senzill criticar als imperialistes de fora que no pas als de dins de casa, oi?

El comunicat de Nació Andaluza diu coses interessants, estructurades en quatre blocs: "Contra el voluntariat social i cultural", "Contra les ETTs", "Per les 35 hores setmanals, per llei!" i "Per un marc andalús de relacions laborals"; i acaba amb un "Visca Andalusia lliure i solidària!"

Després de la manifestació aní a veure els actes organitzats pels anarco-sindicalistes de la CNT, que anaven per lliure perquè es creuen més revolucionaris i obreristes que ningú. Un home de Còrdova hi feu un discurs d'aquests revolucionaris en els quals es critica força el capitalisme i el lliure-mercat. Però una cosa no acabí d'entendre: si es consideren els més revolucionaris, anti-capitalistes i solidaris de tots, per què em cobraren, a la parada de material que tenien, els dos llibres que m'emportí? Comprí *El Patriotismo*, de Mijail Bakunin, i *Medios de comunicación, técnicas para manipular la información y cómo actuar contra ellos*, d'un tal Figaronegro. A la

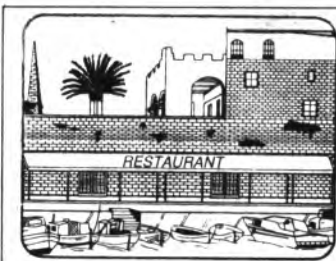
parada de material hi havien molts llibres interessants, però no puguí emportar-me'ls, ja que sóc pobre i no tenia diners per a comprar-los. Els de la CNT també practiquen l'economia de lliure-mercat: si tens poder adquisitiu pots comprar els seus llibres, però si no tens drè a llegir-los. Si volen socialitzar el món, podrien començar per socialitzar els seus llibres i les cerveses de la barra, que per a fer això no han d'esperar l'arribada de la república ni la caiguda de la Borsa de Nova York! Després d'això, no em crec els seus hipòcrites discursos de pseudo-revolucionaris aburgesats.

Espero llegir amb esment els escrits d'en Bakunin sobre el patriotisme. Suposo que aquest insigne anarquista ens criticarà força als patriotes que lluitem per la llibertat dels nostres països. Clar, ell era rus, i Rússia era (i és) independent, així és fàcil dir-se apàtrida!

Uns altres apunts sobre els falsos de la CNT. Ells critiquen als independentistes i es declaren apàtrides i internacionalistes (com es podria ésser internacionalista si no existiren les nacions?), però alhe-sores, què significa la lletra N del seu nom?, nacional?, però de quina nació parlen?, a ben segur que no de la catalana, ni de l'andalusa. Es refereixen a l'espanyola (nació inexistente, per cert). Diuen que van contra l'Estat, però ja d'entrada accepten la divisió estatal a l'hora d'organitzar-se. Per què no es crea una organització anarco-sindicalista catalana lligada a l'AIT directament, sense intermediaris espanyols?, i una altra andaluza, occitana, bretona, corsa,.... També m'he n'adonat que tots els llibres que venien estaven escrits en castellà. Aquests deuen tenir el mateix concepte d'internacionalisme que en té el Vidal-Quadras o el Felipe González: tothom xerrant en castellà, que és la única llengua universal per a ells. No oblidem, ja per a acabar amb ells, que els anarquistes a Catalunya sempre s'han caracteritzat (amb alguna excepció) per la seva persecució de la llengua catalana i per l'assassinat d'independentistes catalans, com el d'en Miquel Badia.

Per acabar aquest article diré que ahir vaig veure un cartell de Comissions Obreres solidaritzant-se amb els independentistes del Sàhara. Quan treuran un cartell per la independència de Catalunya? Igual els sindicalistes del Marroc no es solidaritzen amb els saharauis però sí amb els independentistes catalans, no ho sé.

En fi, d'aquests nacionalistes espanyols els catalans no podem esperar res, ja que només es mostren "solidaris" amb tot el planeta Terra. Catalunya deu estar en una altra galàxia. Ω

RESTAURANT D'ES PORT

Tel. 48 00 22
PORT DE CIUTADELLA

Parlament del secretari general d'Estat Català, al Cinema Coliseum de Barcelona, el dia 17 de maig de 1998-05-29

Primer vull agrair al PI (Partit per la Independència), el haver-nos convidat a la festa cívica i d'afirmació nacional, pel lliurament del carnet d'identitat català número 10.000.- esperem que aviat podrem celebrar el 15.000.000.-, això voldria dir que la consciència nacional s'ha despertat.

Estat Català, partit degà dels partits polítics catalans, fundat l'any 1.922 per el President Macià, sempre ha restat fidel a les seves idees. Els homes i dones d'Estat Català, mai han volgut manar, mai han volgut el poder, solament han lluitat per obtenir la independència d'aquesta nació, alliberar aquest poble del jou i les fletxes espanyoles, i fer ciutadans lliures -no súbdits espanyols- que és igual que dir esclaus: **treballem i callem que nosaltres ja manarem**, diuen els espanyols.

Per reafirmar això, tan sols faig esment, que aquests homes i dones no varen posar cap obstacle per fundar ERC, alguns a contrari, però sempre avantposant l'interès de la Pàtria, a la del partit.

També és veritat, que això és el primer desengany del malaguanyat President Macià, doncs si la República Catalana va durar 72 hores, molta culpa la tenen els homes esquerres i comunistes que hi havia dintre ERC, i degut a això Estat Català se'n separà, per preveure que aquella gent ens portaria on vàrem arribar: anarquia, guerra civil entre catalans i al final, confrontació amb el franquisme.

Estat Català, ni abans ni ara i crec que ni demà, vol el poder. No vol manar, sempre ha dit el mateix: **Independència Nacional. Volem ser ciutadans de Catalunya lliure.** Volem ser fills de la Pàtria Catalana. Aquests sentiments ens han portat moltes malaurances; hem estat tractats públicament de feixistes. Per què? Per haver defensat l'ordre. Doncs mireu companys, si és necessari ho tornarem a fer, perquè el resultat de les esquerres liderades per ERC, ja he dit abans el final que va tenir. Els vilment assassinats germans Badia eren uns feixistes? Van morir per defensar l'ordre, els van matar els anarco-sindicalistes, de dretes o d'esquerres?, vosaltres mateixos ho podeu jutjar. Impedir que les ordes cremessin esglésies, o que violessin convents religiosos, és ésser feixista? Amics periodistes, permeteu-me dir-vos que hi ha algun de vosaltres, que ha confós el carnet de periodista per el de manipulador de clavegueres.

Però es veritat que per tot això, algun cop hem hagut d'aguantar aquesta trista alabanza. No fa gaire temps, en una revista triangular, ens deien que ho érem perquè dintre les nostres files hi havia nois amb el cap rapat. Home, mireu, si això fora veritat, tots els peluts o de cabells llargs deuen ésser comunistes, ¿i els demòcrates qui són, el qui porten ratlla al mig i el cabell engomant?

Companys, l'hàbit no fa el monjo, el monjo si que fa l'hàbit.

Estat Català, solament s'ha presentat una sola vegada a les eleccions al Parlament Català, i encara ho va haver de fer en coalició, doncs vàrem ser l'últim partit legalitzat per el "Ministerio del Interior". I si no s'ha presentat més, una de les causes principals és que l'Estatut -ja des del primer dia- el vàrem veure insuficient i la tornada de Tarradellas no massa Clara. Els fet ens han donat la raó: l'Estatut totalment deficitari, i sobre la tornada de l'il·lustríssim Marquès, demaneu-ho a ERC.

Però companys, avui, els homes i dones d'Estat Català, tornem a ésser necessaris, i creiem que més que mai. Perquè:

Primer.- Aquesta democràcia vigilada, ens ha portat pa a l'ull, i molta llana al clatell.

Segon.- La renúncia a la sobirania nacional de Convergència i ERC, ens està portant a una manca total d'identitat col·lectiva.

Tercer.- El conjunt d'aquests dos factors, ha portat tal descens de les persones que durant la dictadura varen lluitar per la democràcia, creant dintre els vincles familiars l'opinió que tot està perdut.

Quart.- Deixen quallar dintre les institucions merament catalanes el feixisme espanyol, deixen que els homes i dones del Partit Popular, puguin expressar amb tota llibertat les seves fites genocides.

a).- Atacar fins esborrar el seu ús, la llengua catalana.

b).- Tots els catalans són uns "polacos de mierda", s'han d'exterminar (cas Sergi Masjoan.)

c).- Dividir la Nació Catalana afirmant als quatre vents que les Illes Balears i el País Valencià, no tenen res en comú ni en cultura, ni en llengua amb Catalunya -que baixasón tan diferents, com tots nosaltres som, al costat d'un extremeny o d'un castellà.

Companys. El Partit Popular no és un partit democràtic, de dretes o conservador, és un partit feixista. És un partit que té com ideològics dues persones de trista memòria per a qualsevol demòcrata, Fraga Iribarne i Martín Villa.

És que no queda gent viva, que sobre la seva pell portin les marques de la policia que ells manaren? És que ja són tots morts els que els varen cremar els mugrons, els testicles, les ungles arrancades al viu, cops de porres metàl·liques o de fusta i tantes i tantes bestieses, tots són morts? Doncs, això va passar, i es pot perdonar, però mai oblidar. I tinguem present que Hitler, no va fer cap cop d'Estat per pujar al poder, va governar amb el vot del poble, i tot i així, la història és testimoni del tràgic final.

S'apropen les eleccions. Què ens demanen?: el vot. Per què?: per manipular-lo.

Últimes eleccions: parem el PP. Resultat: els espanyols són collonuts, "España va bien, nosotros también". I després cada dia plorant, que si els traspasos, que si les inversions no arriben, que si no ens respecten, que si l'autonomia catalana està "embussada" com un wàter, etc.

Estat Català aprofita l'avinentsa per demanar públicament l'inici de la formació del **Front Patriòtic Nacional Català**. Ni pals de pallar, ni líders inqüestionables. Nosaltres demanem que l'arbre del PI, broti frondosament amb branques gruixudes, plenes de sigles que el seu únic anhel sigui la **Independència Nacional**, el reconeixement internacional de la Nació Catalana. I per això tant sols és necessària **Consciència Nacional i Poder Militar**.

Àngel Colom, nosaltres, els d'Estat Català valorem la vostra coherència política, sempre heu pregonat als quatre vents els vostres anhelos independentistes. De les formes per arribar-hi podem discrepar, però la fi la tenim clara, converteix les arrels d'aquest arbre amb la soca del **Front Nacional Patriòtic Català**.

Ni de dretes ni d'esquerres: Catalans!

Visca la Terra!

Visca Catalunya!

Visca la República Catalana!. Ω

Isidre Dot i Massó - Secretari General d'Estat Català

Fraternitat, Germanor, Companyonia

RECULL DE RICARD COLOM

"...si sou capaç de tremolar d'indignació cada pic que una injustícia és comesa al món, som companys, que és allò més important".

(Ernesto "Che" Guevara, 1928-1967, activista revolucionari argentí, mort a Bolívia).

"La natura treballa tot resseguint un mètode basat en tot-hom per a un i un per a tothom". (Ralph W. Emerson, polític nord americà, 1803-1882).

"Agermanats descalços i grenyuts

com nosaltres trepitjaven la gran terra

no tenien res d'ells sols llurs punys.

Però tresor ufanós, tenien tota la vida

Que prodigaven a mans plenes

I llurs cor que bombava al mig del pit

Amo de l'esdevenidor".

(Max Allier, poeta occitanista i maquis antinazi, a *A la raja dau temps*, 1951, traslladat de l'occità).

"...Tan sovint he canviat de nom,

he perdut dona i fills,

però tinc tants amics,

i alguns d'ells són amb mi.

De matí n'erem tres,

Al capvespre sols jo he quedat..."

(*El Partisà*, de Leonard Cohen, a *Songs from a Room*).

"Xiulen gumies al llevant

albí, i el meu cor bat amb mil cors durs i fraters".

(*Del Diari 1918*, Josep - Vicenç Foix, poeta i escriptor català).

"La ment moguda per l'amor vers el proïsme sempre en

pensa coses bones, i, en canvi,

el contrari concep coses perverses".

(*Centúries 3:80*, Talassí de Líbia, s.VII).

"Sols us deman una cosa: no us canseu de donar, però no doneu les sobralles. Doneu fins a sentir-ho. Fins que us dolgui".

"Els pobres no han de menester de les nostres conductes paternalistes ni de la nostra compassió. Només de l'amor i tendresa nostres".

(Mare Teresa de Calcuta, monja albanesa).

"Quan me n'entre dins una escola i veig una munió de nins bruts i amb parracs recosits, però que guaiten des de llurs ulls límpids i sovint angelicals, em domina una impressió de neguit i paor, com si veiés éssers qui s'estan ofegant".

"El coneixement més cristià és el de les llengües, perquè uneix la gent".

(Lev Nikolaievitch Tolstoi, 28.8.1828 Jàsnia - Poliana

8.11.1910 Astapov, escriptor, reformador i místic rus).

"Testimoni carets feble davant el violent opressor, i pobre davant el ric cobejós. Per açò ves llàgrimes i t'aconhort; des de darrera més llàgrimes et veig, envoltat dels braços de la justícia, somriure i oblidar els teus perseguidors. Ets mon germà i t'estimo".

(Jubran Khalil Jubran, 1883 Líban-1931 Boston, artista i escriptor).

"Bes familiarment la galta de l'esclau qui treballa a les plantacions de cotó, i la de l'obrer qui renta els comuns.

Jur en la meua ànima que mai no en renegaré".

(*Del càntic de mi mateix*, Walt Whitman, 1819-1892, gran poeta de la fraternitat, E.U.A.).

"Quan tu, fill i camarada meu, tombares a ma vora, aquell

jorn,

No t'adrecí sinó un esguard el qual tos estimats ulls contestaren amb una altra mirada que no oblidaré mai,

(...)

vaig poder tornar al final

allà on havies caigut,

I t'hi trobí glaçat en la mort,

company estimat, trobo el teu

cos, fill de les besades donades

i rebudes (mai més tornades a

dar damunt aquesta terra),

Descobrí ta faç a la claredat

dels estels (singular fou l'escena).

El vent nocturn s'escolava fresc i lleuger,

(...)

Vetlla prodigiosa, deliciosa,

llà en la nit silenciosa i perfumada,

(...)

Tot passant-hi hores suaus,

hores immortals i místiques,

amb tu, estimat camarada,

Sens una llàgrima, ni mot;

Vetlla de silenci, de tendresa

i de mort, vetlla per tu, mon fill

i soldat meu..."

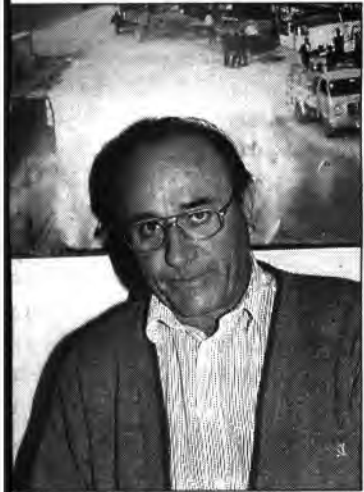
(*Una estranya vetlla transcorreguda en un camp de batalla*, durant la guerra civil nord americana, W. Whitman). Ω

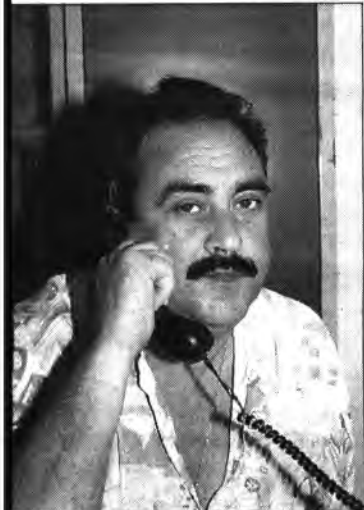
En Pere Seguí de Ciutadella, que és perit agrícola acaba d'obrir l'empresa **Rústiques Menorquines**, en combinació amb Menorca Immobiliària. Compra, ven i administra finques rústiques. El seu telèfon: 939864329. La seva Web: <http://www.speedcom.es/pons/>

La Magdalena Benejam és la madona d'ove de l'empresa **Benejam Refrigeració** del Polígon Industrial de Ciutadella.

Ja 8 anys que en Fernando Marqués regenta l'**Agència de Transports Alzira Marqués (Gomez)** al Polígon de Ciutadella. Transporten arreu d'Europa.

Ja 5 anys que en Pere Bosc regenta la **Fusteria Bosc** al Polígon de Ciutadella.

**1956 - 1996
40 ANYS DE TELEVISIÓ,
40 ANYS DE
MANIPULACIÓ.**

**"SI NO ANEU AMB
COMPTE, ELS
MITJANS DE
COMUNICACIÓ, US
PORTARAN A
ODIAR ALS
OPRIMITS, I A
ESTIMAR ALS
OPRESSORS".**

Malcolm X

CAFÉ-BAR JIMMY JAZZ
Carrer del Clos, 53
08700 IGUALADA (Anoia)
Tel. (93) 803 34 26

La Pau

Tomeu Martí

Parlen de pau
Mentre ofeguen
Amb bosses de plàstic
L'alè d'un poble
Que es vol lliure.

Parlen de pau
I aneguen la rebel·lia
En els seus propis
Pixums i excrements.

S'omplen la boca
De belles paraules:
Amor, justícia, llibertat...
Mentre tapen les de la resistència
Amb el plom del seu odi.

"Volem la pau" -diuen-
al mateix temps que llancen
per la finestra de la vergonya
qualsevol bri de dissidència
o mentre electrocuten
la pell jove i tendre
de la diferència.

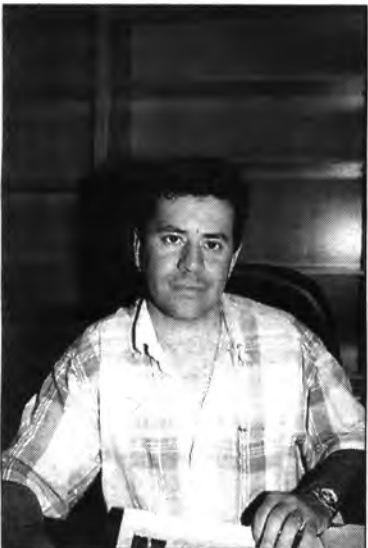
Parlen de pau
I mentre en parlen
Volen posar murs i reixes
A la pau sempre insubmissa.

Parlen de pau, sí.
Però ho fan amb la boca del canó.
Ω

Fa 22 anys que n'Àngel Allès regenta la **Fàbrica de Marroquineria i confecció en pell Looky** al Polígon de Ciutadella. Abans tenia la fàbrica al carrer Lepanto. Exporta a la península a Alemanya i al Japó.

* Fa 23 anys que en Josep Hidalgo regenta la **Fusteria Hidalgo** al Polígon de Ciutadella.

Fa 11 anys que en Tolo Cursach va obrir la **Fusteria Tolo** al Polígon de Ciutadella.

Fa 11 anys que en Josep Infante regenta el **Bar Cala'n Blanes**. És un bar del Madrid.

Fa 5 anys que en Lluís Moll, a que veim amb els seus ajudants, va obrir el **Restaurant can Moll** a Cala'n Blanes. Fa la cuina Menorquina: Cargols amb Guatlles, conill amb salsa d'ametlla, porcella rostida... Se menja per una mitjana de 2.500 ptes. a la carta.

Fa 11 anys que en Joan Capella regenta el **Taller de Xapa i Pintura Capella** al Polígon de Ciutadella.

La decadència nacional segons Arnold Toynbee: conducta i sentiment

Els Països Catalans i en particular el País Valencià es troben en una situació de decadència parcial o aguda que ens cal entendre.

Arnold J. Toynbee, mestre de Batista i Roca, descriu ben agudament els dilemes de la decadència.

En una nació conquerida, mancada d'una autoritat legal i central, els connacionals es troben a mercè de les maniobres de l'autoritat legalitzada (estrangera), la qual maldarà per alienar i despersonalitzar la nació esclava.

El cisma en les ànimes d'una societat en desintegració es presenta sota una multiplicitat de formes (...) cadascuna d'aquestes formes isolades d'acció tendeix a dividir-se en un parell de variacions o substituïts mútuament antitètics (=contraris) i antipatètics (=excloents, que es repel·leixen), en que la resposta a una incitació es polaritza en dues alternatives: la una la passiva i l'altra activa, però cap d'elles no és creadora. Una tria entre decurs actiu i passiu és l'única llibertat que es deixa a una ànima que ha perdut l'oportunitat (no pas la capacitat, és clar) de l'acció creadora en haver de desplegar un paper dins la tragèdia de la desintegració social. Segons el procés de desintegració és dut avant, les tries alternatives tendeixen a la rigidesa progressiva en llurs limitacions, a l'extremisme en llurs divergències i a ser més important en llurs conseqüències... (negatives)".

Segons Toynbee, el brou de cultiu de la diversitat i vitalitat de les societats i civilitzacions són les religions superiors, el cristianisme sobretot, que forneixen vitalitat i riquesa de sacrificis i microsolidaritat. Expropiades tals religions pel poder estranger, també la saba espiritual va minvant, sobretot en les èlites conscients de la nació oprimida, les quals es debaten entre dilemes inviablès i infructuosos, mancats de l'èlan (alè) de creativitat derivat del sacrifici i l'amor.

Conducta personal

"D'entrada, hi ha un parell de models de **conducta personal** que són substituïts alterna-

tius de l'exercici de la facultat creadora. Ambdós són temptatives d'autoexpressió: la **passiva** rau en l'**abandó** ("acràteia"), on que l'ànima "es deixa anar" en creure que, si allibera els seus apetits i aversions espontànies (però en el fons induïts per la situació colonial), "viurà segons la natura" i rebrà automàticament d'aqueixa misteriosa divinitat el valuós do de la creativitat que ha tingut consciència de perdre".

Aquesta creativitat es deriva del poder de la "gràcia", perdut l'estat de "gràcia", les coses surten tortes. La "acràteia" pren, sobretot a la Catalunya sud, el camí del mínim esforç: la castellanització, i l'espanyolisme ambiental i passiu, car identifiquen "natural" amb normal, ço és, allò fomentat des del poder (foraster). Esquerrans, eco-alternatius... hi caben.

"L'alternativa activa és un esforç d'autocontrol ("egràteia"), en que l'ànima "es fa càrrec d'ella mateixa" i tracta de disciplinar les "seves passions naturals" en la creença contrària".

L'"egràteia" és un enfocament mecanicista, racionalista i intel·lectualista, filosòfic, i per tant elitista, deslligat dels destinataris naturals als quals voldria i hauria d'adreçar-se. El nacionalisme academicista en seria el típic exponent.

Conducta social

"També hi ha un parell de maneres de **capteniment social** substituïts alternatius d'aquella mimesi (=còpia) de les personalitats creadores (...) temptatives d'eixir de les fileres d'una formació que socialment ja no rutlla. La temptativa passiva de sortir-se'n d'aquest punt mort social adopta la forma de la deserció... el **desertor** abandona les fileres en la fútil esperança de salvar-se tot deixant enfangats els seus camarades".

A ca nostra, aquesta **deserció** és pròpiament la des nacionalització (acastellanament, descentrament i espanyolisme). La "acràteia" és esquerrana, la "deserció" és dretana.

"Hi ha una forma alternativa d'afrontar la mateixa prova; hom pot dir-se martiri. En essència, el **martir** és un soldat qui abandona la formació per pròpia iniciativa, en un moviment cap avant per anar més enllà de

les exigències del deure (...), acara la mort per la defensa d'un ideal".

El martiri vol contrarestar el dèficit creat per la deserció. **Terra Lliure** podria entrar en aquesta categoria.

El parell deserció/martiri és el ple compliment vital del parell acràteia/eggràteia, més embriònic i mental: és el desenvolupament **heavy**, en moments de crisi, dels plantejaments **light** en èpoques més benignes.

Sentiment personal

"En el plànol del sentiment, podem observar primer dues formes de **sentiment personal** que són reaccions alternatives a una **inversió del moviment d'èlan** en que sembla revelar-se la natura del creixement. Tots dos sentiments reflecteixen una penosa consciència de girar l'esquena a les forces del mal, que han pres l'ofensiva i establert llur predomini.

L'expressió passiva d'aquesta consciència d'una desfeta moral, continua i progressiva és un sentit d'anar a la deriva. L'ànima derrotada queda postrada per la **percepció del seu fracàs a dominar el seu medi**, arriba a creure que l'univers i l'ànima són en mans d'un **poder tan irracional com invencible... Fortuna, t'kle... Fatalitat, anàgke...**".

Sentiment social

"També cal observar dues formes de **sentiment social**...: un sentit que és contrapartida subjectiva de la diferenciació de les civilitzacions en creixement(...) En el llenguatge, literatura i art hi ha un sentit de la **promiscuitat**, manifestada en la circulació d'una **lingua franca**, **Koiné**... en la filosofia i religió produeix el **sincretisme**. És la **resposta passiva**".

Els **ciudadanos del mundo** (pseudocosmopolitisme per alienació o aculturació) l'europeisme, etc... en són un exemple.

La (resposta) activa adopta la pèrdua d'un estil de vida local i efímer com una crida per adoptar-ne un altre d'universal i etern...".

El jacobinisme o l'espanyolisme són una versió petrià i **heavy**, activa, del **mestissatge** -més passiu- adés esmentat. Ω

Ricard Colom

CRONOLOGIA DE LA HISTÒRIA DE CATALUNYA PLENA (XXIV)

La història que la Ministra Aguirre ens vol escapar, silenciar i segrestar

PER RICARD COLOM • TLF. 964 207607

d. 1349: Els víquings de Groenlàndia queden aïllats d'Islàndia i Europa a causa de la pesta i entren en irreversible decadència. S'adreen devers Nord Amèrica, però són massa pocs per fundar-hi cap Estat.

1350: El Principat té entre 50.000 i 500.000 habitants, el País Valencià (com l'Aragó) devers 100.000-250.000 i uns 50.000-100.000 les illes. Total: quasi un milió d'arreu Catalunya, d'ells sols uns 100.000 catalans catòlics. Arreu la Confederació deuen haver-hi uns 10.000 jueus (25.000 al Principat, 10.000 a l'Aragó, 10.000 al País Valencià i 465.000 a les Illes; 5.000 d'ells a Barcelona, més igual quantitat a Perpinyà i a Girona-Besalú. Inmediatament després de la pesta jueua a Ciutat de Mallorca no menys de 2.580 jueus, d'un total de 19.735 habitants.

Mallorca ha perdut uns 9.000 habitants en 7 anys (un 16%), sobretot a la Part Forana.

Neix a València Vicent Ferrer, pare gironí i mare valenciana.

Neix a Mallorca Anselm Turmeda.

(En un mateix any neixen aquests dos personatges qui encarnen la bifurcació de la incipient decadència espiritual catalana: l'error l'integrisme, Turmeda la desecristianització).

Rebrot de pesta, amb fam, al País Valencià. La Gran Pesta arriba a Escòcia i Escandinàvia.

Creació de la Universitat de Perpinyà.

Venècia, aliada de Bizanci, entra en guerra contra Gènova.

Crist jaient, bella imatge del mestre Aloi.

Pacte d'aliança entre el Cerimoniós i Pedro el Cruel, nou rei castellà, que no servirà per a res.

1350-1351: Corts del Principat, Perpinyà. Els tres estaments protesten per no haver estat convocats

des cada tres anys, com havien acordat.

Els senyors de la terra acusen veladament la Monarquia de reforçar l'exòde rural per afavorir les viles reials. Mesures de contenció de preus i salaris.

11.1350: Treva de 14 anys entre Catalunya i el Marroc.

27.12.1350: Neix a Perpinyà (Rosselló) Joan II l'Amador de Gentilesa o el Caçador, d'Elionor de Sicília. Amb aquest naixement queda solucionada la complicada qüestió successòria que tant maldecaps i unions havia dat al rei.

Poc d. 1350: Mestre Pere Llobet comença la Llotja de Barcelona.

1350-1353: Nova guerra dels independentistes sards contra l'ocupació catalana.

1350-1369: Regnat de Pedro el Cruel a Castella, un rei de perill, sobretot per a Catalunya. Com veurem ens ofegàrà bèl·licament i afeblirà totalment el Casal de Barcelona: impedirà uns Estats Catalans consolidats.

1350-1380: Alça vigorosa de preus i salaris, a causa del col·lapse demogràfic.

1350-1450: Els gremis, ben organitzats i potents, pressionen la Monarquia per atènyer poder a les ciutats, però els monarques, amb dificultats de finançament i condicionats per les aristocràcies, feren un reiterat estira i arronsa legislatiu que enardí els ànims.

Plenitud del gran comerç, la banca, la producció exportadora i la fortuna privada al Principat, però decau la prosperitat general, la producció rural i la demografia.

11.2.1351: El Cerimoniós, de Perpinyà estant, demana a sa cunyada, la comtessa d'Urgell, de trametre-li la Bíblia que és escrita en *vulgar català*.

Ca. 1351: Pertot s'estén el moviment religiós conjuntural dels *flagel·lants*, a conseqüència de la Pesta Negra.

1351: Retaule major, gran tríptic amb escultures a dins i pintures italianitzants a fora, a la Catedral de Tortosa.

Comença la construcció de l'església (gòtica) de Santa Maria a Balaguer (Noguera) per iniciativa del Cerimoniós.

Rebrot epidèmic a València, amb fam i sequera.

Gran revolta a Sardenya contra el control català.

Negociacions secretes amb

Gènova, sens acord.

El conseller reial Cabrera convenç el rei d'aliar-se amb Venècia. Queda formada una **aliança anti-genovesa** entre Catalunya, Venècia i Bizanci: però Venècia en surt molt afavorida (car finança la guerra), mentre els catalans s'hi comprometen a isolar Gènova amb 18 galeeres durant una anyada prorrogable a 5 més.

Anys de Guerra contra Gènova i Castella (1352-1369): Duríssim cop conta la Confederació

13.2.1352: La Flota aliada (catalano-veneciana-bizantina) venç amb enormes dificultats els genovesos a la **Batalla del Bòsfor**.

El resultat n'és que Bizanci signa la pau amb Gènova, i l'afavoreix, tot seguit, comercialment.

28.5.1352: El veger de Mallorca comunica, de Lleida estant, al Cerimoniós que ha "trobat lo llibre sarraïnesch trelladat en romanç, el qual Jacme Roig, quondam, nos fehia aesplonar de moresch en **romanç català**".

1352: Al capítol 5è. De la *Crònica del Cerimoniós* sobre una tempesta a Sicília: **No se'n perdé alguna, sinó una galea dels catalans que era de València...**

Nova devaluació del florí, en una

nova encunyació.

Sequera el país Valencià.

Ca. 1352: Naix a Mallorca Anselm Turmeda (mort ca. 1430)

Naix el València Antoni Canals, futur dominic i escriptor, seguidor de Vicent Ferrer, i contrari a la cultura clàssica (mort el 1419).

1352-1362: Cinquè papa francès consecutiu, a Avinyó.

1352-1371: Priorat de Ponç Saserra al Monestir canònic de Lluçà, durant el qual s'hi realitzen un conjunt de pintures murals de l'última fase evolutiva del gòtic lineal.

1353: Pagesos i menestrals de Vic saquegen la pobardia de Palau, centre administratiu de les grans propietats del Monestir de Ripoll a la Plana de Vic.

8.1353: Instigat per Marià d'Arborea, L'Alguer torna a revoltar-se i estén la revolta arreu Sardenya.

17.8.1353: Bernat de Cabrera derrota als Genovesos a la **Batalla de Quart**, davant l'Alguer, vila cedida pels Doria a Gènova). Tot seguit l'Alguer es ret als catalans, però tot continua inestable.

Abans 1354: Porta dels Apòstols de la Catedral, a València.

1354: Berenguer Ferrer fa el sarcòfag (gòtic) de Pere de Sitjar, amb escultura jaient i bell relleu a Rocafort (Bages).

Obligat pel curs de la guerra amb Gènova, el rei reuneix els representants del braç reial a Lleida, on ateny compromís de subsidis.

20.6.1354: Tercera i poderosa esquadra catalana, comandada ara pel propi rei, ix cap a Sardenya.

6 a 12.1354: Setge contra l'Alger: la malària, el calor i el combat delmen l'exèrcit català.

22.12.1354: L'Alguer queda reduïda per la fam després de mig any de setge: **Els resistents algeresos són expulsats o esclavitzats**.

15.2.1355: El Cerimoniós aplega Corts generals del regne de Sardenya a Càller. D'Arborea, convidat, sols hi tramet un procurador. Ω

Vista de Monzón, Huesca, con su castillo al fondo (arriba).

Imagen de Pedro el Ceremonioso, Museo de la catedral de Gerona, siglo XIV (derecha, fotos Ramón Manent).

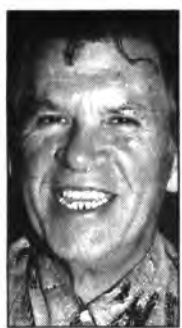

Països Catalans (III)

Els referits a llocs i pobles de Catalunya, els podríem classificar en tres grups. Uns fan lloança dels seus productes, bellesa natural i virtuts o manera de ser dels seus habitants. D'altres es poden considerar neutres perquè no diuen res al seu favor, però tampoc cap cosa en contra. I, els que més, ridiculitzen alguna peculiaritat o fereixen la seva gent, encara que humorísticament, basat, quasi bé sempre, en antigues rivalitats dels pobles del veïnatge.

A Sant Celoni, venen oli.
A Sant Fost, tanquen amb clau el rebost.
A Santa Eulàlia de Sarrià, un cop l'any tothom hi va.
A Sarrià, no s'hi està bé ni mal.
A Sitges, gitanos.
A Taradell, tothom s'hi mor de vell.
A Tàrraga, dels gegants, els pastorets van davant.
A Teià, poc hi ha i poc hi haurà.
A Tivissa canten missa; a Móra, l'aurora; i a la capelleta dels Masos, la festejadora.
A Ullastrell, les figues les mengen amb pell.
A Vallromanes, esquelles en lloc de campanes.
A Valls, cebes, alls i molts treballs.
A Verdú fan cantirets.
A Vilada, sols hi va la gent tarada i encara ben embolicada.
Agullana, vida sana.

Al ball de la Patacada, hi va la gent dissipada.
Al cafè d'en Cuyàs, dels pobres no en fan cas.
Al Jardí del General, hi va la gent com cal. Els que no miren prim, van al pou de Sant Guim.
Al mercat de l'Ascenció, la minyona fira el minyó.
Al Pla de l'Os, si busques un gandul, en trobes dos.
Alió, gent de poca devoció. Més s'estimen un plat d'olla, que un sermó.
Alió, poble pobre i molt senyor.
Als de la Bisbal, tant els fa quedar bé con mal.
Als de Perelló, les bruixes els fan por.
Als de Sureda, la Verge del Castell els refreda.
Altafulla, gent de bulla.
Andorra te la farà, si no és avui, serà demà.
Anxoves de l'Estartit, bones de dia, males de nit. Ω

Taula d'Aram L'Alienació. Deixar de banda en Marx, retornar al planteig d'en Hegel (I)

EN JOAN QUETGLES, PROFESSOR DE FILOSOFIA

Al temps present, l'home modern pateix l'escissió de la manera que la planteja En Hegel. L'home modern sofreix el "calvari de la Història". El ritme del temps de l'home no s'adequa al ritme "lent" dels processos històrics. El sentiment agut d'aquesta escissió, l'experiència d'haver de patir les violentes contradiccions del seu temps, va condicionar per a sempre la manera amb què En Hegel va arribar a la comprensió de la Filosofia com a una necessitat de l'època. La necessitat de la Filosofia - diu - neix a les èpoques de crisi, quan el poder d'unificació desapareix de la vida dels homes i les oposicions perden la seva viva relació (I, 46), o, també l'escissió és a l'origen de la necessitat de la Filosofia (I, 44).

Al temps present, l'home, la societat moderna, manté - i s'hi aferra - els principis de la Il·lustració i, alhora, sent angoixa per les contradiccions reals, materials, que se'n deriven. La Filosofia dominant, el Positivisme o Neopositivisme, bandreja radicalment el plantejament del tema de l'escissió de l'home. Com deia als articles que vaig publicar sobre En Wittgenstein, el Positivisme és una filosofia que fa negació de la Filosofia; és una filosofia que declara la seva pretensió de substituir la Filosofia per la Ciència. Entén com a sense sentit tot intent d'un saber fora de les ciències positives; anomena com "allò místic" tot intent d'anar més enllà de les proposicions de la Ciència. Però En Wittgenstein mateix, en persona, esdevé un paradigma de l'escissió de l'home il·lustrat modern. En Wittgenstein és una lluna filosòfica; per la cara visible es pot distingir el *Tractatus Logico-philosophicus*, però, a la cara oculta, aquella de la qual mai es diu res, hi ha el seu calvari, l'escissió i la mística. Els positivistes - els il·lustrats moderns - més inquiets es veuen obligats a cultivar una filosofia submergida.

Anant a l'anunciat de l'article, En Marx és un positivista extremat i intensifica encara més les promeses de la Il·lustració. És en nom d'aquestes promeses no satisfetes que En Marx proposa la seva filosofia. L'objectiu últim de la Revolució proletària anunciada és la d'abastar la satisfacció plena dels principis il·lustrats. És una denúncia i condemna de la traïció de la Revolució burgesa: en lloc de la Llibertat, Igualtat i Fraternitat, s'ha esdevingut l'escla-

vatge del proletariat modern carregat amb les cadenes del Estat burgès. El concepte d'alienació és fonamental per a la filosofia d'En Marx. Entre tots els pensadors, En Marx és el màxim negador de la Història de la Humanitat. Des de l'establiment de la propietat privada i la divisió del treball, la Història esdevé un llençol negre, una pura negació de l'home, una successió inacabable de formes d'alienació, fins arribar a les de les societats burgeses actuals. El nucli dur - i nou - de la teoria de l'alienació d'En Marx descansa, com és sabut, sobre el concepte de l'alienació econòmica, alienació, a partir de la qual, se'n deriven les demés: la religiosa, la filosòfica, la jurídica i la política.

El concepte d'alienació de l'esquerra hegeliana - En Marx inclòs - fan un manlleu del concepte d'En Hegel i, alhora, el posen cap per avall. En Marx enllaçava així amb la idea il·lustrada que entenia la Religió com un error o un engany. Fou En Hegel qui introduí la noció moderna d'alienació i qui li donà un lloc essencial dins la Dialèctica. Però la noció d'En Hegel - noció que és l'avantguarda del pensament i sobre la qual haurem de tractar - fou marginada i manipulada incorrectament. En Hegel és el primer pensador il·lustrat que assenyala la inconsistència de la concepció de la Religió com a error o engany. La Il·lustració, el Marxisme i el Positivisme es donen la mà a l'hora de resumir el fenomen religiós a error, engany, alienació, opressió, prejudici, fanatisme, obscurantisme, etc. En Hegel, pel contrari, des d'una posició il·lustrada - racionalista - denuncia la inconsistència de la noció il·lustrada, i fa de la Religió - de les religions - un element cabdal de la Història i una de les maneres en què es manifesta l'Esperit Absolut. Me diran que En Hegel afirma l'existència de Déu, i és cert, però el Déu d'En Hegel és un déu perfectament assumible per una ment racionalista. El Déu d'En Hegel no té dogmes, ni Església, ni Llibre Sagrat. El Déu d'En Hegel es manifesta - *Fenomenologia de l'Esperit*, és el títol significatiu de la seva principal obra - a través i únicament a través de la Història de la Naturalesa i de la Història de la Humanitat. Sense l'home, no hi ha Déu. Però la idea-força d'En Hegel que necessàriament s'ha de recuperar és la noció que explica la Religió com una creació

humana; creació humana, sí, però com un instrument imprescindible; una creació per mitjà de la qual l'homo sapiens comença la seva llarga cursa d'humanització.

Taula d'Aram: No es tracta aquí de fer una valoració de la bonesa o malesa de la Religió, sinó de situar-nos en el planteig hegelian de manera que s'esbrini quines han estat les funcions de les diverses religions al llarg de la Història. Quina era aquesta necessitat essencial que era satisfeta per la Religió. M'avens a dir que, des del fons del temps, la Religió ha estat l'eina principal en comptes d'integrar la societat o d'evitar la desintegració. Un exemple escaient seria el relat del llibre de l'Èxode on els jueus, sota la guia de Moisès, juren les Taules de la Llei i totes les lleis civils que d'ella se'n derivaven. Es mostra la manera com per mitjà de la Religió un grup humà de divers origen i poc cohesionat se juramenten solemnement per establir les lleis sagrades i profanes amb les quals s'hauran de regir. Aquelles gents que fugien de l'esclavitud passaven a ser, de cap i volta, una nació.

Per a la meua orientació sobre la qüestió va ser particularment aclaridora la lectura del llibre *Totem i Tabú* de Sigmund Freud (Un Freud que, en tot moment, conservava l'esperança de la Il·lustració), on es mostra que la major amenaça que planava sobre la Humanitat primitiva era la de l'autodestrucció. Els mites més antics i primordials - la moral dels quals perviu fins el dia d'avui - es reproduïen de forma diversa a les diferents cultures prehistòriques. La referència més notable seria l'apat dels germans on es celebra un sacrifici en record de l'assassinat del propi pare. Els joves assassins es conjuren per superar el trauma del parricidi. Sentiment de culpa, voluntat de penitència i sacrifici, però en funció de defugir les fúries desfermades per causa del crim comès. D'allò que es tractava era de superar una situació d'horror permanent que era la del homicidi generalitzat.

Al voltant d'aquesta temàtica, aquí, al Sud, l'esquerra ha combregat amb els plantejos de la Il·lustració francesa. El crit de guerra era contra el Trono i l'Altar. Però no era aquest el crit de la Revolució anglesa i nordamericana. Els Il·lustrats de les àrees protestants entenien la Reforma de Luter i Calví com un alliberament i un progrés (Continuarà). Ω

EL PLAER DE BEURE

Tres Uvas Reserva 1994

Com molts amants del vi ja saben, Antoni Nadal és un dels defensors més radicals del cultiu i la vinificació de la varietat autònoma Manto Negro. Moltes vegades els arguments de paraula, en nom de l'enologia, no valen res, si no van acompanyats d'un vi que ho demostrï. Crec que el Tres uvas de 1994 es pot convertir en un element de lluita a favor del Manto Negro, encara que n'hi haurà que pensaran que, com que l'anyada de 1994 va ser excel·lent, no calen gaire esforços per trobar bons vins elaborats durant aquest any.

Tres Uvas és un vi elaborat, com és habitual en aquest celler, amb la varietat Manto Negro i un toc de Callet. Després de fermentar i macerar en dipòsits d'acer inoxidable, va romandre en bóta durant dotze mesos, els obligats per la DO Binissalem si es vol posar el qualificatiu de reserva.

El vi és de color negre amb reflexos teula força accentuats. En nas dóna sensacions mentolades, balsàmiques, de vainilla i amb tocs de fusta. En boca té una bona entrada, és glicèric i la càrrega tànica és madura. El final és llarg i hi predominen sensacions balsàmiques.

Aquest vi es troba en el punt òptim de consum. Ω

Bodegues i vinyes d'Antoni Nadal i Ros.
Bodega: Son Roig, Binissalem. Tlf. 971724518

Francesc Grimalt

PASSATEMPS

ENTRETENIMENTS LUDICOMATEMÀTICS Jordi Domenech

CRIPITARITME

Troba el valor de cada lletra. Una mateixa lletra representa sempre la mateixa xifra i viceversa.

$$\begin{array}{r} \text{C O L E R A} \\ + \text{C A L D E S} \\ \hline \text{P A R L A V A} \end{array}$$

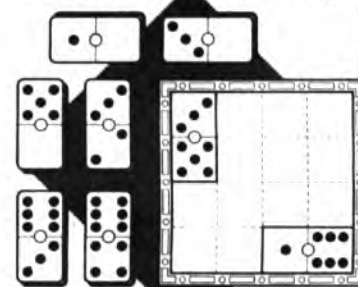
ELS SET SETS

Completa aquesta multiplicació posant xifres diferents de set a cada casella.

$$\begin{array}{r} \square \square \square \\ \times \square \square \square \\ \hline 7 \square \square \square \\ \square \square \square 7 \\ \hline \square 7 \square \square \\ \square 7 \square \square 7 \square \end{array}$$

DOMMÀGIC

Col·loca les sis fitxes dins el tauler de manera que cada fila, columna i les dues diagonals tinguin el mateix nombre de punts.

DOBLE CICLE

Col·loca als llocs adequats els signes:

$$\begin{array}{l} 2 \ 3 \ 4 \ 8 \ + \ - \ \times \ \div \\ \text{de manera que les operacions següents siguin correctes:} \\ 21 \ 0 \ 2 \ 0 \ 3 \ 0 \ 8 \ 0 \ 4 = 44 \\ 21 + \square \times \square - \square \div \square = 44 \end{array}$$

ARITMOGRAMES

Col·loca a cada casella blanca una xifra entre el zero i el nou de manera que les operacions de les línies verticals i horitzontals siguin correctes.

$$\begin{array}{ccc} \square + \square - \square = 4 & \square + \square \times \square = 8 \\ \times & + & + \\ \square \times \square \div \square = 8 & \square \times 2 \times \square = 4 \\ \div & \times & + \\ \square + \square - \square = 5 & \square - \square + \square = 4 \\ = & = & = \\ 5 & 7 & 9 \end{array}$$

★ L'ESTRELLA DE L'ESTEL ★

Estudi d'astrologia i tarot ★ Aurora Negre ★ Tel. 971205825 - 939008402

ARIES 21 Març a 20 Abril

Et trobaràs que tot et surt a la teva mida i et semblarà que fer les coses no et costa pena, amb els doblers es un altre assumpte perquè hauràs d'anar alerta amb les despeses, aquests mesos d'enrere has gastat sense massa mida ara és hora de tancar la bossa. Dins el terreny de l'amor si tens parella t'exigirà que li paris més atenció i si no la tens es un bon moment per conèixer gent nova però has de pensar que no tothom actua tan aviat com ho fas tu. Millors dies, 16,24,25

CANCER 21 Juny a 20 Juliol

Tens molts bons moments per poder gaudir de la teva independència i et farà mes ganes fer les coses tu sol. L'economia millorarà de forma important però això no vol dir que puguis gastar més de el que guanyas. Amb el que fa la feina et trobaràs amb un bon ambient amb els companys. Socialment pots torbar molta gent nova i al mateix temps activitats també noves que et convenen i això vol dir que si no tens parella tindràs l'oportunitat de conèixer algú interessant. Millors dies, 16,24,25

LIBRA 21 Setembre a 20 Octubre

La serietat i la responsabilitat ha estat molt present aquest hivern per la majoria de vosaltres, és ben hora d'alleguerar els pesos. Amb l'assumpció d'alleguerir responsabilitats no tindreu massa compte amb els doblers i gastareu més del que eniu possibilitats. Dins el terreny de l'amor, aquelles parelles que no funcionin és ben hora d'anar cap a un vent o cap a l'altre. Els que no eniu parella vos trobareu amb un bon ramat d'amistats noves però res a decidir. Millors dies, 14,22,23

CAPRICORNIO 21 Desembre a 20 Gener

Teniu un dies molt bons per la salut i vos trobareu amb mes ganes de fer coses noves. Els assumptes de doblers dels que esteu pendent

es retardaran una mica però això no vos ha de fer perdre els papers lo mateix vos pot passar amb el que fa dels plans de la feina. Si no en teniu son bons dies per anar a cercar coses noves. Amb la parella pots tenir qualche aferrada perquè estis molt mal de decidir amb l'assumpte de les vacances o amb altres coses d'aquest estiu. Si no tens parella encara esperaràs un poc més. Millors dies, 17,18,26

TAURO 21 Abril a 20 Maig

Per vosaltres seran dies de trober-vos amb moltes ganes de fer feina i pot ser i tot que sense que us doneu compte faceu la vostra i per ventura la dels altres. Si no teniu feina es molt bon moment per trobar-ne. Amb els assumptes dels doblers tindreu uns dies molt seriosos i no voldreu fer massa despeses. Amb el que fa l'amor la vostra parella es trobarà un poc oblidada i això us pot fer tindre qualche aferrada que després vos sabrà molt greu. Millors dies, 19,26,27

LEO 21 Juliol a 20 Agost

Aquest dies et suposaran uns moments de bones oportunitats dins la feina per poder fer canvis o be que se reconexin els mèrits i és clar també per fer que es miri l'assumpte dels doblers. El que fa les despeses hauràs d'anar amb compte de no estirarte més que el llençol perquè després mostraras els peus tol el que queda de l'estiu. Amb la parella establerta vos dedicareu més a la vida social que a la vostra pròpia però això vos pot venir molt bé a tots dos. Si no tens parella es difícil que le trobis aquest dies. Millors dies, 18,19,26

ESCORPIO 21 Octubre a 20 Novembre

Darrerament heu dit massa clar el que pensàveu i això vos pot donar molts mal de caps d'ara endavant, baralles amb els pares o amb els superiors poden ser molt corrents aquests dies, val més que calleu i doneu el joc per escampat. Amb la parella vos pot passar dos reials

del mateix i retreureu-vos tol allò que ha callat el mes passat. Si no teniu parella es difícil que aquests dies la trobeu perquè estau un poc massa xarradors i faceu por. Millors dies, 19,20,28

ACUARIO 21 Gener a 20 Febrer

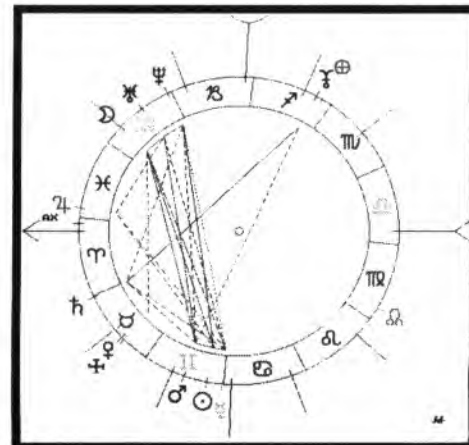
Et pots trobar aquests dies amb un conflicte de doblers amb un amic o be que tingui un amic i que es resolrà abans d'acabar el mes. Amb el que fa a la salut, semblarà que et manquin un poc les forces encara que no es tracti de cap malaltia. Per els doblers es temps de començar a recollir per aquells de vosaltres que us heu esforçat a sembrar. Els assumptes de l'amor es tornaran especialment seriosos i parareu més atenció a la família. Si no tens parella però estàs vetllant algú, tindràs una conversa ben seriosa i profitosa. Millors dies, 22,23, 27

GEMINIS 21 Maig a 20 Juny

Per als Geminis teniu els millors dies de l'any per demostrar als que vos fan el contrari qui comanda aquí, es un bon moment per decidir tot allò que tingueu pendent. Dins el terreny laboral voldreu imposar les vostres idees, això vos pot fer tindre qualche enemic però tot això no vos durà mals resultats. Per el que fa a l'amor amb la vostra parella haureu d'estar alerta el que li deis perquè tindrà la cua de palla i tu molta xarrera. Si no tens parella aquest dies t'ajudaran a trobar-ne. Millors dies, 14,22,23

VIRGO 21 Agost a 20 Setembre

Estareu molt echerevits i amb moltes ganes de bauxa i rialles però és menester que aneu alerta a no oblidar les vostres obligacions. Aquestes mateixes ganes de bauxa vos faran no mirar massa els doblers i això pot suposar gastar més de la compte. Vosaltres que sou tan previsors es hora de que comenceu a mirar l'assumpte de les vacances de l'estiu. Dins el terreny sen-

timental també es faran notar les ganes de festa això vol dir que oblidareu un poc la serietat per viure el moment present. Millors dies, 16,19,22

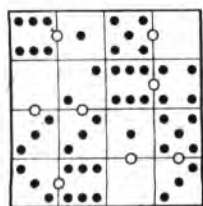
SAGITARIO 21 Novembre a 20 Desembre

La majoria de vosaltres ja heu començat a tenir coneixement amb l'economia i poc a poc veieu que tot torna al seu lloc però encara vos toca estalviar un poc més. Els plans de futur amb la feina, que ja estan començats, si no les deixeu de mans aniran endavant, si no han començat aneu amb els ulls ben oberts a les oportunitats. Si no teniu parella vos agradarà molt començar una nova relació. Si la teniu no li parareu massa esment. Millors dies, 18,19,26

PISCIS 21 Febrer a 20 Març

Aquests dies no són bons per decidir res massa important. Es temps afavorit per fer amistats noves o els que tingueu negocis un bon client nou. Haureu de resoldre algun assumpte empresarial que ja ve d'enrere. L'amor per aquest dies si teniu parella vos anirà molt bé fareu coses noves i activitats a l'aire lliure vos trobareu animats i contents. Si no teniu parella vos relacionareu molt bé amb les amistats però vos distraureu amb moltes coses no tindreu massa clar el que voleu i no es bo de fer que mireu res de bon de veres. Millors dies, 14,21,22

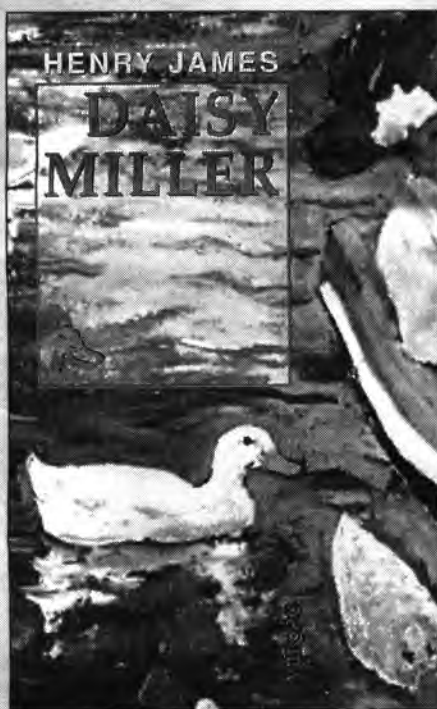
SOLUCIONS

6	7	2	1	7	4
5	7	8			
8	6	7			
2	1	7	4		
2	1	7	4		
2	1	7	4		
2	1	7	4		
2	1	7	4		

8	8	6		9	5
4	4	2	5	2	6
4	4	2	5	2	6
4	4	2	5	2	6
4	4	2	5	2	6
4	4	2	5	2	6
4	4	2	5	2	6
4	4	2	5	2	6

Nova col.lecció de llibres

La nova col·lecció de literatura i assaig que Edicions Documenta Balear ha tret al mercat el passat mes de maig, titulada **VAROIC**, pretén oferir al lector català l'obra de nous valors de la literatura mundial i, al mateix temps, recuperar algunes de les obres importants de tots els temps que no hagin estat editades en català o que ja estiguin exhaurides. La col·lecció està dirigida per Hilari de Cara, professor de Literatura que actualment treballa a Nova York.

Els dos primers volums de la col·lecció reflecteixen bé aquesta intenció: **Pinckney Benedict** és un autor nord-americà, nascut l'any 1963, que va publicar el seu primer llibre, *Tawn Smokes*, als vint-i-tres anys; és el llibre que presentem sota el títol **Tabac de marca**, un recull de relats breus ambientats als EUA de la joventut de Benedict. L'altre autor no necessita cap tipus de presentació; **Henry James** és conegut a bastament entre els lectors de tot el món, es tracta d'un dels autors nord-americans de més prestigi; la novel·leta que presentem, **Daisy Miller**, és un dels relats més reeixits de James, ambientada a diverses ciu-

tats i paratges europeus. En aquest últim cas, el llibre s'obre amb una introducció a l'obra de Henry James i un estudi de la novel·la en qüestió.

Els pròxims títols que està previst editar dins enguany (1998) són *Expensive People*, traduït com **Gent de casa bona**, de **Joyce Carol Oates**, una novel·lista americana que ja gaudeix del prestigi internacional; i *Les 120 jurnées de Sodome*, traduït com **Els 120 dies de Sodoma**, del **Marquès de Sade**. A aquests llibres, seguiran obres de **Kauzo Ishiguro** (*A Pale View of Hills*), **Peter Carey** (*Jack Maggs*), **Anne Brönte** (*The Tenant of Wildfell Hall*) **Tahar Djaout** (*Les chercheurs d'os*), **Sven Lindqvist** (*Utrata varenda jävel*) i una *Antologia de contes suecs*, tots els quals es troben, hores d'ara, en procés de traducció.

Per poder dur a terme aquest projecte editorial, és necessari que la promoció d'aquesta col·lecció arribi al més ampli públic possible, per això, L'ESTEL dels Països Catalans se'n farà ressò, amb el benentès que la col·lecció compleixi els mínims de qualitat i rigor exigits per la crítica i pels lectors, objectius que confiem que assoleixin. E-mail: documenta@maptel.es Tel/Fax 971718123. Ω

Esqueixos de ma vida

PER CLIMENT GARAU DE LLUCMAJOR. Tlf. 971 66 53 36

Sa vida vaig començar,
Amb molta dificultat
Vaig ésser mal arribat,
Quan ma mare m'expulsà.
Ja tenia un germà,
I una nina esperaven.
Molt malament me miraren,
Quant ells me varen rentar.
Vaig ésser l'ovella negra,
D'aquell pobre matrimoni,
Per ells un mal repertori,
A dins sa molta pobresa.
Tengueren una nineta,
Després de quatre anys passar,
S'alegria se guanyà,
Sa tan guapa Joaneta.
Quan jo vaig complir quatre anys,
Per tet me varen llogar,
Per una nina guardar;
Me donaven dos reals.
No eren casos estranys,
En aquells temps molt s'usava,
A sa gent no s'estimava,
Ells volien els seus guanys.
Quatre o cinc fills se tenia,
Només per explotar-los,
De petits llogar-los,
A nes camp de sa Marina,
Allà hom los mantenia,

Guanyant una pesseta al mes,
Sa casa que en tingué més,
Sa suma los pujaria.
Quan jo cinc anys vaig complir,
A s'Allapassa em llogaren,
Dues pessetes tractaren,
M'havien de mantenir.
Jo ja diria que sí,
Per poder menjar a voler,
A casa no vaig poder,
Sa meva panxa omplir.
Quan allà vaig arribar,
Sa feina me senyalaren,
Una destrala me donaren,
Per sa llenya capolar.
Jo ja l'havia d'entrar,
Pel forn, també pel fogó,
això va ser sa missió,
no em podia descuidar.
Ses trutgeres me mostraren,
Amb sos seus cinquanta porcs,
Aquí tens les teves dots,
Ses feines, que no t'agraden?
A mi no me retgiraren,
sa guarda dels animals,
per mi eren molt humans,
dar-los menjar, s'alegraven.
Cada dia de matí,
De sa pallerà em 'xicava,

Obria portes de casa,
Per sa llenya entrar-hi.
Feia foc per posar-hi,
S'olla gran de sa sopada,
Pa gros i sa sobressada,
Abans des parell junyir.
Fins els deu anys vaig estar,
A sa gran possessió,
Sa meva gran il·lusió,
Era es parell manetjar.
Això vaig 'consegir-ho,
Per un missatge faltar,
Es parell vaig enganxar,
Llaurant amb bona saó.
Mon pare me demanà,
Perquè ofici prengué,
Tenia molts d'ametllers,
D'empeltà i de podar.
Molta pena me costà,
Deixar aquella bona gent,
En vida tindrà present,
Lo que em varen estimar.
A fons jo me tiraria
A jornal i escarada,
A traginar grossa saca,
De tabac que se duria.
Sa vida me jugaria,
Per sa pesseta guanyar,
A n'això me vaig tirar,
Cap moment m'assustaria.
Tres anys de guerra lluità,
A sa part republicana,
va ser llarga sa campanya,
sort que no em varen matar.
Quan sa guerra s'acabà,
Amb s'al.lota amb casaria,

Vint i dos anys estaria,
La mort la me va llevar.
Tot sol i abandonat,
Aquell temps me trobaria,
deutes molt grossos tenia,
per un hotel haver 'xicat.
Tenia necessitat,
Que una dona m'ajudàs,
I se va donar el cas,
Que s'assumpte s'arreglàs.
Amb ella me vaig casar,
Vivíem amb harmonia,
Sa salut no faltaria,
Cap metge la visità,
Després de vint anys passà,
A ella vingué la mort,
Per mi, va ser un cop fort,
Que molta pena em donà.
Ara me trob ben tot sol,
Ben carregat de salut,
lo que tenia he perdut,
no res me dona consol.
Tenc cases a molt redol,
també dos xalets tancats,
un hotel ben situat,
milions que no fan renou.
De que val sa gran riquesa,
Si em mata sa soledat?
Com aquell desgraciat,
Que fa vida dins sa pleta.
O dins s'estreta cuneta,
De vorera de camí,
Sa meva vida es així,
Pas es temps fent cançoneta
Tenc es gust de saludar,
Es servei de sa Creu Roja,
Que la gent major aconhorta
I li duu un bon dinar.
Sa vida m'allargarà,
M'alleugerà és patir,
Prou desgràcia vaig tenir,
Quan na Bondada em deixà. Ω

Anant d'excursió

ESCANDELL

Estam a la primavera,
dona goig es passejar,
En tot lloc està tranquil·la,
Mallorca és d'apreciar.
Té paisatges, sa Calobra,
El bell Torrent de Pareis
I platja que se valora,
Ben dotada de serveis.
A Lluc hi ha el Santuari,
Lloc tranquil per el descans,
Te escola i protocol·lari,
D'escolanets per el cant.
I anant cap a Pollença,
El seu Port, i Formentor.
Un lloc de molta presència,
Que causa admiració.
De tornada cap a Sóller,
Tot pujant es Puig Major,
Trobam l'aigua de s'aquífer,
Per beure sa població.
Envoltada de muntanyes,
Sóller bella isolada,
Fan bon oli i taronjada,
Un port amb barques fermades.
Que pesquen moltes vegades.
A Deia hi ha pintors,
Fan obres apreciades,
Allà hi ha tots els colors,
Per fer pintures plasmades.
Hem vista sa Foradada,
Té artístic penyal,
Son Marroig té anomenada,
Amb museu per visitar.
Llavor arriba Valldemossa,
Un poble de santedat
Per tenir religiosa,
Amb molta d'humilitat.
Santa Catalina Thomàs
Tota l'illa la venera,
Al seu poble fent repàs,
Ningú seria capaç
Que en tot portal no trobàs,
La digna rajola d'ella. Ω

L'ESTEL

BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom.....
Adreça.....
.....C.P.....
Població.....
C.I.F. Tel

M'interessa una subscripció
ANUAL 3.500 PTS

Rebut domiciliat a un banc o caixa

Banc/Caixa.....
Adreça.....
Núm. entitat.....Núm. sucursal.....
Compte núm.....

Firma

Ompliu aquesta tarja i enviau-la al
Apartat de Correus 124
07600 s'Arenal de Mallorca

Viagra ve, viagra va!

ES GALL

Feliç qui jamai perd l'agre
i el plaer de viure bé;
molts que eren de boixar magre
alçaran l'ull amb el Viagra
i tornaran al vaivé.

Prest, si per llocs solitaris
anau, s'alçaran estols
de gorrons, perdius, canaris,
xorics, pardals...Quins safaris
de puputs i de mussols!

Concert hi haurà tots els dies
d'orquestrs sota els llençols;
i sonaran melodies
pífols, siurells, xeremies,
trompes, flautes i fobiols.

Tornarem a veure "es frare"
per campanars i "es santet";
res podrà dir el Sant Pare,
si el "batai" remenen ara
o el ciri s'aguanta dret.

Més bon gust tendrà la molsa
pel qui la pugui gustar;
la poma serà més dolça,
la que té una "flor" que espolsa
l'olor més bona que hi ha.

Tal vegada a una altra esfera
de la fua algú anirà...
Val Déu! En tenir tastera,
el trempó amb "alfabeguera"
amb seny un l'ha de provar. Ω

**No al racisme
espanyol
No al racisme
anticatalà
Racistes go home
ABC racista
Anson racista**